Азизлар, адолатли, меҳр-оқибатли бўлайлик!

Ишонч

26

1993 йил 26 июнь 1 июль (119)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг ҳафталик газетаси

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК, АЗИЗ ҲАМКАСБЛАР!

Касаба уюшмаларида

«Ишонч» мухбирлари хабар қиладилар:

ЯҚИНДА Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда вилоят касаба уюшмалари кенгашининг раиси Д. Н. Жаҳонгирова «Ҳозирги шароитда вилоят меҳнаткашларини соғломлаштириш юзасидан касаба уюшмалари, хўжалик органлари ва тиббиёт муассасалари ишларини мувофиқлаштириш ҳақида» маъруза қилди.

Мажлисда, шунингдек, вилоят касаба уюшмалари кенгашининг III ва IV мажлислари орасидаги фаолияти тўғрисидаги ахборот ҳам тингланди.

Молия интизомини тартибга солиш ҳақидаги масала ҳам йиғилиш қатнашчилари эътиборига ҳавола қилинди.

Тошкент вилояти Ҳокими С. Р. Сайдалиев нутқ сўзлади.

Мажлисда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов қатнашди.

«СОҒ ТАНДА — СОҒЛОМ АҚЛ» дейди халқимиз. Бу бежиз айтилмаган, албатта. Зеро, соғлиқ мукаммал бўлсагина ишда кўзланган мақсадга етилади, меҳнатнинг нашидаси соғлом ақл билан мулоҳаза этилади.

Куни кеча ўтказилган касаба уюшмалари «Ўзбекистон» жисмоний тарбия-спорт жамияти марказий кенгаши Пленумида бугунги долзарб масалалардан бири — спорт-соғломлаштириш ишларини ривожлантириш, келажакда авлодни ҳар томонлама бекаму кўст баркамол инсон сифатида камолга етказиш каби талайгина муҳим мавзулар муҳокама қилинди.

Мажлисда касаба уюшмалари «Ўзбекистон» жисмоний тарбия-спорт жамияти Марказий кенгаши раиси В. Ф. Бойко маъруза қилди. «Ўзбекистон» жисмоний тарбия-спорт жамияти Марказий кенгаши аъзолари янгидан сайланди.

Мажлисда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди. Анжуманда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродов, раис муовини М. М. Тўлаганова қатнашдилар.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси давлат муассасалари ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси томонидан ўтказилган семинарда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш, айниқса, аҳолининг ҳам ҳимояланган табақаси-нафақа олувчилар. Талаба ва ўқувчиларни иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни кучайтириш масалалари атрофлича муҳокама қилинди. Шунингдек, Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон келажаги буюк давлат», «Янги уй қурмай туриб, эскисини бузманг» номли китобларида олға сурилган фикрлар қизғин маъқулланиб, улардан келиб чиқадиган вазифалар асосида иш юритиш бўйича тадбирлар белгилаш қайд этилди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари мустақил ижтимоий ташкилот сифатида давлат органлари билан ўз муносабатларини ижтимоий шерикчилик асосига қуриб меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилишнинг янгидан-янги йўл-йўриқларини ишлаб чиқиши, давлат ва хўжалик органлари касаба уюшмалари аъзолари ҳуқуқларига амал қилиши алоҳида таъкидланди.

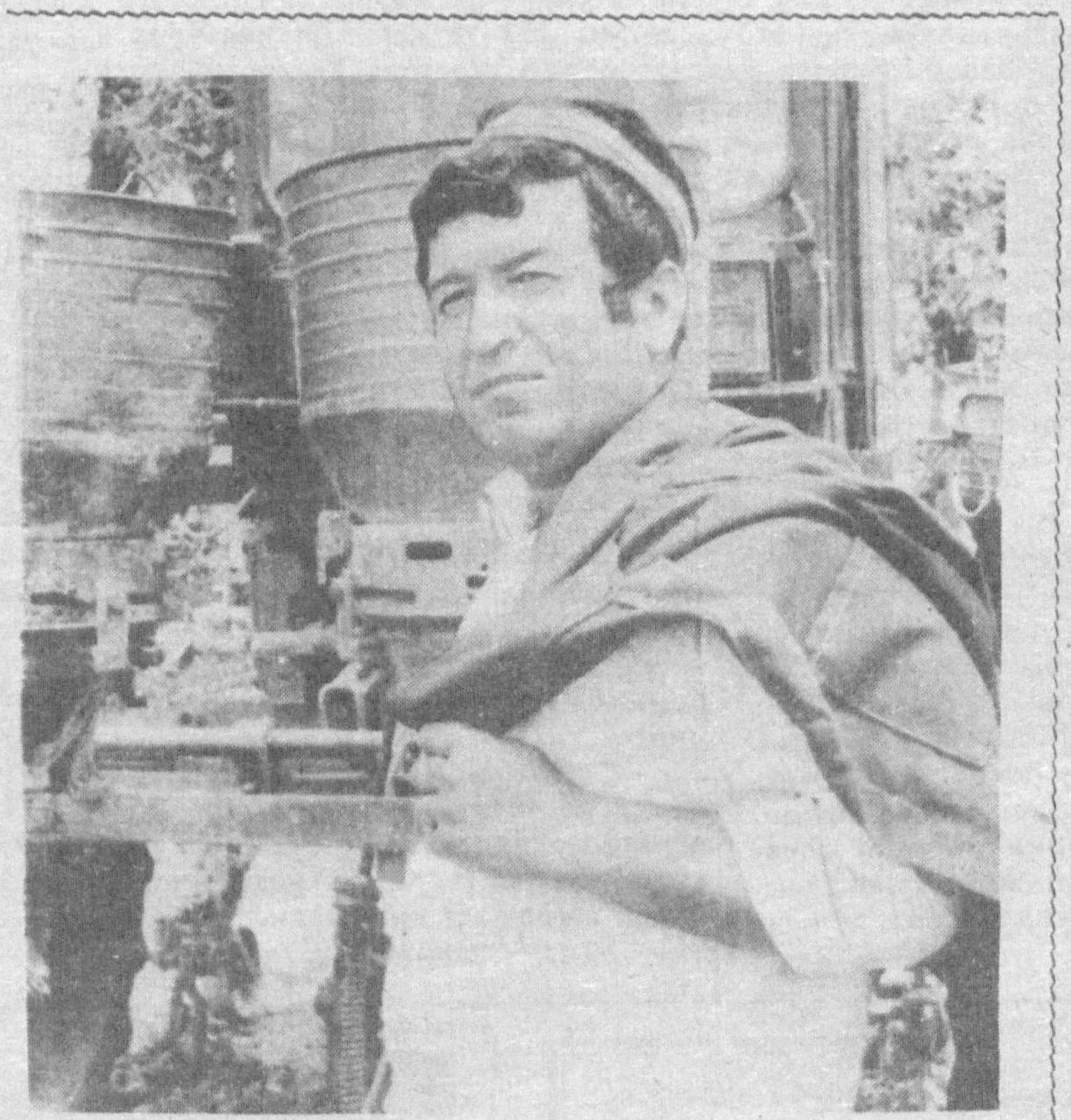

ҚАШҚАДАРЁ вилояти, Косон тумани, Темирхўжа номидаги жамоа хўжалигининг Иброҳим Шоймонов бошлик бригада аъзолари бу йил 58 гектарга чигит экиб, мўл ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ҳозирги кунда ғўза оралаб ишлов қизғин. СУРАТДА: ана шу бригада аъзоларидан бири — илғор механизатор Давлат Омоновни кўриб турибмиз.

И. МУҲИДДИН суратга олган

Хабарлар мағзи

● **МАМЛАКАТИМИЗ** Президентининг Фармонига мувофиқ 27 ИЮНЬ республика матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни деб белгиланди.

● **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарорига кўра, 1993 йил 1 июлдан бошлаб қалам ҳақи, саҳналаштириш ва ижрочилик ҳақи ставкалари ҳамда миқдорлари оширилди.

● **БИР ҚАТОР** мусулмон давлатлари раҳбарлари янги ҳижрий йил бошланиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга табрикнома йўлладилар.

● **НОРВЕГИЯ** қироллигининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланган Дагфинн Стенсет мамлакатимиз Президентига ишонч ёрлиғи топширди.

● **КЕЧА** Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши фаоллари йиғилишида «Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши XII сессияси якунлари» ва Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг «Янги уй қурмай туриб эскисини бузманг» китобида баён этилган қоидаларни амалга ошириш юзасидан касаба уюшмаси ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди.

● **ЎЗБЕКИСТОН** Республикаси Вазирлар маҳкамаси «Ўзбекистон Республикасида ёдгорликлар ва ҳайкалларни лойиҳалаштириш ҳамда қуришни тартибга солиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

РАЁСАТ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсатининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда касаба уюшма ишини такомиллаштиришга оид бир қатор масалалар кўриб чиқилди.

Раёсат Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши аппаратининг тузилишини қайта ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ўзбекистон касаба уюшмаларида битимлар ва жамоа шартномалари тузиш якунларига доир ахборотни тинглади, болаларни соғломлаштириш 1993 йил ёзги мавсуми масалаларини муҳокама қилди.

Раёсат «1992 йил статистик ҳисобот якунлари тўғрисида», «Ўзбекистон КУФКнинг 1993 йил учинчи чораги иш режаси тўғрисида», «Ижтимоий суғуртага оид меъёрий ҳужжатлар тўғрисида» ва «1993 йил биринчи чораги ижтимоий суғурта бюджети ижроси тўғрисида»ги ахборотларни тасдиқлади. Раёсат Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг аъзо ташкилотларига «Бошланғич касаба уюшма ташкилотларининг Мувофиқлаштирувчи кенгаши тўғрисидаги Низом» лойиҳасини ўрганиб чиқиш ҳамда унинг юзасидан ўз таклифларини киритишни тавсия этди.

Тожикистон касаба уюшмалари Федерациясига ёрдам бериш ҳақида қарор қабул қилинди.

Мажлисда бир қатор бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Раёсат мажлисини Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов олиб борди.

ҲАМКОРЛИК

● ЎТГАН йилнинг охирида Туркиянинг «Ҳақ иш» ишчилар касаба уюшмаси Конфедерациясининг таклифига биноан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Б. А. Алламуродов раҳбарлигидаги Ўзбекистон делегацияси Туркияда бўлиб, Конфедерация қурултойида иштирок этган эди. Қурултойдан сўнг «Ҳақ иш» билан Ўз КУФК ўртасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланганди. Битимнинг асосий шартларидан бири—ўзаро борди-келдини мунтазам йўлга қўйиш, меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилиш соҳасидаги тажрибаларни ўртоқлашиш кўзда тутилганди. Мазкур ҳужжатнинг ижросига кўра яқинда «Ҳақ иш» ишчилар касаба уюшмаси Конфедерацияси бош раиси Нежати Челик бошчилигидаги Туркия делегацияси Ўзбекистонга келди. Делегация аъзолари бир қатор саноат корхоналарида бўлиб ишчилар ҳаёти билан танишдилар, Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини бориб кўрдилар. Бухорога саёҳат қилиб, тарихий обидаларни кўздан кечирдилар.

Делегацияни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Б. А. Алламуродов қабул қилди. У меҳмонларга Республика касаба уюшмаси ҳаёти, Федерация кенгаши фаолияти ҳақида сўзлаб берди. Делегация раҳбари Нежати Челик ўз сўзида «Ҳақ иш» Конфедерацияси олиб бораётган ишлар ҳақида, Конфедерациянинг халқаро касаба уюшмалари билан ўзаро алоқалари хусусида тўхталди.

Қабул маросимида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг муовинлари Қ. М. Рафиқов, М. М. Тўлаганова иштирок этдилар. Туркия томонидан делегация аъзолари-Конфедерациясининг молия масалалари бўйича бош котиби Саттор Аслан, маориф масалалари бўйича бош котиби Керамиттин Арслан, ташкилий ишлар бош котиби Мустафо Атли, Қаму Сен касаба уюшмалари раиси Аҳмад Отюкин қатнашдилар.

Ишонч

№ 26
1993

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ— БОШ МАСАЛА

Элликқалъа массиви Қорақалпоғистоннинг энг йирик қўриғи ҳисобланади. Бу ерда бир неча ўн минг гектар фойдаланишга яроқли серҳосил ерлар мавжуд. Бундан минг йиллар олдин массив гуллаб-яшнаган воҳа бўлган. Фақат Элликқалъа туманининг ўзидагина 253 та ҳар хил қалъалар, қўрғонларнинг харобалари бундан далолат бериб турибди. Хоразмийларнинг дастлабки қароргоҳи — Тупроққалъа ҳали-ҳануз кўрган кишини ўзининг салобати билан лол қолдиради. Аммо, Амударё ўз ўзанини ўзгартириши туфайли бобокалонларимиз маконларини тарк этишиб, дарё соҳилларига кўчиб кетишга мажбур бўлишган.

Бундан роса 20 йил олдин Элликқалъани ўзлаштиришдек умумхалқ ҳаракати бошланган эди. Ўтган даврда қўриқдан 20 минг гектар ўзлаштирилди. Янги Элликқалъа тумани ташкил топди. Ана шу қўриқ туман меҳнаткашларини ҳозирги қийин шароитда ижтимоий ҳимоя қилиш юзасидан касаба уюшмалари қандай тадбирларни амалга ошираяпти! Мухбиримизнинг саволига Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси туман қўмитаси раиси Сотимбой АЙИТБОЕВжавоб берди.

— Ҳозир туманимизда 100 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг аксар кўп қисми қишлоқларда яшайди. Туман касаба уюшмаси қўмитасига 45 бошланғич, 22 та цех, 359 та группа ташкилотлари бирлашган. 19 мингга яқин аъзоларимиз бор.

Шу кеча-кундуздаги қийин ва мураккаб бозор иқтисодига ўтиш шароитида меҳнаткашларни, айниқса қишлоқ аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш касаба уюшмаларининг бош вазифасидир.

Биз даставвал уларнинг саломатлигини муҳофаза қилиш, кўнгилли дам олишини бир мунча дуруст йўлга қўйишга эришдик. Бунда асосан табиий шароитлар, маҳаллий имкониятлардан унумли фойдаланиш қўл келаяпти. Туман ҳудудида иккита санаторий-профилакторий мунтазам ишлаб турибди. Қишлоқ меҳнаткашларидан ўтган йили 1026 киши дам олиш уйлари ва санаторийларда бўлиб, саломатлигини мустаҳкамлаб қайтишган бўлса, шулардан 846 нафари туманимиздаги А. Навоий номли ва пахта тозалаш заводи қошидаги шифохоналарда хордиқ чиқаришди, даволанишди.

Бу шифо масканларини кенгайтириш, шароитини яхшилаш ҳаётий зарурат бўлиб қолди. Чунки узоқ жойлардаги шифо масканларига боришни ҳамманинг ҳам чўнтаги кўтаравермайди. Ҳозирги кунда А. Навоий номли санаторийни 200 ўринга, пахта тозалаш заводи санаторийсини 100 ўринга етказиш юзасидан муҳим ишлар бажарилаяпти. Шу мақсадда Хушманзара Оқчакўл соҳилларида 15 та ёғоч уй қурилди. Табиат инъоми — 750 метр чуқурликдан отилиб чиққан шифобахш сувдан унумлироқ фойдаланиш учун ҳаракат қилинаяпти.

— Қишлоқ меҳнаткашларига томорқа ерлар ажратилиши ва унинг берган самараси ҳақида ҳам қисқача тўхталсангиз.

— Президентимиз И. А. Каримовнинг аҳолини ер билан таъминлаш тўғрисидаги фармонини ҳаётга татбиқ қилишда касаба уюшмалари ҳам фаол қатнашди. Ўтган икки йилда 12200 оилага 1309 гектар энг серҳосил ерлар ажратиб берилди.

Туманда 138 та фермер хўжаликлари тузилди. Ярим минг киши иш билан таъминланди.

Энг муҳими, томорқа ер ажратиб берилгач, чорва ва боғдорчилик маҳсулотлари етиштириш кескин ортди. Йилнинг ўтган даврида шахсий хўжаликлар кучи билан 202 тонна гўшт, 850 тонна сут режадан зиёд топширилди.

Бундан кейин ҳам диққат-эътибор меҳнаткашларга ажратиб берилган ерларнинг самарадорлигини оширишга қаратилаверади.

Мавруди келганда шуни ҳам алоҳида таъкидламоқчи эдимки, одамларимизда меҳру шафқат ҳисси кучаймоқда. Бу — қадриятларимиз тикланаётгани, виждон эркинлигига кенг йўл очиб берилганлиги оқибати, албатта. Йил бошидан буён кам даромадли, боқувчисини йўқотган оилаларга 174 минг сўм беминнат хайрия ёрдами берилганлиги фикримизнинг далилидир.

— Сотимбой Айитбоевич, кўп жойларда касаба уюшмалари ташкилотларига меҳнаткашлар ўзларининг ғамхўри, таянчи сифатида катта ишонч билан мурожаат қилишади.

— Худди шундай бўлиши ҳам зарурда! Чунки, касаба уюшмаси меҳнаткашларнинг ҳақ-ҳуқуқларини астойдил ҳимоя қилувчи оммавий ташкилот. Биз ҳам туман қўмитасига, жойлардаги бошланғич ташкилотларга мурожаат қилган ҳар бир меҳнаткашнинг қалб сўзларини жон қулоғимиз билан эшитамиз. Уларнинг дардига қонуний йўл билан малҳам бўлишга интиламиз. Шулардан айримлари тўғрисида тўхталмоқчиман. Масалан: меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ишдан ноқонуний бўшатилганларни вазифаларига қайта тиклашда касаба уюшмаси фаол ҳаракат қилаяпти. «Селькомремонт» идорасидан Гулчеҳра Худоёрова, «Тупроққалъа» ижара хўжалигидан ер тузувчи Жумамурод Бадашев, диспетчер Абдулла Матназаровлар касаба уюшмаси туман қўмитаси саъй-ҳаракатлари туфайли ўз ишларига қайта тикландилар.

— Ўқувчи ва ёшларнинг ёзги дам олишлари қандай ўтаяпти!

— Бу борада ўтган йили каттагина тажриба тўплаган эдик. Охунбобоев, «Қилчиноқ» ижара хўжаликларидаги 2 та лагерларда касаба уюшмаси ҳисобидан 300 нафар ўқувчилар мириқиб ҳордиқ чиқаришди. 57 нафар болалар эса «Чимён» ва Бўстонлиқдаги санаторийларда саломатликларини мустаҳкамлаб қайтишди.

Бу йилги ёзги мавсумга ҳам пухта ҳозирлик кўрилди. Энг хушманзара ўринда жойлашган 240 ўринли «Радуга» лагери бу йил тўла қувват билан ишлаяпти. Иккита хўжаликлараро ўқувчилар лагерлари фаолият кўрсатаяпти.

— Сермазмун суҳбатингиз учун раҳмат.

Суҳбатдош:
Абдураҳмон ИСКАНДАРОВ,
Ишонч мухбири.

ИШЧИЛАРГА ҒАМХЎРЛИК КЎПАЙМОҚДА

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ И. А. Қаримов олға сурган ғоялардан бири меҳнаткашларни доимий равишда ижтимоий ҳимоялашдир. Бу вазифани ҳукумат билан бирга касаба уюшмалари ҳамкорликда бажаради. Чунки касаба уюшмалари дастурида меҳнаткашлар манфаатини ҳимоя қилиш бош вазифа эканлиги уқтирилган. Юқоридаги принцип ва ғояларга амал қилиб келаётган касаба уюшма ташкилотимизда 1100 нафар касаба уюшма аъзоси уюшган. Ўтган йили улардан 720 минг сўм аъзолик бадалларини йиғиб олдик. Жами даромадимиз 1 миллион 26 минг сўм бўлди. Бу йил эса 1 миллион 780 минг сўм даромад қилиш кўзда тутилган. Бундан, яъни аъзолик бадалидан 35 фоизини юқори касаба уюшма қўмиталари ҳисобига ўтказамиз. Чунки юқори ташкилотлар қанчалик бой ва кучли бўлса, қуйи ташкилотлар ҳам уларнинг ёрдамидан кўп манфаатдор бўладилар.

Касаба уюшма қўмиталари меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш воситасига айланиб бормоқда. Бу нарса касаба уюшмаларининг ҳуқуқлари ва бурчлари ҳақидаги қонунда аниқ ифодаланган. Ташкилотимиз ўз фаолиятини ана шу қонун асосида олиб боришга ҳаракат қилмоқда.

Ўтган йили 40 нафар ишчи Зомин, Ҳоватоқ, Чимён, Моҳихоса, Чортоқ санаторийларида, 8 кищи Украина республикаси шифобахш масканларида дам олиб қайтдилар. Меҳнаткашларнинг 50 нафар ўғил-қизлари қашшофларнинг дам олиш лагерларида бепул дам олдилар. Ёрдамга муҳтож оилаларгакасаба уюшма қўмитасидан 10 минг, давлат хўжалиги маъмурияти томонидан 120 минг сўм пул ажратилди ва бу пуллар бўлиб берилди. Эргаш Пармонов, Бuврозия Садирова, Тиниқ Эшмуродова, Зоҳида Муқимовалар берилган ёрдам учун ўз миннатдорчиликларини билдирдилар.

Хўжалик ҳудудида ким қандай яшаётганлиги бизга яхши маълум. Шу сабабдан ўтган йили 12 оилага ҳар ойда 200 сўмдан пул бериб турилди. Хўжалик ҳудудидаги 37-ўрта мактабнинг 350 ўқувчисига бир маҳал бепул иссиқ овқат бериб турилди. Далада ишловчи механизаторларга, шоферларга, ғалла ва пичан тўпловчиларга, сувчиларга, барча пахтакорларга ўнбешинчи майдан ўнбешинчи августгача — уч ой мобайнида бепул иссиқ овқат бериш ташкил этилди. Экинтикин вақтида, ҳосилни йиғиштириб олиш пайтида илғорлар рағбатлантириб борилди.

Дала меҳнаткашларига бу йил ҳам талай ғамхўрликлар кўрсатилмоқда. Техникаларни таъмирлаш вақтида унда ишлаганлар учун бир ярим ой мобайнида бепул иссиқ овқат ташкил этилган. 20 та оилага ойига 500 сўмдан ёрдам пули берилиб турибди. Бу ҳол йил охиригача давом этади. Наврўз куни Эргаш Пармонов, Қизларой Эшназарова, Мактаб Қаршибоева, Оқсулув Ерлақобова, Насибали Пармоновaларга уч минг сўмдан ёрдам кўрсатилди. Ғалаба куни 20 кишига 5 минг сўмдан пул берилди. 120 киши Самарқанд, Бухоро, Тошкент шаҳарларига бепул томоша қилдириб келинди. 5 киши Марказий Осиё республикаларида бепул саёҳатда бўлиб қайтдилар. 50 нафар кашшофларга дам олиш маскналарига бепул йўлланмалар берилди.

Президентимиз И. А. Каримовнинг фармонларини бажара бориб хўжалигимиз ҳудудида яшовчи 650 хонадон тўлиқ газлаштириб бўлинди. Темир қувурлар етишмаслиги ҳам осон ҳал бўлди. Бекобод металлургия заводига ўз маҳсулотларимизни жўнатиб қувурларни айирбош қилдик.

Хўжалигимиз меҳнат аҳли 7600 тонна пахта, 687 тонна ғалла, 1250 тонна макка дони, 81 тонна мева, 60 тонна узум, 4 тонна пилла ишлаб чиқариш учун курашаётган экан, касаба уюшма қўмитамиз уларга ғамхўр, ишларида доимо камарбаста бўлишга интилмоқда.

Тоҳир ЭШБЕКОВ,
Зомин туманидаги «Ғалабанинг 40 йиллиги» давлат хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

ТОШКЕНТ 2-пойабзал фабрикасининг 4-цех моторист-тикувчиси Дилбархон Муҳаммаджонова ишлаб чиқаришдаги кундалик ютуқлари билан ҳаммага ўрнак бўлмоқда.

Суратқаш: Ҳ. СОЛИҲОВ.

«ИЛОЖИНИ ТОПАМИЗ»

ДЕИИШДИ ЯНГИЕР ШАҲРИДАГИ 4—АВТОКОРХОНА РАҲБАРЛАРИ

«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг автомобиль бошқармасида еттита автокорхона бор. Ҳаммаси ўзига топширилган вазифани бажариб турибди. Бироқ улар орасида 4-автокорхонанинг алоҳида ўрни бор. Аввало ишлаб чиқариш кўрсатгичлари ҳақида қисқагина гап. Йилнинг биринчи чораги ҳамма кўрсаткичлар бўйича ошириб бажарилди. Шуни таъкидлаш кераки, бу корхона фақат юк ташиш билан шуғулланмайди. Унда 105 та автомашинадан ташқари 65 та турли кўтарма кранлар, 68 та бульдозер, грейдер, экскаватор сингари механизмлар бор. Биринчидан шунча техникага иш топиш, ёнилғи, мойлаш материаллари билан таъминлаш керак.

Корхона директори Салоҳиддин Назаркулов, бош муҳандис Ўрозали Холмуродов ва бошқа раҳбарлар билан ана шу ҳақда суҳбатлашиб ўтириб, баъзи бир рақамларнинг мағзини чақиб кўришга ҳаракат қилдик.

Самарадорлик 0,25 фоизга тушиб кетган корхоналар ҳам йўқ эмас. 4-автокорхонада ишлаб чиқариш кўрсатгичларининг анча юқорилашига биринчи сабаб, юқорида айтилгандек, ёнилғининг бир меъёрда топиб турилиши бўлса, иккинчиси раҳбар кадрларнинг малакаси, одамлар ҳақида ғамхўрлик қилишидир. Оқибатда корхонада аҳиллик, дўстлик қарор топган, меҳнат аҳли самарали иш билан банд.

— Одамлар сизга қандай масалалар билан мурожаат қилишади? — сўрадик касаба уюшма қўмитаси раиси Лариса Владимировна Дичковадан. У жавоб берди:

— Илгари ариза-шикоятлар кўп эди, ҳозир кескин камайган. Меҳнаткашлар асосан уй шароитини яхшилаш, даволаниш ва дам олиш масалаларида ёрдам сўраб келишади.

— Меҳнат можароларичи? Бошқа жойларда шу ҳақда кўп гап бўлади.

— Мана директор ҳам, муҳандис ҳам ўтиришибди, улар ҳам фикрларини айтишар, бизда меҳнат билан, иш ҳақи ёки бошқа соҳада адолатсизлик қилинаётгани тўғрисида умуман ариза-шикоят тушмаяпти. Чунки биз норозиликка, адолатсизликка йўл қўймаймиз.

1993 йил учун бир минг тонна бензин, бир минг икки юз тонна солярка керак экан. Бу ёнилғининг анчагина қисми эркин ёки келишилган нархларда сотиб олинишини ҳисобга олсангиз, қанча пул кетишини тасаввур этасиз. Бу бир масала. Иккинчи ва янада муҳимроқ масала қиммат бўлса ҳам ёнилғи топишдан иборат. Сирдарё вилоятида, шу Янгиер шаҳрининг ўзида ҳам бензин йўқ, солярка йўқ, деб иш қилолмай ўтирган раҳбарлар, планлар бажарилмай қолаётган ташкилот, корхоналар бор. 4-автокорхонада эса иложини топишяпти. Бироқ бу «илож» кўп югуриб-елишни талаб қиляпти.

Шундай пайтлар бўлдики, иш бор, техника бор, яхши кадрлар бор, лекин ёнилғи йўқлигидан иш тўхтаб қолади. Шуни ҳисобга олиб, ёнилғи масаласи директор зиммасига юкланди. Ёнилғи топиш қийин ишнинг қийини эди-да. Мана бугун планлар барча соҳаларда бажариляпти, бу муваффақият замирида қанчалик ишбилармонлик ва катта меҳнат ётганини ҳамма ҳам тушунавермайди. Кези келса, бировни ака, бировни ука дейишга, унинг қийин муаммоларини ҳал қилишга кўмаклашиб, бунинг эвазига ёнилғи топиш сари йўл очишга тўғри келади. Гапнинг қисқаси иш яхши бўлишини истасанг, имконият топасан. Ўзингнинг тинчингни ўйласанг, баҳона кўп. Салоҳиддин Назаркулов бошлиқ жамоа ишлашни, режаларни уддалашни хоҳлайди. Шунинг учун имконият топиляпти.

Корхона машина-механизмлардан фойдаланиш коэффициенти (самарадорлиги) 0,54 фоизни ташкил қиляпти. Одатда, ҳозирги қийин шароитда кўп корхоналар 0,40 фоизни ҳам дуруст кўрсаткич деб ҳисоблашяпти.

Ҳар бир корхонанинг фахри ҳисобланган машъаллари бўлади. Мана, Тошпўлат Алланазаровни олинг. У ҚАЗ-608 автомашинасини бошқаради. Машинаси ҳамиша ишга яроқли, топшириқларни доим ошириб бажаради. Автокранчи Владимир Муравьев, бульдозерчи Николай Гимозиддинов, автогрейдерчи Виктор Козлов, экскаваторчи Николай Махалинлар — корхона илғорлари.

Ремонтчи мутахассислар ҳақида алоҳида тўхташга тўғри келади. Сабаби шуки, ҳозир ишдан чиққан техникани, ҳатто унинг кичик бир мурватини темир-терсаклар орасига отиб юборадиган давр эмас. Эскини эплаш, жонсизга жон бериш керак. Акс ҳолда иш таққа тўхтайди. Шунинг учун автокорхона бош муҳандиси слесарь Юрий Қорабоев меҳнатини алоҳида таъкидлаб ўтишимизни сўради. Унинг шериклари Абдулла Абдиев, Анатолий Хамутовлар ҳам ишдан чиққан қисмларни қайта тирилтиришаётган экан.

Ю. Қорабоевнинг топқирлиги кўп наф келтиряпти. Мана бир мисол. Польшадан келтирилган кўтарма краннинг сувни ҳайдаб берадиган насоси ишдан чиқди. Шофёрлар тилида бу насос помпа деб ҳам аталади. Бу помпалар ҳеч қаерда йўқ. Нима қилиш керак? Қорабоев бу мушкул ишнинг иложини топди. У камаз автомашинасининг майда-чуйда қисмчаларини қўйиб, сув насосини бинойидек ишлайдиган қилиб берди. Бу моҳир слесарнинг қўлида қанчадан-қанча коробкалар, орқа мостлар, компрессорлар қайтадан тирилтириляпти.

Бултур беш оила янги уй олди. Бу йилнинг биринчи чорагида олти оила уй шароитини яхшилаб олди. 45 кишига дала ҳовли учун ҳар бири 6 сотихдан иборат ер ажратиб берилди. Корхонада ҳаммом, душ, дам олиш хонаси, биллярдхона, сауна бор. «Наврўз» дастаси фаолият кўрсатмоқда. Унга слесарь Собиржон Исматуллаев раҳбарлик қилади. Собиржоннинг ўзи тор чалади, овози ўткир ва ширали. Яқинда ўтказилган наврўз тантанасида ҳам у ва дўстлари ҳаммани хурсанд қилишди.

4-автокорхона ишчи-хизматчилари ҳеч қачон йўлда автобус кутиб туришмайди. Корхонанинг иккита автобуси одамларни эрталаб ва кечқурун манзилига элтиб қўйишдан ташқари, туш пайтида уларни тушлик учун уйларига элтади ва ишга олиб келади. Буни хоҳламаган кишилар корхона ошхонасида тушлик қилишади.

Маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси одамларнинг дам олиши ҳақида мунтазам ғамхўрлик қилишади. Фахрийлар ва эҳтиёжманд кишиларга бепул йўлланмалар берилади. Корхонанинг ўзида медпункт бор. Уни ғоят малакали ва меҳрибон ходим Ирина Максимовна Чекистова бошқаради. Бу аёл бор жойда врачнинг, ҳатто хирургнинг ҳожати йўқ.

Йигирмадан ортиқ кишига бепул сут-қатиқ берилади. Улар соғлиққа зарар етиши мумкин, деб ҳисобланган касб эгаларидир.

Айниқса, бир гап менда ёқимли таассурот қолдирди. Корхона жамоасидан биров бетоб бўлиб касалхонада ётса, албатта жамоа бориб ундан ҳол-аҳвол сўрайди. Зарур бўлса, уйидаги юмушларга кўмаклашади. Шу мақсадда махсус фонд ташкил қилинган.

Ҳа, айтмоқчи, ишчи-хизматчиларнинг уйларидаги унчалик катта бўлмаган таъмирлаш ишлари корхона ҳисобидан бажарилади. Бу ва шунга ўхшаган тадбирлар ишнинг олдинга силжишини таъминлаяпти.

Муаммолар ҳам йўқ эмас. Энг каттаси шуки, корхона ҳаммага хизмат кўрсатишга тайёру бажарган иши учун вақтида пулини ололмай қийналади. Шунга қарамай, директордан тортиб оддий ишчигача ҳамма эртанги кунга ишонч билан қараб, ишни уддалаш чораларини кўряпти. Биз меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш бўйича айрим қийин ишлар ҳақида сўраган эдик, директор ҳам, бошқалар ҳам бир хил жавоб беришди:

— Иложини топамиз.

Тўғри, агар одам истаса, эгаллаб бўлмайдиган чўққи йўқ.

Султонжон Самиев.

«ЗАВОДИМИЗ—ФАХРИМИЗ»

ПЕШТОҚИГА «Долварзин таъмирлаш заводи», деб ёзилган дарвозадан кириб борганимизда янги агрегат синовдан ўтказилаётган эди. Республикамиз олимлари томонидан яратилган, «Узагромашремонт» институтида ишлаб чиқилган «КЛ-004» маркали бу техника тури собиқ иттифоқ республикаларида ягона ҳисобланиб, ўтган 1992 йили шу даргоҳда ишлаб чиқишга жорий этилди. Маккажўхори донини сўтадан ажратиб берувчи бу агрегатнинг дастлабки намуналари хўжаликларга сотилиб, маккажўхорикорлар томонидан яхши баҳоланди. Ҳозир бу механизмга талаб ортиб бораяпти.

1930 йилда қурилган бу завод қишлоқ хўжалиги техникасини капитал таъмирлашга мослаштирилган бўлиб, асосан «МТЗ» тракторлари ва «Д-240» двигателларини капитал таъмирламоқда. Бундан ташқари «Беларусь» тракторларига ўрнатилган экскаваторлар ҳам шу завод цехида янгиланиб чиқаётир.

— Директоримиз Носирхон Мирзаахмедовнинг ташаббускорлиги билан ҳар бири бугунги кунда 300 минг сўм турадиган янги агрегат, шунингдек, пилла қурти боқишда фойдаланиладиган йиғма сўри ишлаб чиқармоқдамиз, — деди бош технолог Муҳаммад Мавлудов.— «Д-240» двигателларини ҳам ишлаб чиқара бошладик. Корхонамиз даромади янада ортди. Ўтган йили 78375 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, режани бир мунча ошириб бажарган бўлсак, бу йилнинг дастлабки уч ойида 57141 минг сўмлик натижага эришдик. Бундан ишчиларимизнинг моддий манфаатдорлиги ҳам ортиб бораётир.

320 нафар турли касбда меҳнат қилаётган ишчиларнинг ўртача маоши 10 минг сўмданга тўғри келаяпти. Бундан ташқари ойлик режа-топшириқлар бажарилса, ҳар бир ишчига маошининг 40 фоизи миқдорида мукофот пули тақсимланади. Режалар эса доимо ошириб бажарилмоқда. Бугунги кунда завод жамоаси Баҳром Собиров, Анорбой Маматов, Комилжон Болтабоев, Владимир Жученков, Николай Евтухов, Абдукабир Эргашев, Олимжон Абдукабиров, Абдумажид Боймирзаев каби кўплаб меҳнат илғорлари билан фахрланади.

Завод цехларида ҳар бир ишчининг унумли меҳнат қилиши учун барча шароитлар мавжуд. Ёруғ ва тоза бинодаги ҳар бир ускуна ишчининг беҳавотир ва унумли ишлаши учун мослаштирилган. Айниқса, Шерали Эргашев бош бўлган мотор цехи иши унумли бўлаётир. Эҳтиёт қисмлар танқис бўлишига қарамай ички имкониятларни тўлиқ ишга солиб, барча двигателларни сифатли қилиб созлашга эришмоқда.

55 бош қорамол боқилаётган ёрдамчи хўжалик маҳсулоти завод, болалар боғчаларидан ташқари ишчиларга арзон нархда сотиш учун ҳам тақсимланади. Ҳар бир ишчи ойига 2 килограммдан гўшт олади.

— Шу йилнинг дастлабки тўрт ойида ишчиларимиздан тўрт нафари санаторийларда даволаниб келди,— деди завод касаба уюшма қўмитасининг раиси Шуҳрат Болтаев,— турли маданий тадбирлар, саёҳатлар мунтазам ўтказиб турилади.

Икки қаватли, замонавий қурилган маданият уйи маданий-оммавий тадбирлар масканига айланди. Кутубхонада иккита бадиий тўгарак мунтазам ишлаб турибди. Муқимий номли театр ва Республика сатира театри санъаткорлари ишчилар ҳузурида бўлиб туришади. Ҳар куни кинофильмлар намойиш этилади.

Ишчиларнинг турар-жой шароитини яхшилаш борасида ҳам сезиларли яхши ишлар амалга оширилган. 240 оила аъзолари завод уйларида истиқомат қиладилар. Навбатда турган 28 оилага уй бериш масаласи яқин вақтлар ичи ҳал этилади. Кўпмиллатли жамоа бир мақсад йўлида аҳиллик билан меҳнат қилиб, ўз яратувчанлик фаолиятлари билан яхши ҳаёт кечирмоқдалар.

Темур ҲАЙДАРОВ,
Бекобод тумани.

Суратда:
Мотор таъмирлаш цехи чилангари Абдумажид Боймирзаев ва завод бош технологи Муҳаммад Мавлудов тайёр двигатель сифатини кузатишмоқда.

ИСТИҚЛОЛ ФАЗИЛАТЛАРИ

Эндиликда барча юмушларни компьютерлар бажармоқда. Саноатнинг залворли одимларини ҳам, қишлоқ хўжалигининг равнақини ҳам замонавий машиналарсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ҳақиқатан мустақил Ўзбекистонимизнинг бундан кейинги ривожланиши ана шулар билан чамбарчас боғлиқдир, жамоатчи мухбиримиз Тошкент Давлат техника университетининг биринчи проректори, профессор Назирбек Зайнутдинов билан шулар хусусида суҳбатлашди.

— Президентимиз ташаббуси билан «Истеъдод» жамғармаси тузилди. Бу тадбир ёшларга қилинган навбатдаги ғамхўрликдир. Шундай эмасми?

— Ҳақ гап. «Истеъдод» жамғармасининг ташкил қилиниши навбатдаги хайрли қадамдир. Ҳукумат бу жамғармага 250 миллион сўм ажратди. Бу ўта савобли ва ғоятда улуғвор тадбир. Нега бизда кейинги пайтда қадимдагидек бутун жаҳонни ҳайратга соладиган кашфиётлар содир бўлмади? Чунки 70 йилдан ортиқ ҳаммани—истеъдодлию истеъдодсизни тенглаштиришга ҳаракат қилинди. Оқибатда керак, нокерак мутахассислар кўпайиб кетди. Минглаб ўртача мутахассислар тайёрлагандан кўра жаҳонга донғи кетган биргина билимдон олим тайёрлаш минг бора фойдали экан. Жамғармани тузишдан мақсад ҳам шу. Келажаги буюк давлатни барпо этиш учун керакли тўла замин бизда бор. Имкониятларни тўғри йўлга солиб юборсак бўлгани.

— Университетдаги ўзгаришлар билан таништирсангиз. Мустақиллик жамоангизга нималар берди?

— Университетимиз Туркистон Давлат университети таркибидан 1929 йили ажраб чиққан. У узоқ йиллар политехника институти номи билан кадрлар тайёрлаб келди. 1991 йилнинг май ойида техника университетига айлантирилди. Эндиликда у Ўзбекистондаги бош техника марказидир. Билим масканида 70 дан ортиқ мутахассислик бўйича кадрлар тайёрланаяпти. Республика вилоятлари ва шаҳарларида бўлимларимиз ишламоқда. Масалан, Қаршида нефть ва газ, Навоийда тоғ ва энергетика, Фарғонада электроника ва автоматика, Бухорода газ ва қишлоқ хўжалиги бўйича. Шунингдек, Андижонда машинасозлик, Чирчиқда кимё машинасозлиги, Олмаликда рангли маъданлар билан ишлаш, Ангренда тоғ ва энергетика сингари куллиётларда малакали кадрлар тайёрланмоқда. Кундузги бўлимларимизнинг ўзида 10 мингдан ортиқ ёшлар таҳсил кўрадилар. Мустақиллик шарофати билан қатор марказлар ташкил бўлди. Ҳар бир марказнинг ўзи бир институтга тенг. Бундан мақсад етук мутахассислар тайёрлаш ва хорижий тилларни ўрганишга эътиборни кўчайтиришдир. Механик муҳандислар тайёрлаш марказининг ўзида 5 мингга яқин ёшлар фан сирларини ўрганмоқдалар.

Дунёнинг кўпгина мамлакатлари—Туркия, Польша, Чехия, Венгрия билан ҳамкорлик боғлаяпмиз. Республикамизда катта-катта машинасозлик завод ва фабрикалари билан шартномалар тузилган. Қандай янги махсулот ишлаш ҳам ўзимизга боғлиқ. Шундай экан, ана шу узлуксиз жараённи амалда қўллашнинг фойдаси катта.

— Хорижга чиқиш ҳам кишидан ўзига араша сиёсатдонлик ва маданиятлиликни талаб этади. Шу боис ҳозирги давр зиёлиси қандай бўлмоғи керак деб ўйлайсиз?

— Назаримда зиёли бутун борлиғи билан инсон ва жамият ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга ҳаракат қилмоғи даркор. Зиёли киши ҳар жиҳатдан ўрнак бўлсагина унга эргашувчилар кўпаяди. Маълум соҳадаги билимдонлик билан энди ёшларни ҳайратга солиб бўлмайди. Билим ҳам кишининг энг яхши фазилатларидан биридир. Гўзаллик эса барча яхши фазилатлар йиғиндиси. Инсонларни ўзгартира оладиган куч ҳам ана шу. Насиб этса хорижий мамлакатларга чиқамиз Бу — давр талаби. Шу боисдан ўзимиздаги гўзалликни тарбиялаб боришга бурчлимиз. Ҳар қусур ва нуқсонларимиз юртга зиён ва заҳмат етказиши мумкин. Шу сабаб ватанпарвар ва маданиятли бўлсак ютқизмаймиз. Гўзаллик ва камолот—чекланиб қолганлик, бир ёқламалик билан чиқишолмайди. Қаердаки ҳаёт баркамол бўлиб, жисмоний ва ақлий камолот юксалган бўлса, ўша ерда гўзаллик барқарор. Инсон истаган бир соҳада, истаган бир касбда энг аввало, жисмоний ва маънавий гўзал бўлмоғи лозим. Бундай тарбия топган профессорларимиз талайгина. Жумладан, Воҳид Мирбобоев, Георгий Молчанов, Ўткир Икромов, Аслон Ҳамидов, Февзи Ёқубов, Маҳмуд Абролов ва Санъат Зокировларнинг ёшларга таъсири ғоятда катта.

— Ўз шогирдларингизга истакларингиз борми?

— Бугунги талаба—эртанинг эгаси. Улар жамият учун катта таянч, енгилмас куч. Айниқса, ҳозирги даврда ёшу қари, ҳар бир ўзбек кишиси истиқлол кошонасига битта бўлса-да ғишт қўймоғи зарур. Талаба эса бу сафнинг бошида. Тилагим шуки, бирорта ёш асло сомон парчасига ўхшаб қолмасин. Чунки сомон парчаси шамол қаёққа эсса, ўша ёққа учиб кетаверади. Талабада мустақил фикр бўлмоғи шарт. У эзгулик ва ҳақиқатга хизмат қилсагина жамият тараққий этади, юрт яшнайди ва халқимиз эртасидан хотиржам бўлиб яшайди.

— Жамоангиз олдида қандай муаммолар бор? Уларни ҳал этиш чоралари қалай?

— Илгари талабаларни ишга йўллаш билан республика режалаштириш қўмитаси шуғулланарди. Эндиликда у вазифа билан ҳам ўзимиз шуғулланишимизга тўғри келаяпти. Бироқ, қўлимиз калталик қилмоқда. Натижада айрим битказувчиларимиз ишсиз қолишаяпти. Назаримда вилоятда кимдир бу вазифа билан астойдил шуғулланмоғи керакка ўхшайди. Яна бир муаммо: аспирантурага кирувчилар сони кескин камайиб кетган. Бу ҳам фаннинг ривожига халал етказиши мумкин. Шундан хавотирланаман. Энг сўнгги замонавий жиҳозларга эга эмасмиз. Ҳар бир ўқишни битирувчига меҳр билан қарамоғимиз зарур. Сифатсиз хом ашё бозор шароитида ўтмай қолганидек, уқувсиз ва лаёқатсиз мутахассис ҳам замон талабига жавоб беролмайди.

Жамоамиздаги мавжуд камчиликларни бартараф этиш устида иш олиб борилмоқда. Истеъдодли шогирдлар устозлар ардоғида. Университетда Беруний, Улуғбек, Рашидов, Ўрозбоев, Ниёзов, Абдуллаев номи билан стипендиялар таъсис этилган. Талабаларимиз ижтимоий муҳофазада. Арзон нархда гурунч ва пиёз, иссиқ нон сотилади. Етим-есирларга кийим-кечаклар инъом этилади. Шинам хоналарда истиқомат қилишади. Ҳатто рангли телевизоргача бор. Ана шундай беташвиш яшашади. Уларга кафедраларда, кичик корхоналар, завод ва фабрикаларда ишлаш учун ҳам шарт-шароитлар яратилмоқда. Оёқ кийимлари таъмирлаш, сартарошлик хизматлари арзон нархда. Спорт майдончалари, ёруғ заллар, кутубхона ва жиҳозланган лабораториялар улар хизматида.

— «Соғлом авлод учун» ордени хусусида яхши фикрлар билдирилмоқда. Бу ҳақда фикрингиз қалай?

— Орден ўз вақтида таъсис этилди. Соғлом авлод деганда фақат билаги бақувватлар назарда тутилмайди. Соғлом фикр, соғлом ақл, мафкура, электронлашган ва автоматлашган фан ва ишлаб чиқаришнинг соғломлиги ҳам киради. Бундан буён завод ва фабрикаларга, қишлоқ хўжалигига ҳам замонавий автоматика фаолият бошлайди. Машина инсон меҳнатини осонлаштиради. Киши ўз меҳнати самараси билан фахрланиб яшайди. Ана шундай меҳнат кишисини тарбиялашда бу орденнинг хизмати катта бўлиши муқаррар.

— Ўзбекистоннинг ўз машиналари, ривожланган техникаси пайдо бўлишини узоқ кутиш керакми?

— Шу даврга қадар харидорларни ҳайратга соладиган техника ва машиналаримиз бўлмаган. Чунки республикамизга техника ташқаридан келтириларди. Истиқлол шарофати билан ўз машиналаримиз пайдо бўла бошлади. Бу таҳсинга сазовор янгилик. Мана кўрасиз, нари борса уч йилдан кейин ҳозирги техника воситалари, машиналар худди бир пайтлар «Победа» ва «Газ—21» модадан қолганидек харидор назаридан қолади. Янги пайдо бўлган замонавий техника уларни инқирозга учратиши табиий. Оқибатда нарх-наво пасаяди. Энг тараққий топган мамлакатдан қолишмайдиган ўз теле ва радио аппаратларимиз, компьютерлару самолётларимиз яратилади. Бу кунларга яқин қолди.

Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ

КАСАБА УЮШМАЛАРИДА

«Ишонч» мухбирлари хабар қилдилар:

● ЎЗБЕКИСТОН энергетика ва электротехника саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг бўлиб ўтган мажлисида Ўзбекистон Республикаси вазирлар маҳкамасининг шу йил 12 мартдаги «Ўзбекистон Республикасидаги жамоат бирлашмалари низомларини рўйхатга олишни тартибга солиш ҳақида»ги қарорига биноан, тармоқ касаба уюшмаси Низомини Адлия вазирлигида қайта рўйхатдан ўтказиш олдидан унга айрим ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

● ЖИЗЗАХ вилояти агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда қўмита раиси С. Маллаевнинг «Меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида вилоят пахта ишлаб чиқариш ассоциацияси, таъминот ва таъмирлаш бирлашмаси касаба уюшмаларининг амалга ошираётган ишлари ва навбатдаги вазифалари тўғрисида»ги маърузаси тингланди ва муҳокама этилиб, бу ҳақда қарор қабул қилинди.

НАВОИЙ шаҳрида республика Соғликни сақлаш вазирлигининг кўчма мажлиси бўлиб ўтди. Унда республикамиздаги барча вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқлари, тиббиёт даргоҳлари етакчи мутахассислари, бир қатор йирик корхона ва ташкилотлар раҳбарлари қатнашдилар.

Улар республика соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари А. Б. Ёркуловнинг вилоятда аҳоли соғлиғини муҳофаза қилиш борасида олиб борилаётган ишлар, муаммолар хусусидаги маърузасини тингладилар.

Шунингдек, йиғилишда Бухоро давлат тиббиёт институти ректори, профессор А. М. Мўминов, Самарқанд вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Х. М. Мелиқулов, республика эпидемология-микробиология ва юқумли касалликларнинг олдини олиш илмий текшириш институти директори Ш. Ш. Шавоҳобов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Кўчма йиғилишда республика соғлиқни сақлаш вазири Ш. И. Каримов, Навоий вилояти ҳокими А. А. Айдарқуловлар қатнашиб, нутқ сўзладилар.

ҚАШҚАДАРЁ вилояти касаба уюшмалари кенгашининг бўлиб ўтган мажлисида Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги қонуни асосида меҳнаткашлар ҳимоясини такомиллаштиришда вилоят касаба уюшмаларининг вазифалари муҳокама қилинди. Бу ҳақда вилоят кенгаши раиси Э. Ражабовнинг маърузаси тингланди.

● ЎЗБЕКИСТОН қурилиш ва бинокорлик ашёлари ходимлари касаба уюшмаси Республика қўмитасининг мажлисида қўмита раиси Ш. У. Ёқубовнинг «Бозор иқтисоди муносабатларига ўтиш даврида касаба уюшмаси қўмиталарининг меҳнаткашларни ҳуқуқий ҳимоялаш борасидаги вазифалари тўғрисида»ги маърузаси тингланди ва муҳокама қилинди. Мажлис бозор муносабатларига ўтиш концепциясини ҳамда меҳнаткашларнинг ижтимоий муҳофазаси бўйича Президентимиз Ислом Каримов амалга ошираётган тадбирларни тўла-тўкис қўллаб-қувватлади ва маъқуллади.

Мажлисда тармоқ касаба уюшмасининг навбатдан ташқари қурултойини шу йил август ойида чақириш тўғрисида қарор қабул қилинди ҳамда қурултойнинг кун тартиби белгиланди.

ҚАСАБА уюшмалари Андижон вилоят бирлашмаси ва ХДП вилоят кенгаши ҳамкорликда қўшма пленум ўтказди. Ушбу пленумда бозор шароитида вилоят аҳолисини ижтимоий ҳимоя қилиш борасида партия ва касаба уюшмаси қўмиталарининг вазифалари кўриб чиқилди. ХДП вилоят кенгаши раиси А. Ҳакимов ўз маърузасида ижтимоий ҳимоя соҳасида амалга оширилган ишлар ва муаммоларни атрофлича таҳлил қиларкан, жорий йилнинг биринчи чорагида ҳимоя тадбирлари учун 349 миллион сўм сарфлангани, кейинги икки йилда эса 13 минг нафар кам даромадли оилаларга ёрдам кўрсатилганини маълум қилди.

Маърузада ва музокараларда аёллар, ёшлар, болалар ва ўсмирлар ижтимоий ҳимоясига кенг тўхталди. Рўйрост фикрлар айтилиб, бу борадаги анча-мунча камчиликларни ҳамкорлик, ҳамжиҳатлик билан бартараф этишга келишиб олинди. Қарорлар қабул қилинди.

Пленумда вилоят ҳокимининг биринчи муовини М. Олимов нутқ сўзлади.

ҚАНОТ

● ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИ ҚАРОР ТОПГАНДА

ОИЛАНИ мустаҳкамлаб турувчи энг муҳим омил эр-хотин ва фарзандлар ўртасидаги ўзаро яхши муносабатдир. Бундай маънавий соф психологик иқлимни бутун бир йирик хўжаликда қарор топтириш нечоғлик мураккаблигини юрак-юракдан ҳис этамиз. Агар буни Навоий вилоятидаги энг йирик «Нарпай» давлат хўжалиги мисолида кўрадиган бўлсак...

Хўжаликда айни пайтда ўзбек, ўрис, қрим-татар, тожик, туркман, турк, қирғиз, украин, белорус сингари йигирма саккиз миллат фарзандлари яшаб, меҳнат қилади. Шуниси қувончлики, хўжаликда миллатлараро қудаандачилик томирлари теран илдиз отган.

Ўз навбатида бу ерда бирон миллатнинг тили ёки миллий урф-одатларига оид расм-русумлари камситилмайди. Хўжаликда яшовчиларнинг барчаси шу ерлик халқ. Негаки, бундан қарийиб ярим аср муқаддам таптакир чўлга кўчиб келишиб, ер ўзлаштирган, уй-жой қуришган. Ёшлар ҳам ана шу сулоланинг садоқатли ворисларидир.

Давлат хўжалигида ўтган йили 4219 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 28 центнер ўрнига қарийиб 30 центнердан пахта етиштирилиб, жами 12.247 тонна «оқ олтин» тайёрланган экан, бу чинакам қардошлик хирмони, қардошлик меҳнат ютуғидир.

Айни пайтда ана шундай ягона қардошлик оиласига бирлашиб меҳнат қилаётган 4670 оиланинг бугунги ташвишлари, орзу-умидларига шерик бўлаётган касаба уюшмаси фаолияти билан танишганимизда унинг бир қатор ибратли ишларига дуч келдик.

Одамлар ўртасида ўзаро аҳилликни, ҳамжиҳатлиқни, меҳр-оқибатни қарор топтиришда ўз атрофига 4195 кишини бирлаштирган хўжалик касаба уюшмасининг роли ҳам нечоғлик катта эканлиги ҳар жабҳада намоён бўлаётир.

● САТРЛАР ҚАТИДА ИНСОН ТАҚДИРИ

ҚАСАБА уюшмаси қўмитаси раисининг муовини Олимжон Сатторовдан хўжалик меҳнаткашларидан тушаётган ариза ва шикоятларни суриштирдик. У стол устига дафтарни, сўнгра бир даста ариза ва шикоятларни қўйди.

Қасаба уюшмаси қўмитасининг иши четдан силлиққина кўрингани билан билан дунё ташвишларга кўмилган экан. Стол устидаги ариза ва шикоятларга кўз югуртирар эканман, буни қалбдан ҳис этдим. Уларнинг ҳар қайсисида бир дард, бир муаммо, бир ташвишу изтироб. Кимдир уй-жой сўраб ариза ёзган, бошқа биров рўзғорга моддий ёрдам берилишини илтимос қилган, яна биров уйини таъмирлашда кўмаклашишларини касаба уюшмасидан сўраган...

Ариза ва шикоятлар қатидаги сатрларда инсон тақдиридаги муаммолар баён этилган.

— Ўтган йили хўжалик аҳолисидан тушган аризаларга асосланиб, Республика Президенти Фармонига биноан Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронлари, байналмилалчи-жангчилар, Чернобиль ҳалокати қатнашчилари, ўқитувчилар ва тиббиёт ходимларидан иборат 57 кишига хўжалик балансида турган уй-жойлар бепул шахсий мулк қилиб берилди, — дейди касаба уюшмаси қўмитаси раисининг муовини О. Сатторов. — Шу каби, 106 киши моддий ёрдам сўраб ариза берганди. Уларга хўжалик ҳисобидан 210 минг сўм, касаба уюшмаси ҳисобидан 43 минг сўм маблағ ажратилди.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва байналмилалчи-жангчилардан 6-бўлимдаги Улуғ Ватан урушининг биринчи гуруҳ ногирони Қурбон Йўлдошев, байналминалчи-жангчи Илҳом Абдуллаев, 5-бўлимдан Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Шароф Санақулов, 7-бўлимда истиқомат қилувчи Ватан уруши иккинчи гуруҳ ногирони Абдуҳамид Бисеров, 1-бўлимда яшовчи ёлғиз она Сайёра Ҳамроева сингари ёрдамга муҳтож бўлган 17 кишининг уйи 20 минг сўм маблағ сарфлаб, таъмирлаб берилди.

Ўтган йили фуқароларнинг асоссиз ишдан бўшатилганлиги тўғрисида касаба уюшмасига 12 та ариза тушган эди. Шулардан 10 нафари аввалги ишига тикланди. 2 кишининг аризаси эса қонуний ишдан бўшатилганлиги учун бошқа ишга ўтишда кўмак берилди.

Яқинда асоссиз ишдан бўшатилган Марям Тагирова ва Шуҳрат Толстихинларнинг ҳам аризалари кўриб чиқилиб, улар ўз вазифаларига тиклandилар.

Хўжалик касаба уюшмаси аҳолидан тушаётган биронта ҳам ариза ёки шикоятни бефарқ ёки эътиборсиз қолдирмайди. Бу ўз навбатида меҳнаткашларнинг касаба уюшмасига бўлган эътиқоди ва ишончини оширмоқда.

● ИШЧИ НАЗОРАТИ ТАЪСИРЛИ БЎЛСА...

ҚЕЙИНГИ пайтларда савдо ва умумий овқатланиш соҳасидаги кўзбўямачилик, харидор ҳақига хиёнат қилиш каби иллатларнинг маддалаб кетиб, аҳолининг ҳақли эътирозларини келтириб чиқараётганлиги ҳеч кимга сир эмас. «Бозор иқтисоди» ниқоби остида «эркин савдо»ни ривожлантирган»ларнинг аста-секин йўли тусилиб, пайи қирқилмоқда. Халқимиз «бузоқнинг югургани — сомонхонагача» деб беҳуда айтишмаган. Назаримизда, ана шундай ноинсофлар бораётган сомонхона яқин қолди.

Бироқ, шунга қарамасдан қатор касаба уюшмалари қошида фаолият кўрсатаётган ишчи назорати комиссиялари бу борада ибратли ишларни амалга ошириб, халқ ҳурматини қозонишаётир. Хўжалик касаба уюшмасиниг ишчи назорати комиссияси шаънига ҳам илиқ сўзларни айтиш мумкин.

Ишчи назорати комиссиясига касаба уюшмаси қўмитаси раисининг муовини Олимжон Сатторов раислик қилади. Хўжалик Ватан уруши ва меҳнат фахрийлари Кенгашининг раиси Абдуҳамид Бисеров, марказий таъмирлаш устахонаси цех касаба уюшмаси қўмитаси раиси Фарих Абилтаров, Халқ-демократик партиясининг давлат хўжалигидаги ташкилоти котиби Баҳодир Нуриддинов, хўжалик идораси котибаси Валентина Саакянцлар комиссия таркибига бирлашган.

Комиссия вақти-вақти билан хўжалик ҳудудидаги савдо ва умумий овқатланиш тармоқларида текширишлар ўтказадилар, меҳнаткашларга талон асосида кундалик эҳтиёж товарларининг тарқатилишини назорат қиладилар. Харидорларга кўрсатилаётган савдо маданиятини, умумий овқатланиш хизматини таҳлил этадилар. Шу каби мазкур соҳалар бўйича меҳнаткашлар талаб ва эҳтиёжларини ўрганишади.

Хўжалик ҳудудидаги нон дўкони мудири Р. Шарипова ва озиқ-овқатлар дўкони сотувчиси З. Сафароваларнинг харидорлар билан қўпол муомилада бўлаётганликлари, айрим товарларни яшириб сотишаётгани тўғрисида касаба уюшмасига шикоят хати тушганди.

Ишчи назорати комиссияси шикоят билан атрофлича танишиб, унда қайд этилган савдо тармоқларида текшириш ўтказди. Натижада баён этилган фактлар тасдиқланди. Савдо қоидасини бузган Р. Шарипова ва З. Сафаровалар савдо тармоқларидан четлатилдилар.

Комиссия фаолиятидан олинган шу сингари яна бир қатор мисоллар келтириш мумкин. Биргина ўтган йилнинг ўзида комиссия савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат соҳалари бўйича режа асосида 20 марта текшириш ўтказганлиги унинг фаолияти шу кун талаблари даражасида йўлга қўйилаётганлигидан, ишчи назоратининг таъсирчанлигидан далолат беради.

● БУ ЕРДА ИШЛАГАН ҚАДР ТОПАДИ

ХЎЖАЛИК ишлаб чиқаришида эришилаётган меҳнат ютуқларини мусобақасиз тасаввур этиб бўлмайди. Пахтачилик ва чорвачиликда юксак натижаларга эришган илғор ишчи-хизматчилар жамоа шартномасига кўра, ўз вақтида моддий ва маънавий рағбатлантириб борилаяпти. Бултур ана шундай ишлаб чиқариш илғорларига 42 минг сўм миқдорида мукофот пули тақсимланди.

Шунингдек, мусобақа ғолибларидан йил давомида 47 кишига республикамизнинг турли жойларидаги санаторий-профилакторийларда дам олиб, саломатликларини мустаҳкамлаб келишлари учун имтиёзли йўлланмалар берилди. Қардош Тожикистон республикасининг Душанбе шаҳрига, республикамизнинг Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларига касаба уюшмаси саёҳатлар уюштирди. Меҳнат фахрийлари эса йилига икки марта касаба уюшмаси маблағи ҳисобидан Туркистондаги Аҳмад Яссавий мақбарасини зиёрат қилиб қайтишаётир.

Хўжалик маъмурияти ва касаба уюшмасининг қўшма қарорига асосан шу ерда истиқомат қилувчи Ватан уруши ногиронларидан 17 киши ойига икки марта икки килограммдан бепул гўшт билан таъминланмоқдалар.

Бу ерда ишлаган қадр топади. Давлат хўжалиги маъмурияти ва касаба уюшмаси ҳамкорликда меҳнат фахрийларини тантанали равишда пенсияга кузатиш маросимини ўтказишни йўлга қўйдилар. Шунга кўра, пенсияга кузатилаётган киши учун хўжалик маблағидан 10 минг сўмлик кийим-кечак харид қилинади, унга тортиқ этилади.

Ўтган ойда хўжаликнинг 1-бўлимида 32 йил ҳосилот раиси бўлиб ишлаган Тоҳир Ажигелдиев ана шундай тантанининг сабабчиси бўлди. Ўша куни хўжалик тадбиргоҳи Тоғир оғанинг қавм-қариндошлари, дўстлари ва меҳнат фахрийлари билан лиқ тўлди. Маданият уйининг «Феруз» ва «Омонёр» бадиий ҳаваскорлик дасталари ўзларининг дилрабо куй-қўшиқлари билан маросимга ўзгача руҳ, файз бағишладилар. Тўпланганлар Тоҳир Ажигелдиев шаънига илиқ сўзлар айтишди. У хўжалик раҳбарияти ва касаба уюшмасининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Ҳурмат рамзи сифатида тўн кийгизишганида беихтиёр унинг кўзларида ёш қалқиди. Бу севинч ёшлари ҳаётидан шукроналик ифодаси эди. Шунда у виждонан меҳнат қилган инсон бу ерда чинакам қадр топишини яна бир бор ҳис этди юракдан...

* * *

Навоий районидаги «Нарпай» давлат хўжалиги қасаба уюшмаси фаолияти билан танишар эканман, уни хўжалик меҳнаткашларининг қанотига қиёс этдим. У меҳнат аҳлини ишлаб чиқаришда ютуқларга руҳлантиряпти, Керак бўлганда, меҳр-мурувват кўрсатиб, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилган ҳолда уларни ўз паноҳига олаётир.

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ,
«Ишонч» мухбири.

«ОҚТОШ» СУВИ СОТУВГА ЧИҚДИ

Қоратоғ ён бағри Самарқанд вилоятидаги Оқтош шаҳри аҳолисининг сўлим дам олиш жойларидан бири ҳисобланади. Тоғ бағрида шаҳардаги қатор корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари ҳам бор.

Тоғ ён бағрида яқинда ноёб минерал сув заҳираси борлиги аниқланди. 150 метр чуқурликдан ўнлаб касалликларга шифо бўлувчи шифобахш сув олина бошланди.

Яқинда Оқтош ёғ-пишлоқ заводи бу сувни «ОҚТОШ» ёрлиғи билан савдога чиқарди.

ЖАНГЧИНИНГ БЕВАСИГА БЕПУЛ ЙЎЛЛАНМА

ХАТИРЧИ туманидаги Янгиработ қўрғонида вояга етиб, шу ердан ҳарбий хизматга жўнаган А. Тулишев ҳам афғон уруши қурбони бўлди. У Афғонистондан оғир дардга чалиниб қайтиб, уйида вафот этди. Ўн гулидан бир гули очилмаган турмуш ўртоғи Насиба Тулишева эрининг доғида куя-куя дардга чалинди.

Яқинда Насиба саломатлигини тиклаш учун йўлланма сўраб давлат муассасалари ходимлари касаба уюшмалари Навоий вилояти қўмитасига мурожаат қилган эди. Байналмилалчи жангчи бевасининг илтимоси қондирилди. Унга дам олиб, даволаниш учун Тошкентдаги «Чинобод» санаторийсига йўлланма берилди.

«Ишонч» мухбири.

ТУМАН СПАРТАКИАДАСИ

ЯҚИНДА Иштихон шаҳрида туман Агросаноат ходимларининг III-спартакиадаси спортнинг 9 тури бўйича бўлиб ўтди. Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида озиқ-овқат, спорт кийимлари ва анжомлар қимматлашиб кетган бўлса ҳам, спортсеварлар ҳамма қийинчиликларини енгиб, мусобақаларга пухта тайёргарлик кўрдилар.

Натижада мазкур спартакиадада жами 893 киши қатнашди. Шулардан 234 киши қишлоқ хотин-қизларидир.

Умумкоманда ҳисобида 184 очко тўплаган Навоий номли жамоа хўжалиги спортчилари спартакиада ғолиби деб топилди.

II-ўринни 168 очко тўплаган «Меҳнат-роҳат» жамоа хўжалиги, III-ўринни 146 очко билан Туркистон жамоа хўжалиги чаққонлари эгалладилар.

Мусобақа ғолиблари туман кўнгилли «Пахтакор» спорт жамиятининг кубоги ва Фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар.

Ф. ЯМҚУЛИН,
Иштихон туман «Пахтакор» Кўнгилли спорт жамияти раиси.

ҲАЙРАТИМГА СОЗУ ОВОЗ БЕР

СИЗ ҲАҚИНГИЗДА юксак минбарларда, улкан жаҳон айвонларида сўзлар айтилган. Олимлар, фозиллар, шоирлар... айтишган. Мен ҳам бир сўз айтсам деб, минг истиҳола билан орзу қилардим. Машойихлар кўнгил подшо, деганларидек, бу орзу ҳам ўзингизнинг лутфи марҳаматингиз сабаблидан кўнглим ёбонига бир уруғ мисол тушиб ўсиб-унди.

Гулларнинг адл, тўғри, латиф-латифларини саралайман. Мушкин нафасларини таратиб барглар шивирлайдилар, «Мен сизни яхши кўраман, Зулфия опа!» Энди бу гулларни Сизга етказмасликка ҳаддим борми?

Муҳтарам Зулфия опа, бу туйғу ниҳоли қачон юрагимдан униб чиқдию қачон шундай бир дарахтга айланди, ўзим ҳам билмайман. Сизни узоқроқ кўрмай қолган кунларимда бу дарахт шохлари майин бир чайқалиб назаримда соғинч гуллари дув-дув тўкаётганга ўхшайди, юрагим деворлари қайшиб-қайшиб кетади. Кўксимни қиздирган ҳарорат қаерда бўлмай, сўзга айланиб қулоғим тагида жаранглайверади. «Анча бўлди устоз ҳузурларида бўлмадинг-а!» Ишдан қайтаётиб метронинг «Мустақиллик» бекатига етганимда яна шу сўзлар: «Ҳозир шу ердан чиқсанг биргина бекат, устозни кўриб келасан». Қачон ҳузурингизга бормагунимча юрагим ором топмайди.

Бундай оромсизликнинг кўзёшларига қоришиб келадиган яна бир хили бор. Унда мен бўй етган ўғил-қизларим бўлишига қарамай, худди ёш боладек инжиқлашиб, еру кўкка сиғмайман. Шундай вақтда Тошкентдек азим шаҳар билан онажоним яшаб турган Шўрахон қишлоғидаги оддийгина уйга менинг кўзларим билан қарасангиз эди. Нега бу тор шаҳар деворлари менга, мен у деворларга урилавераман? Онажон, дунёда сизнинг бағрингиздан улуғроқ, сўлимроқ шаҳри азим бормикан дунёларда? Шу пахса деворли уйлардан ҳашаматлироқ қаср бормикан жаҳонларда? Сизданда меҳрибонроқ бир ҳилқат бормикан еру осмонларда, онажон! Онам ҳам кўнглим дарахтига сув қуйишни унутмайдилар. «Зулфия опангларини кўриб турибсанми? Устоз отадан улуғ бўлади, болам». Тўрткўллик дўстларим, танишларим билан қачон, қаерда кўришиб қолмайлик Сизни сўрашади. «Зулфия опа ҳақида гапириб беринг, у кишини тез-тез кўриб турибсизми?» дейишади мавзудан диллари ёришиб. Уларнинг менга бўлган меҳр-муҳаббатлари ҳам Сизга бўлган меҳрлари орасидан ўтаётганини кўриб қувонаман. Гўзалликни, улар ардоқлаган бир инсонни яқиндан кўриб туриш бахтига муяссар бўлганим учун ҳам улар мени яхши кўришаётганини сезаман. Лекин Сизни умрида кўрмаган оддий одамларнинг ҳурмат-эҳтиромлари сирини билолмайман. Ахир ўзим ҳам Сизни кўрмасимданоқ ҳурмат қилмасми эдим, севмасми эдим. Ўзбек халқининг шундай ардоқли бир қизи, садоқатли бир қизи, шоир қизи, арбоб қизи, саодатли қизини бир кўришни орзу қилмасми эдим? Бу қандай сир, бу қандай меҳр? Ҳеч бир юзма-юз мулоқотсиз, бир оғиз илиқ сўз айтмасдан ё эшитмасдан ҳам шундай туйғу уйғонадими одамзотда? Барибир тушунмасдим. Бу ерда шеърдан ҳам, шоирликдан ҳам, гўзалликдан ҳам ва бошқа жиҳатлардан ҳам бошқачароқ ҳол, кўзга кўринмас самовий иплар, кучлар орқали одамлар боғланиб туришининг сабабларини билолмасдим.

Бир бор Сурхондарёда сафарда бўлганимда кекса бир аёл Ҳамид Олимжоннинг рафиқалари Зулфияхоним яхши юрибдиларми,—деб сўрадилар худди дугоналарини сўрагандай.

— Сиз у кишини биласизми,—дедим мен ҳам қизиқиб.

— Йўқ билмайман. Лекин яхши кўраман. Ўзи аллоҳи таоло у аёлнинг пешонасини беҳад ёруғ қилиб яратгану кейин рашки келибми Ҳамид Олимжонни ундан тортиб олган-да. Аммо, ҳижрон уни янада баландлатди, уни одамларга севдирди, улуғлатди.

Яна сир. Табиатнинг кўзга кўринмас ҳарир нулари эса бу хабарни тоғлардан, боғлардан ошиб Сизга етказгану ушбу сатрларни ёздирган.

«Бахтим бор: ажойиб кишилар аро,
Туғилиб, гуркираб... кексаяр умрим.
Ушалар шеъримга бахш этган садо,
Ҳаётим йўлини ёритган нурим...
Бири юзларимга бахш этар кулгу,
Бири сўзларимга солар ҳаяжон,
Бири олға бошлар бўлиб оқ орзу,
Бири дер: ҳаётсан юр орзу томон...»

Яна бир шеър:

«Тавсифингиз олтин китоб қилса кам,
Қамтарин, бахтиёр, меҳнаткаш халқим.
Сизга бир хирмонча шеър ёзмасам ҳам,
Бахт ҳаққи, қалбимдан қиламан таъзим».

Бу ҳарир ипак нурлар тун пардасини ёпинган чўллару дарёлар оша узоқ хонадондаги гўдак йўргагини ёритади.

«Қай уйдадир йиғлади гўдак,
—Бер онаси, хушбўй кўкракни!
Унга темир қанотлар керак,
Тарк этмоқ-чун бу тор йўргакни!»

Мен ўша сирдаги, яқиндан ҳамсуҳбат бўлмай туриб ҳам ўзингдан кўп узоқдаги, ҳатто минг йиллар йироқдаги одамни яхши кўриш сирларидаги илоҳийликка ишондим. Аллоҳга ҳамду санолар, унинг ҳабиби Муҳаммад алайҳиссаломга салом ва саловатлар бўлсинки, унинг иродаси ҳоҳиши билан тақдир бизни кечагидан ёруғроқ, ёркинроқ, сирлироқ йўлларга бошлаб ҳазиналар, жавоҳирлар калитини қўлларимизга тутқазаяпти. Яхши кўриш аллоҳ неъматларидан бўлиб унга бизнинг қайси макону замонда яшашимизнинг аҳамияти йўқ экан. Эй одамлар, бир инсон сизнинг юрагингизда яхшилик дарахтидек илдиз отиб кўксингизга жаннат ҳаволарини олиб кирган экан, сиз унга табиатнинг бу инъомидан хушнудлигингизни айтмоғингиз жоиз экан. Мен эса неча йилларки бу улуғ дарахт қаршисида ҳарфларданда майда гиёҳларга айланиб «Ғанимат кунлар» саҳифаларига чўкибман...

Муҳтарам устоз, сурхонлик аёл айтганидек, тангри Сизнинг истиқболингизни ғоят баланд қилиб яратди-ю ўзининг кашфидан ўзи ҳузурланиб, не бир имтиҳонлар билан сизнинг иродаю эътиқодингизни имтиҳонлар қилар, жигарларингизни, элингнинг сара фарзандлари бўлган акаларингизни умум қатағонлар тўфонида учириб кетар, ишқнинг ёшларидан маржонлар тизмоқ қасдидами кўксингизни нишонга олар, маржонларнинг олов ёстиқ оғушида эриб кетишига тоқат қилолмаган тун қоқилиб-суриниб тонгнинг панасига ўтар...

«Кўз очгани қўймайди алам,
Бошим қўйсам куйдирар болиш.
Юпатолмас китоб ва қалам,
Мисраларим кўтарар нолиш...»

«Ҳижрон туркуми»ни варақлайман, руҳим лаҳзада вужудимни тарк этиб Тўрткўл кўчаларини кезгани кетар, кейин девонингизни хорғин кўксига босиб ҳали битта варағи ёруғ жаҳонга боқмаган дафтари саҳифаларига сарғайган барглардек дувдув тўкилар...

Яратгувчи ўзи ҳам қойил,
Бардошингиз ба мисоли тоғ.
Осмонингиз чиннидай тоза,
Тўлишган ой-бағрида қадоқ.
«Нима бўлсин шу етим қатра»
Синовларга ғолиб келган жон—
Қуёш кучган Қоя пойида
Гуллаб ётар хижрон ила шон.
«Ётар чекиб товушсиз наво».
Осмонларга санчилади Ер.
Улуғ момом, ё ҳазрат Ҳаво,
Ҳайратимга созу овоз бер.
«Кундузлардан яширганимни».
Сепдек ёйиб, йиғади тунлар.
«Эрталар ҳар бири шоҳ қўшиқ»
Деразамда ўриклар гуллар...

Раъно РАҲМОН қизи.

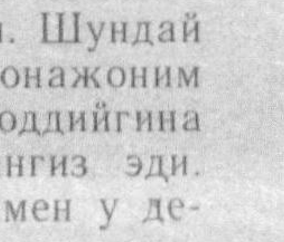

МУСАВВИРА

(ЭССЕ)

БИРИНЧИ оқшом. Хонаси ёруғ бўлсаям менинг кириб келаётганимни сезмади... Алғовдалғови чиқиб ётган жавон. Аслида бу ерда шунақа. Саранжомланган нарса билан бетартиб ётган нарсанинг фарқи йўқ. Бир чеккада синиб ётган курсини қўлимга олдимда деворга қараб ўтириб олдим.

У сочларини бирдан ёйиб юборганида қайта қараб улгурган эдим. Қиз буни сезмади. Ҳар кунгидай расм солаётганини кўриб жуда қувондим. Қувонмай ёки бунга қизиқмай бўладими, ахир. Қалам ортида қолаётган чизиқлар бора-бора тасвирга айланиб бормоқда.

...Қўлларида гул ушлаб ётган мурдалар! Улар қатор айлана шаклида тизилиб, ҳаммасининг боши ўртага қайрилган эди. Марҳумларнинг ҳаммаси жим-жит. Аммо айни ўртада нима чизилаётганини тезда пайқай олмадим. Балки тушунишга кейинчалик ҳам ақлим етмайди...

Шу машғулотдан у тонггача бошини олмади. Мен эсам тикилиб ўтиришдан чарчамадим. У ўрнидан секин турди. Ва деразасидан ташқарига қараб нимадандир севиниб паст овозда оҳистагина қилиб қиқирлаб қўйди. Энди кетсам ҳам бўлади. Лекин тураётганимни биламан, субҳ осойишталигини бузиб юборгудай шовқиннинг сабабчисига айланиб қолганимдан ниҳоятда хижил бўлдим. Чунки мен мутлақо оёқсиз курсида ўтирган эканман. Курсининг оёқлари юлиб ташлашганини нега ўтираётганимда сезмадим экан? Шундай бўлса ҳам ўриндиқ ерга пақиллаб тушишидан сонияча олдин хонани тарк этган эдим.

ИККИНЧИ оқшом. Кўзлари оҳуникига ўхшайди. Юзи ойдан-да оқ. Ўзи эса нафисликда ўхшаши йўқ... У ҳақиқатда гўзал қиз.

Мен яна шу ерда ҳозир бўлдим. Келганимда ҳали хонада ҳеч ким йўқ эди. У бу сафар мени кўрди-да қаршимга чўккалади. Қадимдан биладиган танишини учратгандай бамайлихотир тикилиб, қотиб қолди. Негадир унинг бир нима дейишини, ҳеч бўлмаганда биргина марта бўлсаям овозини қимирлатишини сўрагим келди. Сўрадим ҳам. Афсус, у индамади.

Биз у пайтда бир-бирига қараб турган кўҳна тоғлар эдик. «ҚИЗ тош, МЕН бир олам кўзёш» каби.

...У орадан жуда кўп вақт ўтгач каттакон қутидан оппоқ бир қоғозни тортиб олди-да, расм чиза бошлади. Мен унинг фақат ўзигагина қарашга тоқат қилдим, аммо солаётган сувратига қарай олмадим. Кейинчалик билишимча, у қиз сирларини доим сойға айтиб юрган экан. Сўнг эса юрагини самоға тикарқану ўз гавдасига йиқилиб ётаркан.

Тонг ҳам отди. Мен юмшоққина ҳаводан тўйиб сипқордим... У яна деразаси олдига келди.

УЧИНЧИ оқшом. Мен кириб унга салом бердим. У эса ўтиришга ишора қилди. Ўтирдим. Қиз бу сафар кечагидан ҳам гўзалроқ.

Сочлари нақадар майинликдан мен сезмаган шабадага ўйнаб ётибди. Мен кечаги аламдан бугун ғамга айланиб келгандим. Беихтиёр унинг ёнига жуда яқин силжиб бордим. Аллақайдандир куч тўпладим-да қизнинг сочларини шамол ихтиёридан олиб силай бошладим... Қўлларини кафтимга олдим. Шунда ногоҳ қиз шиддат билан ўрнидан турди-да, югуриб бориб ўзини деразадан улоқтириб юборди...

Мен ҳеч нарсага тушуниб улгурмай хонага яна бир гўзал ташриф буюрди. У ўзини рассом қизнинг дугонасиман деб таништирди. Ва менга дугонасининг бир йигитни қаттиқ севиб қолганини, у йигит эса номардлик қилганини ҳикоя қилиб берди.

Рассом қизнинг дугонаси мени овутиш мақсадида ўзи ёзган шеърнинг охирги қисмини қайта-қайта такрорлаб ўқиб берди. Шеър эса ҳалигача эсимдан чиқмайди:

Сен-да кўр, мен-да кўр, нурлар паранжи,
Фалак тўймагайми девоналарга.
Сен-да ҳур, мен эса бир чашми занжи,
Руҳимни ичирдим афсоналарга.
Кўзим, кўз ёшларга тўлмаганмидинг!..

Беруш БЕК,
Хоразм вилояти.

Саволларга иқтисодчи Санжар Расулов, Тошкент Давлат иқтисодиёт университети доценти Йўлдош Турсунов ҳамда Ўзбекистон Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси бўлими бошлиғи Босит Акбаровлар жавоб берадилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1 июль 1993 йилдан иш ҳақини 2,5 баравар ошириш ҳақидаги Фармонига асосан, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришнинг «Ижара» усули билан ишловчиларга иш ҳақи қандай тўланади?

Б. САФАРОВ,
Тошкент вилояти,
Зангиота тумани.

Ижарага берувчи билан ижарачининг муносабатларини тартибга солувчи асосий хужжат ижара шартномасидир. Бундай шартнома ихтиёрийлик ва томонларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги асосида тузилади.

Қишлоқ хўжалигидаги ижара шартномасида: ижарада ишлатиладиган ер ва унинг таркиби, ишлаб чиқариладиган маҳсулот тури, миқдори, муддати, нави ва бошқалар, томонларнинг ҳуқуқ ва вазифалари тўла ёритилади.

Ишлаб чиқариш ички ижара усулида ташкил этилганда ижарачи ташқи муомилани (молиявий, ҳуқуқий) ижарага берувчи орқали амалга оширади.

Шунинг учун давлат қонунчилигида бўладиган ўзгаришлар (нарх-навонинг ўзгариши, иш ҳақининг ошиши) ижарачи ва ижарага берувчи томонидан шартноманинг қайта мутаносиблашуви билан тартибга солинади.

1993 йилнинг 1 июнигача Республикамизда фақат меҳнатга ҳақ тўлаш миқдори 2 марта ўзгарди. Шу билан бир қаторда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун зарур бўлган хомашёларнинг баҳоси ҳам ўзгарди. Давлат томонидан сотиб олинадиган пахта, чорва маҳсулотлари баҳоси кўтарилди, айрим маҳсулотлар эркин баҳода харид қилинадиган бўлди. Бозор иқтисоди шароитида бундай ўзгаришлар яна давом этиши мумкин.

Бундй шароитда иш ҳақини кўтариш билан боғлиқ шартноманинг мутаносиблашувида қуйидаги кўрсаткичлар ўзгармайди:

а) Етиштириладиган маҳсулот тури, нави, муддати;

б) Режадан ортиқ етиштирилган маҳсулот ва режадаги маҳсулотнинг бир қисмидан фойдаланиш тартиби.

в) Шартнома асосида ижарачига етказиб бериладиган хомашёлар миқдори, техника ва бошқалар.

Ижарачининг розилиги ёки талаби билан йил давомида иш ҳақи кўтарилади. Лекин иш ҳақининг кўтарилишига асос қилиб шу хўжалик шароитида маҳсулотни етиштириш бўйича ишлаб чиқилган технологик жараён ва уни сотишдан кутиладиган даромад олинади. Ижарачининг даромади йил натижаси бўйича етиштирилган маҳсулот даромадидан шартномага асосан барча харажатлар чегириб ташлангандан сўнг аниқланади.

Ўзим заводда ишчи, рафиқам 9 йилдан буён касалхонада ҳамшира бўлиб ишлайди. Биз пахта тозалаш заводига қарашли уйда истиқомат қиламиз. Шу уйни биз Президентимиз қарорига биноан бепул хусусийлаштириб олишимиз мумкинми?

М. КАРИМОВ,
Самарқанд вилояти.

Турмуш ўртоғингиз ҳамшира бўлиб ишлаганликлари туфайли республика Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 27 августдаги 399 сонли қарорига биноан яшаб турган уйни рафиқангиз номига бепул хусусийлаштириш мумкин.

Бу масалани паҳта тозалаш заводи маъмурияти орқали ҳал қилиш ҳуқуқига эгасиз. Агарда яшаб турган уйингиз туман ҳокимияти балансида бўлса, масалани ҳал қилиш учун у ерга мурожаат қиласиз.

Қишлоқ ўқувчилари туман марказидаги мактабга ёки бошқа мактабларга семинарга чақирилса, уларга хизмат сафари сарфлари тўланадими?

Н. РЎЗИЕВ,
Самарқанд вилояти,
Қўшработ тумани.

Истеъмол моллари ва алоҳида хизмат кўрсатиш нарҳлари ошганлиги туфайли Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1993 йил 1 февралидан хизмат сарфлари меёри энг кам иш ҳақи белгиланган миқдорнинг қуйидаги коэффициентлари бўйича тайинланади:

— шаҳар ва холигохларда хизмат сафарида бўлиш чоғидаги бир кечакундузлик сарф — 0,06 коэффициенти бўйича тўланади;

— йўл чипталари тақдим этилмаган тақдирда уларнинг ҳақи мактаб раҳбарияти ёки туман халқ таълими бўлими раҳбариятининг руҳсати билангина тўланади.

Шаҳар шаклидаги қишлоқ жойларида яшовчи ўқитувчилар электр энергия, сув ва газдан бепул фойдаланишлари мумкинми?

Я. АҲМЕДОВ,
Самарқанд вилояти.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1990 йил 13 ноябрдаги «Турли хил мактаб ўкитувчилари, болалар уйлари тарбиячиларига бериладиган қўшимча имтиёзлар ва юқори синф ўқитувчиларининг маошини ошириш ҳақида»ги Фармонига асосан қишлоқ ва шаҳар шаклидаги қишлоқ жойларида яшовчи педагог ходимлар турар жойи ва маиший хизматлари учун ҳақ тўлашдан тўла озод этиладилар.

Мактабимизда 1800 та ўқувчи таҳсил олади. Айтингчи, хўжалик ишлари директор ўринбосарига ягона тариф сеткаси бўйича нечанчи разряд ва қанча маош белгиланган?

Т. Қодиров,
Тошкент вилояти

Ягона тариф сеткаси бўйича хўжалик ишлари директор ўринбосарларига 7 разряд— 5225 сўм миқдорда маош белгиланган. Президент фармонларига биноан шу йил 1 апрелдан маошларнинг миқдори 20 фоизга 1 июндан эса 2,5 баравар оширилиши муносабати билан мактабнинг хўжалик ишлари бўйича директор ўринбосарларининг маоши 15675 сўмни ташкил этади.

Ёшим 47 да. Иш стажим 15 йил. 12 та фарзандим бор. Мен шу иш стажим билан шу ёшимда қарилик нафақасига чиқсам бўладими? Бунинг учун қандай ҳужжатлар керак?

С. БОБОЖОНОВА,
Навоий вилояти.

Амалдаги қонунчиликка мувофиқ камида 5 бола туғиб уларни саккиз ёшгача тарбиялаган оналар 50 ёшга етганларида ва камида 20 йил меҳнат стажига эга бўлганларида қарилик нафақасига чиқишлари мумкин бўлади.

Нафақа тайинлаш юзасидан тегишли ҳужжатлар (ариза, меҳнат дафтарчаси, иш ҳақи тўғрисидаги маълумотнома ва ҳоказолар) туман ижтимоий-таъминот идорасига тақдим этилиши керак.

Саҳифани котибият тайёрлади.

ҚЕЛИНЛАР ҚЎЗҒОЛОН ҚИЛИШМАЙДИ

ЖАҲОНГИР ота билан биринчи марта учрашганимиздаёқ суҳбатимиз қовушиб, кўнглимиз кўнглимизга яқин бўлиб қолди. Кейинроқ билсам, у умр йўлдоши Холбуви опа билан ўн икки ўғил-қизни тарбиялаб, одамлар ҳавас қиладиган катта оила яратган экан.

Аслида гап Усмон Юсупов номли давлат хўжалигининг идорасида касаба уюшма қўмитаси раиси хонасида бошланган эди. Суҳбатга халқ демократик партиясининг шу хўжаликдаги ташкилоти раҳбари Анорбой Йўлдошев қўшилгач, Усмонобод қишлоғидаги саховатли, униб-ўсган кишилар ҳақида гап кетди. Шундай кишиларнинг бири Жаҳонгир ота Усмонов, яна бири унинг умр йўлдоши Холбуви опа Усмонова экан.

— 1955 йилдан 1962 йилгача Усмон ота Юсупов қўл остида ишладим,— дейди Жаҳонгир ота Усмонов, — ўша йилларда у киши бизда директор бўлиб ишлаган эдилар. Мутахассис бўлмасам ҳам ота мени 4-бўлимга бошқарувчи қилиб тайинладилар. Кўнмасам, хафа бўлдилар.

Юқоридаги гаплар менга кўп нарсани тушунтириб бергандай бўлди. Усмон ота Жаҳонгир Усмоновдаги ғайрат ва ҳалолликни пайқаб олган эди. Ҳалоллик бор жойда адолат ҳам бўлади. Ана шу сифат Жаҳонгир Усмоновга обрў олиб келди. У 7-8 йил бўлимни бошқариб, одамлар орасида обрў орттирди.

Хўш, бу гапларнинг оилага нима дахли бор?

Оилани яхши бошқаролмаган, унда тартиб ўрнатолмаган киши жамоани бошқаролмайди. Жаҳонгир Усмонов оилада ҳам интизомли, меҳрибон ва адолатли эди. Холбуви опада ҳам шундай сифатлар мужассамлашган. Оқибатда икковлон 7 ўғил, 5 қизни тарбияладилар. Ҳозир уларнинг 7 нафар келинлари бор. Шулардан 5 нафари қайнота-қайнона билан бир ҳовлида яшашади. Қозон бир, демак, фикр бир, дил бир. Қолган икки келин ҳам жон деб шу катта ҳовлида яшар эди-ю жой торлик қилиб қолди. Шунда ота-она икки ўғил, икки келинга яхши гап билан оқ фотиҳа берди.

Қизларининг ҳаммаси ўқимишли. Кенжаси ҳам билимгоҳда ўқияпти. Ўғилларнинг бири врач, бири инженер-механик, иккинчиси инженер-ирригатор. Улар орасида ҳисобчи, механизатор, шофёри ҳам бор. Катта оила 60 сотихлик жойда яшайди.

Шу ер тўла боғ. Томорқада юз туп анор, 30 туп ток, 80 туп бошқа хил мева бор. Атрофига терак ва толдан ташқари 200 туп тут экилган.

Жаҳонгир ота терак шайдоси. Невaралар туғилганида ўғил болаларга атаб терак, қиз болаларга атаб мевали кўчат экишни одат қилиб олган. 1990 йилда Акбар туғилган эди, унга атаб 30 туп терак эккан. 1991 йилдаги 100 туп терак Қудратуллага, 1992 йилдаги 50 тупи Суннатуллага аталди. Бу одат 1993 йил баҳорида ҳам канда бўлмади, яна 60 туп терак экилди. Дастлаб томорқага ва унинг теварагига экилган тераклар худди ўғил-қизларидай кучга тўлаяпти, яшнаяпти.

Яқинда давлат хўжалиги Усмоновлар яшаб турган уйларни уларнинг хусусий мулки қилиб берди. Бу сахийлик Жаҳонгир ота билан Холбуви опанинг кўп йиллик ҳалол меҳнатига, уларнинг бола тарбиялашдаги, маҳаллани иноқлаштиришдаги ибратларига берилган мукофот деб тушундик.

Усмоновнинг 40 нафарга яқин невараси бор. Уларнинг ярми бобоси ва бувиси билан бирга яшайди. Келинлари Зайнаб, Саври, Мавлуда, Болбуви, Шоиралар бир-бири билан опа-сингиллардай аҳил бўлишганидан болалар ҳам уруш-жанжални билишмайди. Бордию бирор тасодиф юз бериб, оилада кичкина хафагарчилик юз бергудай бўлса, Жаҳонгир ота билан Холбуви опа энг одил қозилар ролини бажаришади.

Бир оилада бор-йўғи иккита келин бўлиб, бир-бири билан муроса қилишолмаганини кўп кўрганмиз. Албатта бунда келинларнинг ҳам, ота-оналарнинг ҳам айби бор. Усмоновларнинг оиласида эса ҳар куни ўттизга яқин киши нонуштада, тушда, кечки овқатда битта дастурхон атрофига тўпланишади. Шунча одамга нон ёп, овқат пишир, қозон-товоқни, кирини юв — буларнинг ҳаммаси келинлар зиммасида. Улар бир-биридан, қайнота-қайнонадан норози бўлишмайди.

Ҳа, Усмоновлар оиласида келинлар қўзғолон қилишмайди. Чунки хонадонда ҳамиша ақл-идрок, ҳурмат-эҳтиром устунлик қилади. Бунинг учун келинларга ҳам, ўғилларга ҳам, аввало эр-хотин Усмоновларга минг раҳмат!

Саминжон СУЛТОНОВ,
Сирдарё вилоятининг
Боёвут тумани.

СИЗГА ДИЛДАН ТАШАККУР

ШАРОФАТ момонинг ёши тўқсонга бориб қолган бўлсада, тетик, сўзлари дона-дона, мағизли. Умри меҳнатда ўтган. Қаҳатчилик, машаққатли йилларни кўп кўрган. Уч ўғил, бир қизни зориқтирмай эр-хотин катта қилишди. Елиб-югуриб далада ишлашди, нонвойчилик қилишди. Мана, тўнғичи Ғуломжон олтмиш бир ёшда. Кексалик гаштини суриб, бир этак болалари билан бахтли яшамоқда. Тўрт келин туширди. Онасига боладек таъзимда. Ҳар бири ҳузурига кириб, дуосини олмаса, кўнгли тинчимайди. Фозилжон ака колхозда ишлайди, Ваҳобжон эса қурилишда. Қизи Марҳабохон ҳам катта уй бекаси, уч келини унинг хизматида. Худди онадек меҳрибон, опа-сингиллардек бир-бирларига меҳрли. Каттаси Муқаддасхоннинг етти фарзанди бор. Зуҳрахонники беш нафар. Кенжа келини Хожархоннинг олти дилбанди ҳаётда ўз ўринларини топганлар. Қиз узатиб, қўша-қўша куёвлар кўрган Хожархон ая қайнонаси Шарофат момо билан бирга доим.

— Барака аҳилликда — деб кўяди момо. — Чолим билан олтмиш беш йил умр кўрдим. Раҳматлик меҳнатни, уй хизматини ҳам, бола тарбиясини ҳам хўп жойига қўярди-да. Эримдан бир оғиз дакки емаганман. Бўш қолдим — тўн бичиб, тўн тикардим.

Момонинг бахти бор экан. Уччов келини ҳам келинмисан келиндай. Овсинлар бир-бирига меҳрибон. Бири бўлмаса, бирининг ишини битириб кетаверади. Боласига қарайди, нонини ёпади, кирини ювади. Тўй-маъракасида бел боғлаб, хизматда биринчи. Қайнонасининг айтган ҳар сўзи, панд-насиҳатлари илоҳий дастак. Улар ҳам онанинг айтганларини қилиб, кам бўлишмади. Беш кунлик дунёда ёмонликдан не фойда. Ака-уканинг аёллари бўлсак-ку бир-биримизнинг кўнглимизни оғритсак — уят эмасми, деб қўйишади.

Шарофат момо ёшларга насиҳат қилгани-қилган. Йиртиқ кўйлакка ямоқ тикиб кийганларини, зоғора еб, атала ичган кунларини ҳикоя қилиб беради. Аммо рўзғорда ҳали ундоқ эди, ҳали бундоқ, деб нолимаган ҳеч. Бахтини бойлик билан ўлчамаган.

Андижон вилоятининг «Шарқ ҳақиқати» жамоа хўжалигида яшовчи табаррук ёшдаги Шарофат момо Қорақулова ҳақиқий фидойи, умри азиз оналардан. Унинг тўрт фарзанди ўзидан кўпайиб, олтмишдан зиёд невара-чевара қуршовида. Ўғиллари қайнота, бобо, қизи эса қайнона бўлди. Ҳаммалари момони бошга кўтаришади. Бир кун кўрмасалар энг азиз нималаринидир йўқотиб қўйгандай паришонхотир юришади.

Азиз моможоним, шундай меҳрли, саховатли, оқил фарзандлар ўстирганингиз учун Сизга дилдан ташаккур! Сиздай бардошли, донишманд онадан, фарзандларингиздан кўплар ўрнак олиб, ҳавас билан яшасин. Биз шунга тилакдошмиз, эй, умри азиз!

Мукаррама ҒАНИЖОН қизи.

Ҳамиша эътиборли

МОДДИЙ ёрдамга муҳтож оилаларни ижтимоий ҳимоялашни шу кунларда касаба уюшмалари вилоят кенгаши ўзининг бош вазифаси деб билаётир.

Яқинда вилоят хўжаликларида истиқомат қилувчи боқувчисидан ажралган, шунингдек, кўп болали, кам таъминланган оилалардан 20 тасига 200 минг сўм моддий ёрдам берилди.

«Ишонч» мухбири.

УНИ БИЛАСИЗ

СУЛТОНПОШША хоразмлик. Унинг адабиётга меҳри даставвал мана шу тарихий обидаларга кон, кўҳна дунёнинг сиру синоатларига бой қадим Хива тупроғида куртак очди. Ўқувчилик пайтидаёқ шеърлар, мақолалар ёзиб назарга тушди. У пайтларнинг, яъни тўрт сатр хабарнинг газетада чоп этилишидаги сурурнинг гашти қанчалар тотли эканини шу соҳа кишилари яхши билишади. Қизгина Тошкент Давлат университетининг журналистика бўлимида сиртдан ўқиб Хоразм телевиденнесида суҳандон бўлиб ишлай бошлади. Унинг чиройли овози, ўткир қалами бор. Яна табиат унга попукдай қошу кўз, иссиқ истара инъом этган. Шулар боис телевидениеда ўзига яраша иззат-обрўси бор. 1983 йили мутахассислик дипломини олган Султонпошша янада ғайратланиб, вилоят хотин-қизлари, ёшлари ҳаётидан турли кўрсатувлар тайёрлади, мухлисларининг ҳурматини қозонди.

1986 йилдан эса республика радиосида ишлай бошлади. Дастлаб у муҳаррирлик қилган «Туркум» дам олиш эшиттириши якшанба кунлари уч соат давомида бериларди. Кейин эса иқтидорли радиожурналистлар Асрор Аброрхўжаев, Шоабдулла Муҳаммаджонов, Баҳром Аҳмедов ва Абдужалил Зокировларнинг йўл-йўриқлари билан «Ёшлик» радиостанциясининг «Камалак» мусиқий ахборот эшиттириши ташкил қилинди. Султонпошша Ёқубова ана шу эшиттиришни радиомухлисларига етказа — олган журналистлардан бири саналади.

Бугунги кунда бу эшиттирув ўз мухлисларига эга. Унда ёшларнинг ҳаёти тўлалигича, муаммою мулоҳазаси билан ёритилса, катталарнинг ибратомуз ўтмиши, панду насиҳатлари, алломалар ҳаёти шунчалик кенг тарғиб этилади.

— Ҳамкасбларим Умида Усмонова, Муқаддас Ҳалиловаларнинг ранг-баранг эшиттиришларини яхши кўраман, уларнинг танлайдиган мавзулари ҳаётийлиги билан манзур. Қаҳрамон Ашуровнинг режиссёрлик маҳоратига тан бераман. Ниятим, жамоамиздаги ижодкорлик туйғуси, меҳр оқибат кўтарилмасин.

Радиожурналист Султонпошша Ёқубова миллий қадриятларнинг тикланиши, тарихий обидаларнинг аҳволи, ёшлар ҳаётининг ёритилиши каби талай долзарб мавзуларда тайёрлаган туркум эшиттиришлари учун бу йил республика Ёшлар Иттифоқи мукофотининг совриндори бўлди. Бу ишонч журналистга яна масъулият юклагани табиий.

Султонпошша оилада бахтиёр, фарзандларига меҳрибон она. Турмуш ўртоғи Содиқ ака ўқитувчи, Ҳилола, Улуғбек ва Навфал исмли ўғил-қизлари бор. Онаизор фарзандлар тарбияси учун вақт топишга интилади. Зотан, касбимизнинг, эртамизнинг давомчилари шу болаларимиз эмасми? Лекин қани энди аёлларга кенгроқ имтиёзлар берилса, айниқса ижодкорлар учун. Негаки, уйдан, бола-чақангдан кўнглинг тинч бўлсагина ишларинг ривож топади-да.

Ҳа, сиз уни биласиз. Ҳар гал радиодан қўнғироқдай, бироз эркаликка мойил овозини эшитганингизда беихтиёр енгил тортгандай бўласиз.

Норинисо.

«СЕВГИНИНГ КЎШКИГА СИҒМАДИМ»

Кейинги пайтлар коинотни, номаълум учар ликобчаларни, ўзга сайёралик асрдошларимизни ўрганишга қаттиқ киришдик. Ҳатто «нариги дунё»га ҳам назар ташлашга журъат этмоқдамиз. Аммо... шундоққина ёнгинамизда турган, биз билан ҳамнафас инсон ҳақида, унинг ички дунёси тўғрисида камроқ фикр юритаётганга ўхшаймиз. Мен фалакиёт илмини тушунмайман, учар ликобчага дуч келганимча йўқ, «у дунё»дан йўқлаб келувчиларни ҳам учратганимча йўқ. Шу боисдан бўлса керак, фақат ва яна фақат замин узра ўзимдек баҳоли-қудрат ризқини териб юрганлар ҳақида қалам тебратаман. Қуйидаги қоралама бир оламга арзигулик синоатга эга одам ҳақида. Мен фақат унинг исмнигина ўзгартирдим, холос.

Кўзгуга боқдиму чўмдим хаёлга,
(Умрим ўттиз йилин қоралаб қолди!)
Пичирлаб ўзимни тутдим саволга:
«Бунча тез сочга оқ оралаб қолди?..»
АСҚАРАЛИ.

Асқарали билан Ҳабибанинг тўйи бўлди. Бир йил ўтар-ўтмас тўнғич фарзанд — Маҳбуба туғилди. Кейинги фарзандларига Акбарали деб исм қўйдилар. Ҳозирги уч яшар қизлари Соҳибанинг суратига қараб туриб эса худди Асқаралининг чеҳрасини кўргандек бўламан.

— Бир ярим йил бўлди — ажрашганмиз, — дейди Асқарали чуқур «уҳ» тортиб. — Турмушимиз ёмон кечмади. Ҳар ҳолда жуда бадавлат бўлмасак-да бадастур рўзғоримиз бор эди.

Суҳбатдошимнинг ўтмишини, ажралиш сабабларини суриштиришни лозим топмадим. Эски ярани тирнагандан не фойда!

— Бундай савдо фақат сизнинг бошингизда эмас... Ҳали ёшсиз, ҳаммаси яхши бўлиб кетади, — дея тасалли бердим.

— Кейин яна уйландим, — давом этди Асқарали, — аввалига оиламни тикламоқчи бўлиб, орага одам қўйдим — бўлмади, қайтага маломатга қолдим. Шундан сўнг болалик аёлга уйланишга мажбур бўлдим.

Суҳбатдошим жим қолди. Орадаги сукунатнинг ҳар сонияси бир соатга тенгдек.

— Аммо, — сигаретини торта торта яна давом этди у, — аммо беш ойгина яшадим, холос. Йўқ, мени хотин тутишни билмасликда айбламанг. Бироқ, аёлнинг олти ёшли қизчаси менинг фарзандим бўла олмаслигини кун сайин, ҳатто соат сайин англай бошладим... Тўғри, аёл оқила, қадр-қиммат тушунчасига эга эди. Лекин негадир қизчанинг ҳатто «дада» дейиши ҳам менга эриш туюлаверди, сира кўника олмадим. Гапнинг очиғи, бу оилага нисбатан масъулият ҳисси уйғонмади. Гоҳида ўз-ўзимдан нафратланиб кетардим. Ахир, нима учун ва қандай қилиб, қачонгача ўзимни қийнаб, артист бўлиб яшашим, қайси гуноҳи учун бир муштипар аёлга риёкорлик қилишим керак? Меҳр буюм эмаски, дўкондан сотиб олиб, олти ёшли норасидага қўғирчоқ келтиргандек тақдим этсам?!

Орага яна сукунат чўкди. Асқаралининг сўзларини тинглар эканман, уни оқлашни ҳам, қоралашни ҳам билмасдим.

— Энди нима қилмоқчисиз? — оҳиста сўрайман.

— Ҳозирча бирон қарорга келганимча йўқ. Ёлғиз яшаяпман. Ишонасизми, оқшом тушиши билан ўзимни уйда эмас, бир улкан бўшлиқ ичига шўнғиб кетгандек ҳис этавераман...

— Тушунишимча, аввалги оилангиз томон йўл ёпиқ. Ўзингиз айтган ўша «улкан бўшлиқ»дан чиқиб олишнинг ягона чораси — оила қуриш, турмушни янгитдан бошлаш. Акс ҳолда бу улкан бўшлиқ сизни ютиб юбориши мумкин.

— Балким...

Асқарали бир нуқтага тикилиб қолди.

Ҳорғин ўйлар тубига чўкдим: «Наҳотки, Муҳаббат номли муқаддас туйғу шунчалик заифлашиб қолса? Наҳотки, кўриб-билиб, синашти бўлиб қурилган турмушга шунчалик тез дарз кетса?»

Ўйларимнинг ҳудуди чексиз, саволларнинг поёни йўқдай. Кўз ўнгимда Асқаралининг мунгли нигоҳи, ғамбода чеҳраси намоён. У оҳиста лаб қимирлатади. Гўё шеър ўқимоқда:

Севгининг кўшкига сиғмадим,
Қалбимни дард ила тиғладим,
Гўдакдек бош уриб йиғладим,
Овутар бир имкон изладим.
Қўйнидан қувганда тош олиб,
Мажнундек кўзимга ёш олиб,
Айрилиқ ғамидан бош олиб —
Кетмоққа биёбон изладим.

Дилмурод САИДОВ.

ОҚИБАТНИ АСРАНГ, ОДАМЛАР!

Кўнгил мулкининг султони—оқибат... Бугун сени узоқ изладим, кўзларимга тўлиб бораётган кўкламнинг танти зангор ранглари хира тортиб бораётир, сени қўмсадим...

Музқаймоқда навбатда турганлар қаторига иккала қўли йўқ, тилсиз-забонсиз йигит келиб қўшилди. Табиийки юрагида сал илиқлик бор одам деганн бу манзарани бефарқ кузата олмайди. Сотувчи қўлида тутган музқаймоғини харидорнинг «қўлига» тутмоқдан ожиз—унга жовдираб термулади. Ногирон кўзларидаги мунг... уни ҳатто тасаввур этиш қийин эди. Йигитгина сотувчига елкасини имлаб кўрсатди: музқаймоғини ерга тушириб юборишдан чўчиб оҳиста-оҳиста юра бошлади. Баданимдан муздай тер чиқиб кетди—музқаймоқ ейиш ниятидан воз кечдим!

Йигит фаввора ёнидаги баланд девор тўсиққа елкасидаги музқаймоғини тушириб минг азобда оғзи билан қоғозини очди ва иштаҳа билан ялай бошлади...

Бир пайтлар унинг қўллари соғ бўлгандир? Балки фалокат боис шу ҳолга тушгандир? Қачонлардир севган ёрига шу қўлларида гуллар тутқазгандир? Балки қурувчи бўлгандир?.. Ким билсин, бу кўҳна оламнинг синовоқибати оғир, ранг-баранг... Бу манзарани кимдир бепарвогина «томоша» қилиб ўтади, кимдир юзлари буришганча иркинади... Аксарият кўпни кўрган кишилар эса бошларини сарак-сарак қилганча «дунё деганлари шу экан-да» дея маъюс шивирлашади... Мен эса ҳайрат ва ачиниш ҳиссидан лол қотганча одамларга бор овозда ҳайқиргим келади:

Одамлар, беш кунлик умр ўткинчи, мана шу ногиронга елка тутинг! Оёқсизга руҳан оёғу, қўлсизга қўл тутинг! Биз одаммиз, бу муборак номни асрайлик, яратганнинг қаршисида бу оламдан орттирган зеби-зарларнимас, шу каби бечораҳолларга қилган меҳр-мурувватимизнинг ҳисоб-китоби бўлади... Уларнинг устидан кулмайлик, жирканмайлик! Кўнгилдаги эзгу ниятимизни, ҳамдардлигимизни аввало шу ногиронларга тўкиб солайлик, ўксиган дилларига малҳаму яшашига тиргак бўлайлик. Ҳеч қачон инсон зоти мунғаймасин, изтиробдан хорланмасин! Аравачада бораётган ногиронга йўл беринг, оёғи бутлар! Қўлсизларга кўмакка ошиқинг, қўллилар! Ожиз одамни етакланг, чунки сизнинг тўрт мучангиз соғ-омон. Савобнинг умри узун, дейдилар. Улар бизнинг жигаримиз, юртдошимиз, энг муҳими ИНСОН деган номи бор... Инсонлар эса бир-бирларига елка тутадилар, қўл узатадилар...

Н. ҚОСИМОВА.

САРВ ҚОМАТ— ДИЛГА РОҲАТ

ОҚШОМ... Уйқуга ҳозирлик кўраётган барча мавжудотни ҳовлидан тараладиган маҳзун она овози аллалайди. Ширин уйқуга кетган беланчакдаги гўдак эса дунё ташвишларидан холис, туш кўриб жилмаяди...

Ҳа, ҳар бир она ўз фарзандининг тинч ухлашини, соғлом бўлиб ўсишини хоҳлайди. Халқимиз—болажон халқ. Айниқса Республикамизнинг қишлоқларида истиқомат қилувчилар 7—8 та фарзандлик бўлиши одатдаги ҳол. Аммо экологиянинг номутаносиблиги, кичик ёшдан оғир дала меҳнати, озиқ-овқатларнинг каллорияси ўта пастлиги, сифат бузилишига олиб келди.

Ҳозирги кунда ривожланган мамлакатлар аҳолисига нисбатан республикамиз аҳли кўп антропометрик (қомат ўлчовлари) кўрсаткичлари бўйича анча орқадалиги кузатилди. Ортопедик касаллик ҳисобланган сон суякларининг бўғма ва маймоқлик, бўйин, умуртқа поғонаси қийшиқликлари, полиомлелит ва жароҳатлардан кейинги жараёнлар, айниқса кўп учрамоқда.

Шуларни эътиборга олиб, ота-оналар учун бу касалликларни тўғри аниқлаш, даволашда ушбу маслаҳатлар фойдадан ҳоли эмас:

Кўпгина бўғма ортопедик касалликлар туғруқхонадаёқ болаларни даволовчи докторларимиз, баъзан эса ортопедларимиз томонидан аниқланади ва тажрибали ортопедларга юборилади. Бугунги кунда боланинг чиллалик давридаёқ энг кўп аниқланаётган касаллик—сон-чаноқ бўғими дисплазиясидир.

Бу касалликнинг асосий белгилари оёқларнинг сон-чаноқ бўғимларидан ташқарига бурилиши, сон ва думба ости бурмалари ва одатдан ташқари чуқурлиги, бўғимда ҳаракат ҳажмининг камайиши кабилардир. Юқоридаги ва бошқа фақат мутахассисларгагина аён бўлган белгилар асосан диагнозда тасдиқланган тақдирда ортопедлар уни даволашга киришади ва мутассил кузатиб боради.

Биринчи уч ойлигида гўдакнинг оёқлари очилган ҳолда «кенг» йўргакланади ва силовчи мутахассис томонидан силанади. Силов даволаш курси тугагандан кейин ҳам уни уй шароитида силашни давом эттирилади. Дисплазия ҳолати уч ойликка тўлгунга қадар ўтмаса, оёқни керувчи «ЦИТО» мосламаси тақилади. Сўнг силашдан ташқари парафин, электрофарез муолажалари буюрилади. Айни пайтда болада оғир ҳолат юз бериб, диагнозида гумон туғилса, рентгендан ўтказиш мумкин. Шунингдек, дисплазияни даволашни тезлатиш мақсадида рахитга қарши даволаш курси буюрилади. Шундан кейин ҳам дисплазия давом этган чоғда (10 ойлик даврида) унга Виленский шинаси тақиб қўйилади.

Юқоридаги даволаш курслари икки—уч ой давом этиши мумкин.

Сон-чаноқ бўғими дисплазияси бўйича даволанган болалар тўрт-беш йил давомида врач кузатувида бўладилар. Вақтида даволанмаган сон-чаноқ бўғими дисплазияси сон суякларининг туғма иккиламчи чиқишига олиб келиши мумкин.

Фарзандингизни соғлом, бардам-бақувват қилиб тарбиялаш ҳар бирингизнинг бурчингиздир.

Шу мақсадда Тошкент вилояти, Қибрай районидаги республика болалар ортопедия маркази шифокорлари ҳам тинмай изланишда. Мабодо юқорида эслатилган хасталиклар бўйича болаларингиз қийналаётган бўлса, ортопедия марказининг шифокорлари ўз меҳру мурувватларини аямайдилар.

Г. ҚОСИМОВА,
Тиббиёт фанлари номзоди.
А. ХЎЖАЕВ,
Шифокор.

БОЛАДА РАШК БОР...

ХОНАДОНИМИЗДА чақалоқ пайдо бўлди дегунча, 4—7 ёшлардаги фарзандларимиз бутунлай ўзгариб қолади. Чақалоқни худди бегонадек «ёмон кўради». Ота-онасини рашк қилади. Кечагина ҳамма унга эътибор берарди. Ейман деса едириб, кияман деса кийинтирарди, хуллас уни ҳамма яхши кўрарди.

Бугун барчанинг диққати чақалоқда. Шундай бўлгач ким ёмон — чақалоқ ёмон-да.

Бир оилада шундай воқеа рўй берганди. Уйда чақалоқ — сингилча пайдо бўлгандан кейин, кўп ўтмай олти ёшли акасида нафас қисиш касали кучайиб кетади. Уни даволаётган шифокор касалнинг сабабини билолмай хуноб. Боланинг ота-онасидан оилада муносабат қандай деб сўраганда уйда ҳамма шароит авалгидайлигини, у синглисини яхши кўриши, ўйинчоқларини бирга ўйнаб, ўтиришини гапириб беришади.

Лекин асаб касалликлари шифокори боладан ҳаммасини рост гапириб бер, деб сўраганда у йиғлаб юборади ва синглисини ёмон кўришини, ота-онасини хафа қилмаслик учун ўзини мажбурлаб чақалоқ ёнидан жилмай ўтиришини гапириб беради.

Шундан кейингина шифокор тезда керакли тадбирларни қўллаб, уни даволашга киришади.

Демак, ёш ота-оналар ҳеч қачон фарзандларини укаси ёки синглиси билан уйда ўтиришга мажбурламаслиги керак. Қўйинг, у кўчада ўзи тенги ўртоқлари билан кўпроқ ўйнасин, кулсин. Ахир у ҳам бола-ку.

Баъзи болалар бундай шароитда кўпинча жанжал чиқаради, ўйинчоқларини синдиради, чақалоқни қайта туғруқхонага топширишни талаб қилади.

Бу ота-оналарнинг унга эътибор бермай қўйганидан келиб чиқади, шунинг учун унга яхши муносабатда бўла бошласангиз, бола янада босиқ, қувноқ бўлиб қолади.

Асосийси ака-укалар орасига «нифоқ» солмаслик учун тенглик бўлиши керак. Ўйинчоқни ҳам, ширинликни ҳам, меҳрни ҳам, муносабатни ҳам бир хил бериш керак. Она туғруқхонадан қайтганда чақалоқ номидан акасига ўйинчоқ, опасига қўғирчоқ совға қилиш керак. Чақалоққа яқин келишни ёки ўпишни маън қилмаслик керак. Қўрқманг, кичик болалар бундай вақтда жуда эҳтиёткор бўлишади. Бирон-бир хато иш қилиб қўйса, дарров дашном берманг. Бунга чақалоқ сабабчи бўлди, деб ўйлаши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, фақат гап билан эмас, дашном билан эмас, муносабат, меҳр-муҳаббат билан чақалоқни унинг қондоши, меҳрибони эканлигини унга сингдириш керак. Албатта бу осон эмас, лекин ака-укаларнинг бир-бирига «бегона», «душман» бўлганидан кўра, сизнинг бир оз қийналганингиз яхши.

Салима ЛУТФУЛЛАЕВА таржимаси.

Умрни зое этма, меҳнат қил,
Меҳнатни саодатинг калиди бил.
А. НАВОИЙ

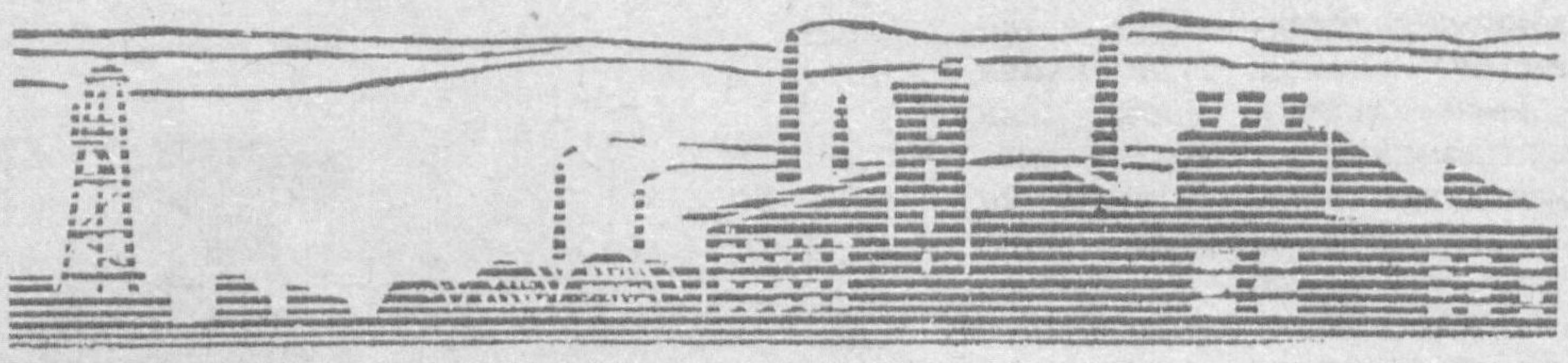

Интилганга толе ёр

ЯХШИ ҳунар эгаси бўлиш учун муносиб муҳит керак, шарт-шароит зарур. Ишчи—фақат кундалик вазифасини бажарувчи ишлаб чиқараш корхонасининг ходими эмас, балки онгли ва истеъдодли ихтисос эгасидир. Устоз кўрмаган шогирд ҳар мақомга йўрғалар, деганларидай ҳаётий тажриба орттирмаган, янгилик яратиш мактабини ўтамаган кимсадан ҳақиқий ишчи, истеъдодли касбкор етишиб чиқиши мумкин эмас. Шунинг учун азал-азалдан бизда ҳунарманд, ишчи кучлари тайёрлашга алоҳида аҳамият берилиб келинган. Ҳозир ҳам ҳунар мактаблари, билим юртлари, ҳатто коллежлар бу соҳадаги катта ишларни амалга оширишмоқда. Аммо, тўғрисини айтиш керак, назаримда бу ишлар давр талабларига тўла жавоб берадиган даражада бўлмаётир. Афтидан бу муҳим ишни мактабдан бошлаш маъқулроққа ўхшайди. Шундай даврлар ҳам бўлдики, мактабда ўқишни битирганлар завод-фабрикаларга бориб, ҳунар ўрганмоқчи бўлишади, натижа бермайди, баъзи мактабларда эса ҳунар ўрганиш учун имкониятлар яратишга уриниб кўрилди. Бироқ, етарли база йўқлиги сабабли фойдаси бўлмади. Модомики шундай экан, мактабларда ўқитиш, ўргатиш тадбирларини қайта кўриб чиқишни ҳаётнинг ўз тақозо қила бошлаганини кўриб, ҳис қилмоқдамиз. Дарвоқе, уларга назарий билим бериш билан эмас, балки амалий иш жараёнини ташкил этиш билан ҳунар орттиришни қон-қонларига сингдиришни амалга ошириш зарурга ўхшайди. Айниқса, янги қуриладиган мактаблар ёнида устахоналар бунёд қилиниши мақсадга мувофиқдир. Ўтган йили ишга тушган С. Раҳимов районидаги 298-мактабда айнан шу соҳада илк қадам қўйилганлигининг гувоҳи бўлдик. Келажак авлод ҳақида гап кетар экан, мактаблар ҳақида қайғуришни эсдан чиқармаган маъқул. Гарчи бу давлат аҳамиятидаги ишлар бўлишига қарамай,балки имкониятларни ўзимиздан қидириб топмоқ зарурати туғилиб қолмоқда. Шундай мактаблар ҳам борки, ёнгинасида каттагина корхона фаолият кўрсатаётган бўлатуриб унинг маъмурияти ўзига қўшни мактаб болалари учун ҳунар ўрганиш воситаларини яратиб беролмайди. Бунга сабаб ишбилармон, жонкуяр раҳбарларнинг ташаббускорлиги етарли эмаслигидан бўлса керак. Ҳозир ким кўп, савоб қидирган одам. Кейинги йилларда қурилаётган ажойиб мачитлар бу сўзимизнинг исботидир. Мустақиллигимиз шарофати билан динимиз равнақи учун кўплаб мачитлар ўз ҳолига келтирилиб, янгилари қурилди. Бундан кўз қувонади. Лекин ёшларнинг тарбиясига аҳамият бермоқ учун мактаблар назаримиздан четда қолиб кетса яхши бўлмас. Шу боисдан мачитларга сарф этилаётган маблағларнинг бир қисмини мактаблар учун сарфланганининг савобига нима етсин?!

Бир неча йиллар муқаддам ерли халқлардан айниқса, оғир санъатимиз мутахассислари кам эди. Тўғрироғи бунга эътибор қилинмаган ёки ёшларимиз ичида қора ишчи бўламанми, деган фикрга берилганлар ҳам бўларди. Ўзини енгил-елпи ишларга уриб, куним ўтса бўлди-да, қабилида ўйлайдиганлар топиларди. Ҳозир ҳам бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан фақат пул топиш кетига тушиб кетганлар ҳам йўқ эмас. Ҳатто шундай пул топадиганлар борки, бирор молни бир жойдан иккинчи жойга олиб бориб сотиш билан чўнтакларини жарақ-жарақ пулга тўлдирмоқдалар. Баъзида ёпирай дейман: шундай одам ҳаваси келадиган забардаст йигитлар сигарет ёки битта шиша ароқ сотиб ўтиради. Шу миллатимиз шаънига тўғри келадиган ишми? Мен миллатимиз деб гапиришни яхши кўраман. Ким ўз халқини ёмон кўради? Ахир «Ўзбек иши», «Пахта иши» деб туҳмат қилишганларида озмунча азоб тортдикми? Шуни эсдан чиқармасак яхши бўларди. Президентимиз ҳам биринчи қадамиданоқ елкамиздан ана шу бадномлик тамғасини олиб ташлади. Шароф Рашидовдек халқимиз иззатига сазовор зотнинг шуҳратини қайта тиклаб беришга журъат этди. Ҳали бозор иқтисодиёти тартибга ҳам тушиб қолар. Ана ўшанда пул топишга берилиб, ҳунарсиз қолганлар яшашга йўл тополмай қолмасмики? Шунинг учун ҳозирдан эртанги тақдирларини ўйлаб, бирор касбнинг бошини тутишга ўзларини жазм этсалар бўлмасмикин? Йилдан-йилга мустақил республикамизда ишлаб чиқариш корхоналари кўпайиб бормоқда. Ҳеч кимга сир эмаским, собиқ совет йилларида, ҳатто ундан олдин ҳам, деярли бир ярим аср давомида хомашё ўлкасига айланиб қолган эдик. Энди ўша хомашёлар ўзимизда ишлаб чиқарилсагина бойиб кетишимиз мумкин. Табиат инъом этган бойликларимизни жаҳон бозорига олиб чиқсак турмушимиз фаровон бўлаверади, юртимиз илғор давлатлар қаторидан ўрин олаверади. Президентимиз И. А. Каримовнинг Ўзбекистонимиз буюк давлат бўлишига ишонаман, дейиши бежиз эмасдир. Ер ости ва усти бойликлари—пахтамиз, пилламиз, қоракўлимиз озмунчами? Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ер ости бойликларимизни ўзга мутахассислар қазиб беришарди. Ўз бойликларимиз тепасида яшаб туриб ҳам ўзимиз баҳраманд бўлмасдик, чунки шундай ноёб ҳунардан узоқда бўлишимизга атайин мажбур этишган эди. Ҳатто Турен тоғидаги олтин конларини бизнинг олимлар топишардию ўзлаштириш улардан бўларди. Энди сирли тутилган бу ихтисосликларга ерли халқлар жалб этилишига йўл очилди. Фарғонадаги Азот ишлаб чиқаришни ерли халқлар амалга оширишни учун тўла ҳуқуқ берилди.

Енгил саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам биз ўргатувчига муҳтож эмасмиз. Тўқимачиларимиз ишлаб чиқарган маҳсулотларимиз дунёга машҳур. Тошкент тўқимачилик бирлашмасида асосан ўзбек аёллари меҳнат қиладилар. Ҳозирги кунда шунақанги моҳир тўқувчиларимиз борки, улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Яқинда «Юлдуз» ва «Қизил тонг» фирмалари кадрлар бўлимида ишчи кучлари етарли экани айтилди. Демак, республикамизда ишчи кучлари кўпайиб бормоқда. Мустақиллигимиз шарофати шунга олиб келди.

Президентимиз Ислом Абдуғаниевич билан бирга Туркияга сафар қилиш насиб этган эди. Ана шу сафар таассуротларидан бир шингил айтиб ўтмоқчиман. Измир шаҳрини эслай қолай. Бу ердаги автомобил ишлаб чиқариш корхонаси бутун дунёга машҳур. Инсоният тараққиётида шундай юксак саноат эгаси бўлган давлат муқаррар етук эканлигига ҳеч ким шубҳа қилмайди. Бинобарин Президентимиз ҳар бир қилинаётган ишга суқланиб қараётганларини сезиб қолдим. Бу суқланиш ғайрликдан эмас, балки ўз республикасида шундай катта корхона бунёд этиш орзусида яшаётган раҳбар сиймосини кўриб турардик. Мана ҳозирнинг ўзидаёқ Андижон асакасида, Хоразмда, Тошкентдек азим шаҳарда чет эллик машинасозлар фирмалари иш бошлади. Бизнинг машиналаримиз ҳам яқин ўртада дунёнинг энг машҳур шаҳарлари кўчаларида «ўзбек» маркаси билан одамлар кўзига ташланиб турса ажаб эмас, деб ўйлайман. Чунки инсоният эндиликда автомобил саноатисиз ҳаёт кечиролмайдиган ҳолга келган. Бунинг устига ҳар бир хонадонда енгил машина зарурияти сезилиб турибди. Ахир Малазиядай кичик мамлакат кўчаларида ҳам одамлар пиёда юрмайди, деса бўлади-ку. Бинобарин, Президентимиз республикамизда автомобил ишлаб чиқариш фикрини кўпдан ўйлаб юргани сезилди ва эндиликда бунга замин тайёрланаяпти. Лекин бу ўз-ўзидан йўлга қўйиб юбориладиган иш эмас. Мустақилликни қўлга олганимизга икки йилгина бўлганига қарамай, қайси бир ишлаб чиқариш корхонамизга борманг, ўз маҳсулотини осонликчи бозорга олиб чиқолмаётганини кўрасиз. Иттифоқ ҳукм сурган йиллари тармоқлар ўз мустақиллигини пакқос йўқотганлиги боис кўп корхоналаримиз оғир қийинчиликни бошдан кечирмоқда. Биргина Тошкент «Компрессор» заводи цехларида тайёрланган машиналар катта ҳовлига териб ташланган, аммо ғилдираксиз—Россиядан келтириладиган ғилдираклар бўлмагани сабаб бозори касод. Бу—ғилдирак экан-ку, тўқиб чиқарилаётган шоҳи ё читларимизни бўяшга ноёб ранглар бўлмагани учун иш тўхтайди. Чеварлар тиккан кийимларга тугма, оёқ кийим тайёрлашда майда мих, боғлагичлар керак. Шуларгача Россиядан келтирилар эди. Бундай мисоллар жуда кўп.

Энди ишбилармонлар даври келди. Бу ишлар чет элларда аллақачон йўлга қўйилган. Бирор корхонада бирон нарса етишмаса қараб туришмайди. Ишчи ўз зиммасидаги вазифани белгиланган соатда топширишга мажбур. Барча имкониятлар яратилиб берилгандан кейин талаб ҳам қилинади. Иш соатидан унумли фойдаланганнинг меҳнат ҳақи ҳам ниҳоятда юқори. Оддий ишчи 600-700 доллар олади, деган гапларни эшитдик. Ҳар бир долларни сўмга таққосласак бир олам пул. Шуниси ҳам борки, нархнаво доллар ҳисоби билан бўлганидан кейин бизнинг баҳомизга таққослаб бўлмайди.

Туркияда бўлиб ўтган икки президент ўртасидаги қуйидаги ўзаро савол-жавоб ҳамон қулоғимда:

Каримов:—Нега ишчилар сизга сира шикоят қилишмайди?

Турғот Ўзол:—Шикоят калтагининг икки учи бор, бир учи менга тегса, иккинчиси ўзига тегади. Шу важдан «яхши ишла» дейишга ҳам, шикоятга ҳам ўрин қолмайди.

Демак, ишлагангина тишлаш усули уларда ҳукмрон экан. Шундай жойларни кўрдикки, ишчи саволингизга сизга кўз ташламай жавоб қилади. Турмуш учун зарур майда-чуйда нарсалар ишлаб чиқарадиган шундай корхоналарда бўлдикки, ҳамма-ҳамmаси фақат ҳукумат назоратида турар экан. Ҳамма ерда ҳунармандчиликка йўл очиб берилган. Бу ишлар бизда ҳам энди-энди йўлга қўйилмоқдаки, бу таскинга сазовордир. Ишбилармонлар ҳунармандчилик ишларини ривожлантириш билан турмушимиз учун зарур хилма-хил нарсаларни ўзимизда муҳайё қилишга киришганлар. Қадим-қадим замонларда ҳам ҳунармандларимиз оддийгина темирдан шундай ноёб нарсалар ясашганки, ҳозир уларни фақат музейларда кўрасиз. Ўшанақа асбоб-ускуналар ҳозир ҳам қимматини йўқотган эмас. Уларни яратувчилар яна кўпая бошлади. Андижон шаҳри, Бобир мадрасасига кираверишда қадимий ҳунармандчиликни йўлга қўйиш бўйича устачилик дўконлари қурилиб, ўз маҳсулотини харидорларга сотмоқда. Буларни фақат ерли халқлар эмас, балки хориждан келганлар доллар баҳосида харид қилишмоқда. Тошкент «эски жува»сидаги бозор ансамблида ҳам ҳунармандчилик расталари, қад кўтариб, шаҳримизга кўрк бермоқда. Ҳар бир халқнинг ўз ота-боболаридан мерос қолган бундай ноёб буюмлар ясаш илмини келгуси авлодга етказиш ҳам маданий қадриятларимизга киради. Ҳа, ўзлигимизни, асли кимлигимизни дунёга намойиш қиладиган давр келди. Энди ҳамма жиҳатдан етилмоғимиз шарт. Шу имкониятлар яратилмоқда. Мен яқиндагина «Ишонч» рўзномасида ёшларни ҳарбий жиҳатдан чиниқишларини айтиб ўтган эдим. Дарҳақиқат, мустақил республикани ташқи душманлардан ҳимоя қиладиган миллий армиямиз бўлмоғи даркор. Ёшларимиз учун эса ватан ҳимояси муқаддас бўлиши керак. Келажак ёшларники бўлгандан кейин улар ҳамма соҳаларни эгаллашлари учун шарт-шароитлардан нолимасалар бўлади.

Интилганга толе ёр, дейди халқимиз. Шундай экан, ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб, мустақил давлатимизни мустаҳкамлашимиз фарз. Президентимиз истиқболимиз режаларини мукаммал тузиб, барча эзгу умидларимизни амалга ошириш учун ҳамма йўлларни очиб қўйибди. Бу улкан йўлда бизга оллоҳ ёр бўлсин!

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ,
Ўзбекистон Халқ артисти.

Ўзбекистон Республикаси халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг «Очиқ хатлар куни» бу сафар Қашқадарё вилоятида ўтказилди. Яккабоғ туман ҳокимлигининг мажлислар залида бўлиб ўтган мазкур мулоқотда Китоб, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Чироқчи, Қамаши, Ғузор, Деҳқонобод туманлари халқ таълими ходимлари иштирок этдилар. Мулоқотни Яккабоғ туман ҳокими Т. Шоназаров кириш нутқи билан очди. Шундан сўнг республика халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Ё. Файзуллаев бир ҳафта мобайнида қатор районларда бўлиб, халқ таълими ходимларини ижтимоий муҳофаза қилиш учун яратилган Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонларини амалда бажарилиши билан танишганликлари, жойлардаги аҳвол тўғрисида қисқача ахборот берди.

Раис муовини А. Султонов халқ таълими ходимларини ижтимоий муҳофаза қилишдаги муаммолар тўғрисида гапирди.

У текшириш вақтида туманларда 1993 й I.VI.дан бошлаб нарх-наво ошиши муносабати билан ўқитувчиларга ойлик маош тўлаш ёки аванс пули бериш ишлари Чироқчи туманида қониқарсиз аҳволда эканлиги, текширув гуруҳи аралашуви билан 9.VI куни Чироқчи туман молия бўлими ХТБ га 80 млн сўм ажратилганлигини айтди.

Шу билан бирга айрим туман ва мактабларда ўқитувчи билан шартнома тузишда мактаб маъмурияти ўз зиммасига етарли масъулиятни олмаётганлиги айтиб ўтилди, ҳамда ўқитувчиларни тиббий кўрикдан ўтказишда муаммоли масалалар мавжудлигини қайд этди.

Сўнгра ошкора савол-жавоб бўлди. Қуйида биз сизларнинг эътиборингизга уларни ҳавола қиламиз.

ОШКОРА МУЛОҚОТ

Кўп болали ва нафақадаги оилаларга тўланадётган нафақа миқдори ошириладими?

Тилов Сафар, мактаб директори

Кўп болали ва нафақадаги оилаларга тўланаётган нафақа миқдори 28 май 1993 йил Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонига асосан 1 июнда бошлаб 2 бараварга оширилди.

II ва III гуруҳ ногиронларини ишга қабул қилиш мумкинми, уларга қанча иш соати бериш мумкин?

Э. САТТАРОВ, мактаб директори.

II ва III гуруҳ ногиронларини ишга ВТЭК томонидан ишга қобилиятли деб берилган ҳужжат билан қабул қилиш мумкин. Уларга иш соати маъмурият ва ногирони ходимнинг келишувига биноан берилади.

Нафақа олиш ёшида ва ундан ўтган ходимларни ишдан бўшатиш мумкинми?

Ғ. Пўлатов, Шаҳрисабз шаҳри.

Ўзбекистон меҳнат қонунлари кодексининг 36, 22 ва 41 моддаларига асосан ишдан бўшатиш мумкин. Агар ходим нафақа ёшига етиш арафасида бўлса, ҳужжатларини 2—3 ой ичида ходимнинг розилиги билан социал таъминот бўлимига юбориш керак.

Туман халқ таълими бўлими методист ва ходимлари туман ҳудудида йўл сарф-харажати олишга ҳақлими?

С. Тулаков Қамаши тумани.

Туман ҳудудида 25 км, ортиқ масофадаги йўл сарф-харажатлари учун ҳақ тўланиши керак. Бунинг учун халқ таълими бўлими методист ва ходимлар йиллик режаларини тузиб, бухгалтерияга режалар нусхасини топширишлари керак. бухгалтерни ходимлари шу режага биноан бюджет учун алоҳиди маблағни ажратадилар.

Ёш болали нафақадаги она муддатдан илгари июнь-июль ойида ишга қатнашни сўраб ариза берган бўлса таътил даври қабул қилиш мумкинми?

даври қабул қилиш мумкинми?

И. Бекназаров, Қамаши тумани.

Ёш болали нафақадаги оналар муддатдан илгари оилавий шароитига қараб ариза берган бўлса, улар иш билан таъминланади.

Ўқитувчи она фарзанд кўрди. Орадан 16 ой ўтган. Маълум сабаблар билан ўз вақтида ололмаган нафақа пулларини олишга ҳақлими?

М. Мўминов, Косон тумани.

Ҳар қандай нафақалар кечи билан 6 ой ичида маъмурият касаба уюшмаси ва бухгалтерияси орқали ҳисоб-китоб қилиниши керак. Орадан 16 ой муддат ўтган бўлса, аризага биноан юқори тегишли касаба уюшма йиғилишида ўрганилиши ва шундан сўнг бир қарорга келиниши керак.

Ўқитувчиларнинг ёзги таътил пулидан даромад солиғи 1 фоиздан ушланаяпти. Шу тўғрими?

Бухгалтерия ходимлари, Яккабоғ тумани.

Ўқитувчиларнинг ёзги таътил пулидан даромад солиғи 1 фоиздан, касаба уюшма бадалига ва нафақа фонди учун ушланади.

Асосий иш жойидан ташқари соатбай ишлаётган ходимнинг касаллик варақасига тўланадиган ҳақ ва меҳнат таътилига тўланадиган ҳақ қандай тартибда бўлади?

Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг 23.09.92 № 19—9 ва 8.02.93 й. 24—1 қарорлари асосида касаллик варақаси ва меҳнат таътили пуллари тўланади.

Ҳомиладорлик таътили даврида имтиҳон топширишга чақирилган ўқитувчига ҳақ тўланадими?

М. МЎМИНОВ, Косон райони.

Ўзбекистон Республикаси меҳнат вазирлигининг 18.01.93 й. № 1—7 ва Қасаба уюшмаси Федерацияси кенгашининг 8.02.93 й. № 24—1 қарорига биноан имтиҳон топширишга чақирилган ўқитувчига ойлик маоши ёки ставкаси бўйича тўлов уюштирилади.

Бошқа ташкилотдан даволаниш учун йўлланма олган шахсларган тўлов нархи ўзгардими?

М. Мўминов, Косон тумани.

Бошқа ташкилотдан даволаниш учун нақл пул орқали йўлланма олган шахсларга тўлов нархи ўзгармаган. Агар йўлланма ҳисоб пул кўчирилган бўлса, ходим йўлланма баҳосининг 10 фоиз миқдорида, бухгалтерия ҳақ тулайди.

Вақтинча ишга олинган ходимга ҳомиладорлик даври бюллетени бўйича ҳақ тўланадими? 2 ой вақтинча ишлаган.

Қосимов, Қамаши тумани.

Вақтинча ишга олинган ходимга қанча ишлаганидан қатъи назар, ҳомиладорлик бюллетени бўйича ставка ёки ойлик маоши ҳисобидан 100 фоиз ҳақ тўланади.

Саволларга Қасаба уюшма Марказий қўмитасининг молия бўлими мудири А. Абдувоҳидов жавоб берди.

Йиғилиш охирида Қашқадарё вилояти касаба уюшмаси қўмитаси раиси С. Зоиров сўзга чиқди.

С. Зоиров ўз нутқида касаба уюшмаси вилоят қўмитаси халқ таълими ходимлари тармоқ касаба уюшма қўмиталари вилоятда халқ таълими ходимларини ижтимоий муҳофаза этишда амалга оширилаётган ишлар, бугунги муаммолар ва галдаги вазифалар тўғрисида батафсил фикр билдирди.

Президент Фармонларининг бажарилишида барча туманлардаги бюджетнинг оғир аҳволи асосий сабаблардан бири эканлиги, ҳамдўстлик мамлакатлари билан тузилган шартномаларни бажаришдаги чалкашликлар вазиятдан чиқишдаги муаммо эканлигини қайд этиб ўтди.

Сўзининг охирида С. Зоиров очиқ хатлар кунини ташкил этган ва унда фаол иштиро этган барча ўртоқларга миннатдорчилик билдириб, уларнинг ишларига муваффақиятлар тилади.

Бухоро вилояти янгиликлари

МУСТАҚИЛ республикамизда «ЭЛИМ» халқаро маданий хайр-эҳсон маркази ташкил этилганига ҳали унча кўп бўлгани йўқ. Ўтган қисқа давр ичида марказ ташаббуси билан талай хайрли ишлар амалга оширилди. Яқинда Бухоро вилоятида унинг махсус бўлими очилди. Бўлим Галаосиё шаҳрида жойлашган.

Иқтисодий тақчиллик ҳукм сураётган ҳозирги кунда қишлоқ аҳлини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш муҳим аҳамиятга эга. «ЭЛИМ» халқаро хайр-эҳсон марказининг бу борадаги ҳимматини алоҳида таъкидлаш жоиз. Яқинда Шофиркон, Бухоро, Қоғон районларида истиқомат қилувчи якка-ёлғиз ва ногирон кишилар, кам таъминланган оилаларга пул ҳамда кундалик истеъмол моллари тарқатилди.

Айниқса Галаосиё шаҳридаги маданият уйида ўтказилган хайр-эҳсон оқшоми кўпчиликка манзур бўлди. Шу куни ногиронлар, якка-ёлғиз кишилар учун тўкин дастурхон ёзилиб, даврага ош тортилди. 42 киши номига жамғарма банкига 130 минг сўмга яқин пул ўтказилганлиги маълум қилинди. Жамғарма дафтарчалари шу ернинг ўзида эгаларига топширилди Уларнинг ҳар бирида 3 минг сўмлик пул рақамлари қайд этилган эди.

Бундан ташқари 30 кишига бепул кўрпа-ёстиқ жилдлари тортиқ қилинди. Ўзбекистон Мудофаа ишлари вазирлиги ҳузуридаги ашула ва рақс дастаси қатнашчилари дилрабо куй-қўшиқлари билан тўпланганлар дилини хушнуд этдилар.

● Жарима — 500 сўм

БУХОРО ўзининг бой тарихи, ноёб асори-атиқалари билан қадимдан машҳур. Унинг доим озода ва кўркам бўлишини таъминлаш ҳар бир фуқародан катта масъулият талаб қилади, албатта. Бундай дейишимизнинг боиси бор. Ит сақлашни хуш кўрадиган ҳамда шахсий машинаси бўлган кишилар энди ўйлаб иш тутишлари керак. Акс ҳолда чўнтакларига зарар қилишади.

Шаҳар кенгашининг қарорига биноан, бундан буён ити ёки машинаси гулзор, хиёбонларни пайҳон қилган шахсларга 500 сўм жарима солинади. Тўғри, ҳозирги кунда бу унча катта сумма эмас. Лекин ҳарқалай жарима жарима-да. Савоб ишга не етсин. Қани энди, бошқа шаҳарларнинг маҳаллий ҳокимиятлари ҳам бухороликлардан ўрнак олишса...

БУХОРОГА САЁҲАТ

БАХМАЛ туман аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бирлашмаси маъмурияти ва бошлангич касаба уюшмаси ташкилоти ҳамкорликда 30 нафар ходимнинг Бухоро шаҳрига бепул саёҳатини ташкил этдилар. Аввало Навоий, Ғиждувон шаҳарларини томоша қилиб сўнг, Бухоро шаҳрига борган бахмаллик саёҳатчилар Нақшбанд, Исмоил Сомоний мақбараларини зиёрат қилдилар, Лаби Ҳовуз, Аюб чашмаси, Арк, Ситораи Моҳи Хоса каби шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Ишонч № 26 1993

БЕГУНОҲНИНГ АЧЧИҚ ҚИСМАТИ

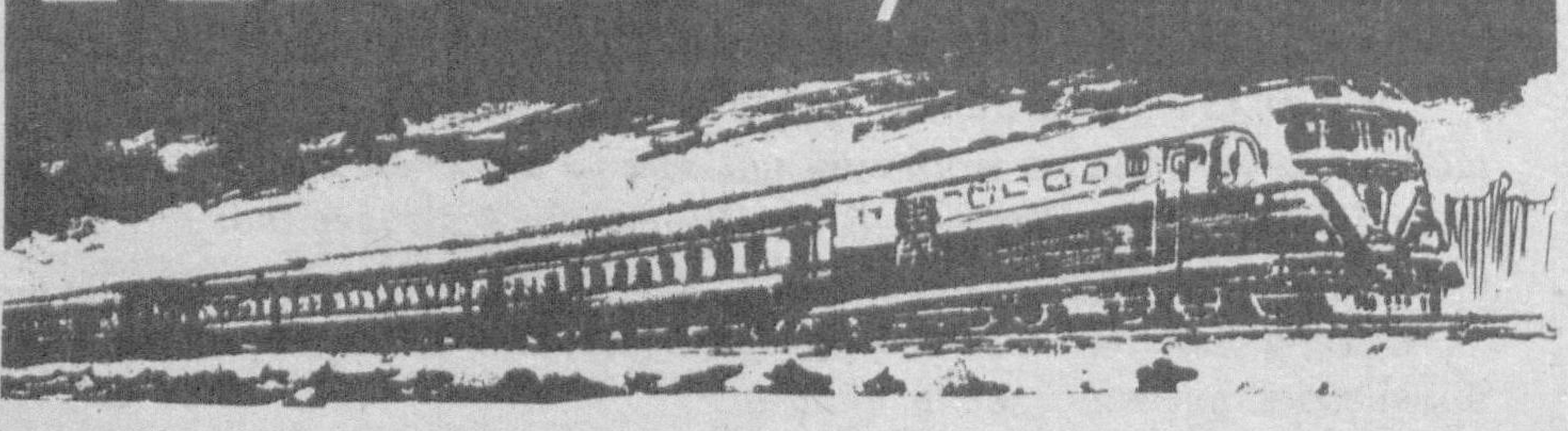

Ноғаҳон ҳовлида эшитилган қувончли кичқириқдан Умид сапчиб ўрнидан турди ва деразадан қаради. Ҳовлида Мақсуд эшикдан кириб келаётган бир аёлга қараб чопиб борарди. Ҳадемай хона эшиги очилиб, Мақсуд кирди ва қувонч билан:

— Умид, мени табрикла! Мени олиб кетгани онам келдилар. Ур-ра!—деб қувончи ичига сиғмай ўйинга тушиб кетди.

— Сен бахтлисан, Мақсуд. Сенга ҳавасим келади. Энди сен онанг билан бирга бўласан. Мен-чи, мени ҳеч кимга керагим йўқ. Мен ташландиқман,— деб йиғлаб юборди Умид.

Мақсуд ўйиндан тўхтаб, Умидни юпатишга тушди.

— Қўй, йиғлама, балки келиб қолишар. Ахир улар тирик-ку!—деди Мақсуд.

— Йўқ. Улар ўлган. Агар тирик бўлишганда шу пайтгача келишган бўларди. Мени ҳеч кимга керагим йўқ.

— Ундай дема, келиб қолишар. Биз бир умрга дўст бўлиб қоламиз. Умид, истайсанми, биз билан юр. Онам йўқ демайдилар. Бирга мактабга борардик.

— Йўқ. Мен ортиқчаман. Сен онанг билан бирга бўлишинг керак. Ахир сен онангни ўн беш йил кутдинг,— деб Умид кўзларидан оққан ёшни артди.

Шу пайт кимдир деразани чертди. Икковлон баравар қарадилар. Ўрта ёшли, сочлари калта, қош-кўзлари қора, ялтироқ кўйлак кийиб олган бир аёл кўринди. У Мақсудни имлаб, «кетдиқ»,—деди. Мақсуд ўрнидан турди ва:

— Майли, омон бўл. Ноумид бўлма. Мен ишонаман, сенинг онанг ҳам келади,—деб Умид билан қучоқлашиб хайрлашди.

Умид деразадан қараганда, Мақсуд онасининг қўлидан ушлаб олиб, атрофга мағрурона назар ташлаб борарди. Улар тез-тез юриб, кўча эшикка етдилар. Шу пайт Мақсуд дераза ойналаридан қараб турган болаларга қўл силкиб, чиқиб кетди. Шу кундан бошлаб Умид ёлғиз қолди.

Орадан кунлар ўтарди. Бир куни Умид ҳовлининг чеккароғида жойлашган ҳовуз ёнига бориб ўтирди. Сувда ўз аксини кўриб: «Сен ҳеч кимга керак эмассан! Онажоним, қаердасиз? Овоз беринг» дея пичирлар, кўзёшлари юзини ювиб тушарди. У шунчалар ўз хаёллари билан банд эдики, ҳатто тарбиячиси Робия опанинг келиб, унинг гапларини эшитиб турганлигини пайқамади. Робия опа уни ўз фарзандидек севар, Умид нима сўраса, унинг раъйини қайтармай бажарарди. Умиднинг нолалари Робия опанинг юрак-бағрини эзиб, тўсатдан:

— Умиджоним, болагинам,— деб юборди.

Умид хурсанд бўлиб:

— Онажоним, сизмисиз?... — Ха, сизмидингиз. Мен сезмабман келганингизни.

— Умиджон, юр, овқат пайти бўлди,—деб уни ошхонага бошлади. Лекин умид олдига қўйилган таомга тикилиб, қанийди шу овқатни онам пиширса, ҳаммасини еб қўйган бўлардим, деб ўйлади. Умид ўрнидан туриб, ошхонадан чиқди, ўз хонасига борди. Шу пайт эшик очилиб, хонага яна Робия опа кирди.

— Умиджон, сенга нима бўлди? Уч кундан бери туз тотмаяпсан. Тинчликми?

— Мазам йўқ. Нима бўлганига ҳайронман.

— Қани, иситманг йўқми? Вой ўлмасам, олов бўлиб ёнаяпсан-ку. Мен ҳозир... Сен ёт, жойингга ёт. Ҳозир келаман,— деб Робия опа югурганча чиқиб кетди.

Орадан кўп вақт ўтмай, у қайтиб келди. Ёнида болалар уйи шифокори Сарвар ака ҳам бор эди. Сарвар ака Умидни обдон текширди ва уни касалхонага ётқизиш керак, деган хулосага келди. Умидни касалхонада ҳам онаси ҳақидаги хаёли тарк этмади. У уч ҳафта ётди, кейин яна ўша онаси ҳақида хаёлларга чўмган хонага қайтди. Унинг қулоқлари тагида Мақсуднинг сўзлари жарангларди. «Келиб қолишар!»

Қанча хаёлга толганини билмай, кўзлари юмилиб, уйқуга кетди. Эшик «ғиқ» этиб очилишидан уйғониб кетди. Қараса, энагаси ёнида бегона аёл билан кириб келишарди. Умид сапчиб ўрнидан турди. Робия опа:

— Умиджон, бу аёл сенинг онанг бўладилар,— деб таништирди.

Умид кўзларига ишонмай, бирор гап айтолмай, шашқатор бўлиб оқаётган ёшларини тўхтатолмай, «Онажоним, меҳрибоним, наҳотки бу—сиз. Наҳотки худога қилган нолаларим етган бўлса», деб йиғлаб аёл томон югурди. Лекин аёл Умидни унчалик яхши қабул қилмади. Фақатгина «Яхши юрибсанми, Умид. Юр, мен сени уйга олиб бораман, кейин яна қайтиб келарсан», деди, холос. Умид хурсандлигидан бунга рози бўлди. Робия опа уларни кўча эшиги олдигача кузатиб қўйди. Кўчада уларни машина кутиб турарди. Умид ўзида йўқ хурсанд. Лекин аёл унга эътибор бермасди. Анча юришгандан кейин бир чиройли, ҳашаматли уй олдида тўхтадилар. Улар ичкарига киришди. Аёл:

— Сен ҳув анави хонага кир. Мен ҳозир,—деб нарига ҳовлига ўтиб кетди.

Умид турган жойида қотиб қолди. Умрида бунақа уйни кўрмаган эди. Ҳаммаёқ саранжом-саришта, гуллар очилган, эшик ва деразалар нақшлар билан безатилган, деворларга турли-туман суратлар чизилган, ҳовлидаги дарахтларнинг мевалари ғарқ пишган, ариқларда сув жилдираб оқарди. Хуллас, бундай жаннатмакон уйни, ҳовлини Умид ҳатто тушида ҳам кўрмаган. У оҳиста юриб, ойиси кўрсатган уй томон борди. Уй ичига кириб лол қолди. Уйнинг ичкариси ҳовлидан ўн чандон чиройли эди. Умид аста-секин тўғридаги хона эшигини очди. У ҳам чўғдек безатилган, кираверишда ўнг томонга қўйилган иккита юмшоқ курсилардан бирида нотаниш эркак карта ўйнаб ўтирарди. Умид эшик олдида нима қиларини билмай қотиб қолди. Шу пайт ойиси кириб келди ва:

— Ўтир. Сен қиладиган кичкинагина иш бор,—деб ҳалиги эркак олдига бошлади. Ҳалиги киши Умид билан совуққина кўришиб, ҳол-аҳвол сўраган бўлди. Нималар бўлаётганини билмай, Умид худди гаранг одамдек ўтирди. Ойиси қўшни хонадан бир оппоқ қоғоз билан ручка олиб чиқди. У киши бўлса, қоғоз билан ручкани Умиднинг олдига қўйди ва:

— Мен розиман, деб қўл қўй!—деди.

Умид хўп, деб қўл қўйди. Лекин у шу бир имзо билан ҳозиргина кўрган жаннатмакон уй-жойдан маҳрум бўлаётганини билмасди. Ҳалиги киши ёнидан бир даста пул чиқариб берди ва:

— Кетавер. Бўлди, иш битди!—деб карта ўйнашда давом этди, лекин Умид пулни олмади. Онаси Умидни остонағача кузатиб қўйди:

— Омон бўл, бошинг тошдан бўлсин. Бора қол, сени Робия опанг кутаяпти,— деб ичкарига кириб кетди.

Умид ўпкаси тўлиб келаётганини сезиб, югуриб «жаннатмакон ҳовли»дан чиқиб кетди. Кўчада ўрнатилган ўриндиққа ўтириб, қуйилиб келаётган кўзёшларини тўхтатолмай унсиз йиғларди. Қанча ўтирганини билмайди. Бир пайт қараса, мункиллай бошлаган кампир келаётганини кўрди ва кўзёшларини артиб, оғир хўрсинди. Кампир ўриндиққа яқинлашиб:

— Ўғлим, сал сурилгин. Озгина дам олай, чарчадим,— деб ўтирди. У қараб:

— Тинчликми, нега йиғлаяпсан? Ким хафа қилди? Кимнинг боласисан?—деб суриштира кетди.

Умид бошидан ўтганларнинг барини кампирга тўкиб солди. Кампир уни обдон тинглагач, Умиднинг отасини таниганлигини айтди. Умид бўлса:

— Ростми, бувижон? Айтинг, отамга нима бўлган?—деб кампирга яқинроқ ўтирди.

Кампир Умиднинг уйидан 4—5 уй нарида турар экан. Унинг айтишича, Умид туғилмасдан 6—7 ой илгари онаси отасига хиёнат қилган экан, лекин отаси бошқаларга ўхшаб ажрашмай, уни кечирибди. Аммо отасининг умри қисқа экан, орадан бир йил ўтгандан кейин вафот этибди. Вафотидан олдин бутун уй-жойини, мол-мулкини ўғлига хатлаб бериб кетибди. Отасининг вафотидан кейин онаси Умидни болалар уйига топшириб, ўз билганича яшайверибди. Бутун маҳалла-кўй, қариндош-уруғлар онасидан юз ўгиришибди. Энди бўлса, ўғлига берилган мол-мулкни ўз номига ўтказиш пайига тушган экан.

— Мана шундай бўлган, ўғлим. Сен хафа бўлма, ҳали ҳаёт олдинда. Майли, мен борақолай. Бир айланиб келай, деб чиққандим. Сен ҳам ҳалиги детдомингга борақол. Бу ерда қолма. Омон бўл, болагинам,— деб ўз уйи томон кетди.

Умид нима қиларини, қаёққа боришини билмасди. Унинг миясида фақатгина бир нарса айланарди. У ҳам бўлса, мен ҳеч кимга керак эмасман, деган ўй. У сапчиб ўрнидан турди ва боши оққан тарафга югуриб кетди. Қанча югурганини, қаерга бориб қолганини билмасди. Фақатгина узоқда катта тезлик билан келаётган поездни кўрди, холос. Умид бу дунёдан шу қадар тўйган эдики, шу қисқагина умрдан ҳам кечишга тайёр эди. Поезд тобора яқинлашиб келарди. Умид охирги қатъий қарорга келди. Бу ҳам бўлса, ўлим. Поезд Умид билан ўн метрлар чамаси ораликда эди ҳамки, у қаттиқ қичқириб: «Ла илоҳа иллалоҳ ул Муҳаммадин Расулуллоҳ» деб ўзини темир йўл орасига ташлади. Кўз очиб-юмгунча ҳозиргина соппа-соғ турған Умиддан ном-нишон қолмади. У бор-йўғи 15 баҳорни қаршилаган эди, лекин ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиб кўрган эди. Ҳеч кимнинг қисмати сенинг қисматингдек бўлмасин. Аллоҳ сенинг жойингни жаннатда қилсин, бегуноҳ болажон!

Феруза УСМОНОВА,
9-синф ўқувчиси.

ДРАМАТУРГЛАР ЙИҒИНИ

ЎЗБЕКИСТОН ёзувчилар уюшмасида драматургия секцияси ва ахборот воситалари вакилларининг қўшма йиғини бўлиб ўтди. Драматургия кенгаши раиси Абдуқаҳҳор Иброҳимов йиғинни очиш билан Ўзбек драматургиясининг шу кеча-кундуздаги тақдири, ютуқ ва камчиликлари ҳақида қисқа нутқ сўзлади. Шундан кейин бирин-кетин сўзга чиққан драматурглар Ҳайдар Муҳаммад, Ҳайитмат Расул, «Ишонч» газетасининг бош муҳаррири, драматург Тўлқин Қозоқбоев, ёзувчи ва «Ишонч»газетаси муҳаррири Жонрид Абдуллахоновлар бозор иқтисодиёти шароитида театрларимизнинг вазифалари, драматургларнинг роли ва шу даврнинг барча қирраларини рўй-рост акс эттириб бера оладиган янги-янги асарлар яратилиши зарурлиги тўғрисида гапирдилар. Ҳар ким бу борадаги фикр, мақсадлари, санъат соҳасидаги шахсий мушоҳадалари ҳақида газеталар саҳифаларида баҳслар, мунозаралар кўтариб чиқишлари зарурлигини ҳам эслатиб ўтдилар. Санъатшунос олимлардан Ҳамидулло Акбаров, Баҳриддин Насриддинов саҳна асарларини кинолаштиришга бўлган муносабатлар ва бу соҳадаги муваффақиятлар, шунингдек, йўл қўйилаётган камчиликлар, Ўзбекистон маданият ишлари вазири ўринбосари Теша Мўминов, Ҳамза номидаги Ўзбек давлат драма театри бош режиссёри Рустам Ҳамидов, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг бўлим мудири Ашурали Жўраев, санъатшунос олима, Ўзбекистон телевидениеси адабий драматик кўрсатувлар бўлими бош муҳаррири Нафиса Зоҳидовалар ҳам саҳна асарларини намойиш қилиш борасидаги ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар. Шунингдек, замонавий мавзуда ёзилган асарларни ривож топишига ўз вақтида маълум даражада ҳисса қўшган Туроб Тўла, Максим Қаримов, Раззоқ Ҳамроев, Олим Хўжаев, Ёнғин Мирза сингари қатор таниқли драматург ва театр арбобларининг хотираларини тиклаш ҳақида ҳам ўз таклифларини ўртага ташладилар. Кўп сонли томошабинлар номидан сўзга чиққан Фатхулла Зикруллаев эса саҳнада миллий урф-одат, одоб-ахлоқ, миллий мусиқаларга етарли эътибор берилмаётганлиги тўғрисидаги танқидий фикрларини билдирди.

Йиғинда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Жамол Камол, Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлигининг вакиллари, театр раҳбарлари ва матбуот ходимлари иштирок этдилар.

«Ишонч»нинг махсус мухбири.

ИЮНЬ — ИЮЛЬ

28 ДУШАНБА

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Кичкинтой» студияси. «Совға».
18.40 «Шаҳрисабз ипак шаҳри». Телефильм.
18.50 «Бозор иқтисодиёти ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш». Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг қурултой олдидан.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Тоғ қулларининг сири». Телефильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик опера ва балет Катта театри якказхонларининг концерти.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Мерос». Баҳовуддин Нақшбанд.
22.10 «Тинниб-тинчимаган карриялар». Бадиий фильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Ассалому алайкум» (такрор.).
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Диққат» Шифокорлар маслаҳати.
20.20 «Лаҳза». Хабарлар.
20.35 «Билиб қўйган яхши».
20.55 «Лаҳза». Хабарлар.
21.10 «Қишлоқ изқуварн». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

4.55, 14.20, 17.20, 20.20 — Кўрсатувлар тартиби.
5.00 «Якунлар».
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Нида дўстларини қутқаради». Илмий-оммабоп фильм.
8.35 «Гирдоб». Болалар учун Р. Брэдбери пьесаси асосида телеспектакль.
9.30 «Нима? Қаерда? Қачон?»
10.30 «Гол».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 А. Сидельников. «Фортепиано ва оркестр учун русча концерт».
15.30 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.55 «Телеёдномалар».
16.15 «Иқболи кулганда».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.30 «Санкт-Петербургнинг оқ тунлари». Халқаро мусиқий фестиваль хроникаси.
17.55 «Гол».
18.15 «Хафтанинг акс-садоси».
18.55 «Меценат». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 6-серия.
20.55 «Спорт уик-энди».
«Янги студия» таништиради:
21.10 «Таржимаи ҳол».
21.40 «Выбор-2000».
22.30 «Джем-сейшн».
22.55 «Мен».
23.40 «Бомонд». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV» РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Тонгги концерт.
8.15 «Кириш ҳовли томондан».
9.10 Хонаки экран. «Ғурур ва андиша». Бадиий фильм. «Фредерик Форсайт таништиради» телесериалидан (Овросиё ТВ).
10.50 «Худди ўша Горин».
13.15 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.40 Кундузги сеанс. «Хайр, болалар». Бадиий фильм.
15.00 «Американинг ёввойи табиати». Кўп серияли телефильм премьераси.
15.30 Янгиликлар.
15.45 «Фақат сиз учун».
16.15 Трансросэфир. «Саховат кўрсат».

17.00—19.00 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.00 «Россияда бизнес».
19.25 «Ретро-шлягер».
19.55 Катталар учун мультфильм.
20.05 Душанба куни детектив. «Лаки страйк» таништиради. «Нолинчи белги». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» сериалидан.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Ҳақиқат онлари». Андрей Караулов саволларига Абхазия Олий Кенгашининг раиси Владислав Ардзинба жавоб беради.
22.20 Спорт кўрсатуви.
22.30 Волейбол бўйича жаҳон лигаси биринчилиги. Россия — Бразилия.
23.35 «Русская кавалькада» ансамбли.

29 СЕШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Қалдирғоч». Фильм-концерт.
8.10 «Оила сирлари». Бадиий фильм.
9.35 Ўзбек тилини ўрганамиз.
10.05 «Абитуриент-93». Она тили ва адабиётидан тест топшириқларини бажариш.
10.35 «Шифобахш ўсимликлар атрофимизда». Телефильм.
10.50 «Қадрдон маскан билан хайрлашув».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Гул сайли». Наманган вилоятидан.
18.40 «Шарқнинг етти гўзали». Фильм-концерт.
19.05 «Паркент тонги». Маҳмуд Тоиров шеърияти.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Ўзбек халқининг содиқ қизи». Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллиги.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ислоҳот ҳақида суҳбатлар».
21.40 «Агар севсанг». Шомаҳмуд Шораҳмедов куйлайди.
22.20 «Мулоҳаза». Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театри. Бугун ва эртага.
23.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Ўзбекистоним». Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Шарқ лирикаси». Ғафур Ғулом.
20.20 «Мусиқали меҳмонхона».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Қувноқ нотачалар».
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Пацифида одами». Кўп серияли телевизион илмий-оммабоп фильм. 11-серия.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Ишбилармон кишилар хабарномаси».
14.40 «Конверсия ва бозор».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 6-кўрсатув.
16.05 «Настаринли авлод...» Д. Журавлев.
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Пешвоз чиқиб» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 Москва кинофестивали олдидан.
18.55 «Мавзу».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
20.55 Ноёб халқ мусаввирлари М ва Ф. Промоченколар ҳақида ҳикоя.
21.50 «Матбуот-экспресс».
22.05 «МАСК — етмиш ёшда».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Максима».
00.10 «Кино талаб қилинади».

● «ДУБЛЬ IV» РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 «Винил чанғалзорлари».
8.30 «К-2» таништиради. «Медиа».
9.20 «Кечки салон» саҳифаларида.
10.50 Хонаки экран. «Таваккалига 11 ёки жавоб зарбаси». Бадиий фильм.
12.15 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
12.30 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.55 Кундузги сеанс. «Афюн». Бадиий фильм.
14.05 «Параллеллар».
14.20 «Телематн».
14.30 Джаз куйларидан концерт.
15.05 «Телебиржа».
15.35 Янгиликлар.
15.50 «Рост» студияси. «Топлабиринт».
16.20 Юбилейга таклиф. «Каскад — 140 ёшда».
16.50 Спорт кўрсатуви.

17.00—19.30 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.30 Криминал хабарлар экрани.
19.40 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 185-серия.
20.30 «Динозаврга айланмайлик».
20.45 «Танаффус». Олег Газманов куйлайди.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Кўҳна ленталар».
21.55 «Жанoблар-ўртоқлар».
22.15 «Нархини биз кўямиз». Телеўйин.
22.45 «Таврия ассамблеяси».

30 ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Ота ўғиллар». Телефильм.
8.00 «Шаҳар қалқони». Бадиий фильм.
9.35 Турк тили.
10.05 «Бунёдкор».
10.35 «Абитуриент-93». Табиий фанлар бўйича тест топшириқларини бажариш.
11.05 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.20 «Бола бошидан». Мактабгача тарбия масалалари.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Учрашув». Ўзбекистон халқ шоираси. Ойдин Ҳожиева.
19.05 «Санъат оламида».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 «Мусиқий дақиқалар».
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 Ганжинаи Самарқанд ансамблининг концерти.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 Республика газеталарининг шарҳи.
21.40 «Пилла — бойлигимиз». Пиллакорларнинг меҳнат ғалабасига бағишланган кўрсатув.
23.00 «Алангали сукмоқлар». Бадиий фильм.
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 «Санъаткор ҳаётидан икки кун». Телефильм.
19.05 «Спринт».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Қизиқарли учрашувлар».
20.50 «Сен менинг қўшиғимсан». Кинокомедия.

● «ОРБИТА IV»

5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 Мультфильм.
8.35 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
9.20 «Карна лақабли сувсар». Илмий-оммабоп фильм.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 7-серия.
10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.

* * *

13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 «Мусиқий башорат». Кўп серияли телефильм премьераси.
16.20 «Клуб 700».
16.50 «Технодром».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Энг яхши давр» кўрсатувини таништиради.
17.55 «Оддий Мария». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
18.40 «Миниатюра».
18.50 «Сиз учун учрашувлар» В. Конецкий ва В. Шефнер.
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
20.55 «Кайтиш. Алла Соленкова билан учрашув».
21.30 «Серпантин». Кўрсатувни Марк Захаров олиб боради.
22.30 «Мен сизга қўшиқ куйлаб бераман».
23.00 Янгиликлар.
23.40 «L — клуб».
00.25 «Матбуот-экспресс».
00.35 «Карна лақабли сувсар». Илмий-оммабоп фильм.

● «ДУБЛЬ IV» РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Тонгги концерт.
8.15 «Ватаним меннинг».
8.45 Мульти-пульти.
9.00 «Оталар изидан борар солдатлар...» Бадиий фильм.
10.25 «Рек-тайм».
10.55 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 185-серия.
11.45 Ишдан бўш пайтингизда. «Коллекционер».
12.00 Христианлар учун кўрсатув.
12.30 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
12.55 Санкт-Петербург балети. П. И. Чайковский. «Анна Каренина».
14.30 «Бизнес: янги номлар».
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Рост» студияси. «Кимнинг томони?».
15.45 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
16.30 Криминал хабарлар экрани.
16.40 «Ҳар бир кун байрам».

17.00—19.25 ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 186-серия.
20.15 «Сиз яратган боғ».
20.45 Катталар учун мультфильм.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «60 дақиқа». Си-Би-Эс ва Россия телевидениесининг кўрсатуви.
22.20 «Ксюша ҳузурида».
22.50 Баскетбол шарҳи.
23.20 «Экзотика».

1 ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Унутмас менинг боғим...» Телефильм.
8.10 «Изтопар». Бадиий фильм.
9.40 Араб тили.
10.10 Болалар учун. «Дўстлик учрашувлар».
10.30 «Абитуриент-93». Ижтимоий фанлардан тест топшириқларини бажариш.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
11.15 «Бола дунёни тебратар».
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Ғазалхон ёшлигим».
19.00 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 «Ғўзаллик куйчиси». Телефильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Ер ва диёр тароналари».
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Ислоҳот ҳақида суҳбатлар».
21.40 «Тошкент божхонасида».
22.20 УзТВ хазинасидан. «Назм ва наво». Машраб лирикаси.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Ўзбек халқининг содиқ қизи». Ҳадича Сулаймонова таваллудининг 80 йиллигига (рус тилида).
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Матбуот саҳифаларида».
20.00 «Назорат ойнаси». Ўзбекистон Республикаси президенти ҳузуридаги давлат назорат қўмитаси ва Ўзбекистон телевидениесининг қўшма рейди (рус тилида).
20.30 «Бу оқшомда».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.00 Янгиликлар.
5.35 Эрталабки гимнастика.
5.45 «Тонг».
8.00 Янгиликлар.
8.20 «Тингланг, томоша қилинг...».
8.40 Мультфильм.
9.00 «Джем».
9.30 «Шаршаралар ҳаёти». Илмий-оммабоп фильм.
10.20 «Севги алифбоси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 8-серия.

10.50 «Матбуот-экспресс».
11.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс:
11.20 «Август об-ҳавоси». Телевизион бадиий фильм.
12.30 «Синюшканинг кудуғи». Телевизион бадиий фильм.
13.00 Теннис. Уимблдон турнири.
14.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
14.25 «Телемикст».
15.10 «Ён дафтар».
15.15 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм.
15.40 Епископ Василий (Родзянко) билан суҳбатлар. 7-кўрсатув. 1-қисм.
15.55 «Қизлар ўртасидаги сир».
16.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
17.20 «Қасаба уюшмалари нималарни ўргатадиган мактаб?»
17.45 Давлатлараро «Останкино» телеканали «Дунё томонлари» кўрсатувини таништиради.
18.05 «Тақдир қисмати...» Элиза Бистрицкая.
18.55 «Жамоатчилик фикри».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.55 Эълонлар.
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Жамоатчилик фикри» (давоми).
20.40 Катталар учун мультфильм.
21.00 Футбол. Россия чемпионати. «Динамо» (Москва)—МАСК. 2-тайм. «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.
22.00 «Эфирда мусика». Танаффус пайтида (23.00)— Янгиликлар.
00.40 «Матбуот-экспресс».
00.50 «Ўзим томон йўл».
01.20 «Шаршаралар ҳаёти». Илмий-оммабоп фильм.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 «Ҳақиқат онлари».
8.55 «Таврия ассамблеяси».
10.05 «Саховат кўрсат».
10.50 «Параллеллар».
11.05 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 186-серия.
11.55 «Кўздан ғойиб бўлаётган манзара». Лев Аннинский кўрсатуви.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.05 «Бир санъаткор театри». М. Башкирцева.
13.25 Репортёр. «Пуллар».
13.40 Трансросэфир. «Хусусийлаштириш панорамаси».
14.25 Россия қобусномаси. «Борис Пастернак. Иккинчи туғилиш».
15.10 «Бола тилидан».
15.40 Янгиликлар.
15.55 «Рост» студияси. «Яшил мактаб».

17.00—19.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 187-серия.
20.15 «Келинг, аниқлаб олайлик».
20.30 «Хроно». Авто ва мотоспорт оламида.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.25 Ватаним менинг. «Вилоятдан мактублар».
22.25 «Фортуна» телеканали. «Қорсикан безорлари».
23.15 Спорт кўрсатуви.
23.20 «Авангарддан бизнинг кунларгача».

2 ЖУМА

● ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун...». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Болалар меҳмонхонаси».
18.40 «Ўйинчоқ». Телефильм.
18.55 «Дийдорлашув».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.55 Дунё воқеалари.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Адолатга бахшида умр» Хадича Сулаймонова таваллудининг 80-йиллиги. Видеофильм премьераси.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.30 «Инсон ва замин». Тошкент вилоятига бағишланган кўрсатув.
22.30 «Қимматга тушган ҳузур ҳаловат». Бадиий фильм.

● ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

18.05 Москва кинофестивалининг очилиши.
18.45 «Мўъжизалар майдони».
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
20.40 «Детективлар клуби»да. «Суини». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Англия).
21.35 Бойкўнғир космодромидан Россия-Франция экипажининг парвози ҳақида репортаж.
21.45 Москва кинофестиали кундалиги.
22.00 «Матбуот-экспресс».
«ВИД» таништиради:
22.10 «Сиёсий бюро».
22.45 «Авто-шоу».
23.40 «Х» программаси.
00.05 «Обоз» майдончаси. И. Аллегрова. Танаффус пайтида (23.00)— Янгиликлар.
01.05 «Юлдузлар намойиши». Москва халқаро кинофестивалининг қайта тикланиш жамғармасида тунги хайрия зиёфати.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 «Ишбилармон кишилар даври».
8.00 Мульти-пульти.
8.10 «Бўйсунмас купина».
9.05 «Ҳайвонот оламида».
10.05 «Оилавий фестиваль». Халқаро оила йилига.

10.35 Хонаки экран. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 187-серия.
11.25 «Сиз яратган боғ».
11.55 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси».
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».

13.05 «Ижица».
13.35 Мусиқа йирик планда. Пианиночи Николай Петров.
14.15 «Ўз-ўзига режиссёр».
14.45 Жума кунлари Дисней.
«Озодлик» сўзини ёзган қизча». Бадиий фильм. 2-серия.
15.35 Янгиликлар.
15.50 «Рост» студияси. «Азамат йигитлар».
16.20 «Телематн».
16.25 «Трансросэфир».

17.00—19.25

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.25 «Клип хиёбони».
19.40 Телеэкранда — премьера. «Депрессия». Бадиий фильм. 1-серия.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.25 «Депрессия». Бадиий фильм. 2-серия.
22.55 «К-2» таништиради. «Абзац».
00.10 «Аляскада кичик мусиқий кечалар.

3 ШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум» (ўқув). 8.00 «Бешинчи «Б»да ўқийдиган шумтака». Бадиий фильм.
9.25 Алифбо сабоқлари.
9.55 «Ўзбекистон спорти».
10.25 «Ёшлик» студияси. «Зиё»
11.25 «Анъана ва замон».
12.05 «Дўстларимиз санъати». «Ожиниёз» спектакли.
12.35 «Олимпиада — иқтидорли ўқувчи учун синов майдони».
13.05 «Қувноқ стартлар».
13.50 «Адабиёт ва маънавият».
18.00 Ўсмирлар учун. «Оқ йўл»
18.30 «Қўшиқларда қолган муҳаббат». Бахтиёр Йўлдошев.
19.00 «Сиҳат-саломатлик».
19.30 «Ўзбекистон» аҳбороти (рус тилида).
19.50 Республика газеталарининг шарҳи».
20.00 «Ўғил, невара, эвара...». Манзарали фильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
20.25 «Мусиқа жавони» саҳифаларидан.
21.00 «Туркистон» ахбороти.
21.30 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги олдидан. Республика вилоят ёшлари телевизион фестивали. Андижон вилояти.
22.50 ЎзТВ хазинасидан. Шароф Бошбеков. «Эшик қоққан ким у?». Телевизион спектакль.
00.20 «Тунги ёғду». Дам олиш кинопрограммаси.

● ЎзТВ II
17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ
● «ОРБИТА IV»

5.45, 7.30, 14.20, 20.20, 23.35 — Кўрсатувлар тартиби.
5.50 Эрталабки гимнастика.
6.00 «Матбуот-экспресс».
6.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Спорт-имконият».
8.05 «Марафон-15» таништиради...
8.30 «Экстро-НУЖ».
9.00 «Шанба кунги дастхат».
9.25 Экологик шарҳ.
9.40 «Тиббиёт ҳамма учун».
10.20 «Мулкдор алифбоси».
10.30 «Шеърият альбоми».
10.05 «03-вагон».
11.20 Мультфильм.
11.30 «Ҳокимият сиймоси».
11.45 Режиссёр Г. Панфилов фильмлари. «Васса». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
14.00 Янгиликлар.
14.25 «Шаҳзода ва Сув париси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
14.50 «Марказий экспресс». Европа тележурнали.
15.20 «Ассалом, Доброречье». Фольклор ва этнография халқаро фестивали ҳақида.
15.45 «Ульта-си». Спорт кўрсатуви.
16.25 «Пул ва сиёсат».
16.55 Москва кинофестивали кундалиги.
17.10 «Театр учрашувлари».
18.05 «Қоламбия пикчерс» таништиради. «Хьюстон рицарлари». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм (АҚШ).
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 Янгиликлар.
20.25 «Қоламбия пикчерс» таништиради. «Зангори ва кулранг». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (АҚШ).
21.25 «Резонанс» студияси таништиради.
21.45 «Матбуот-экспресс».
21.55 Теннис. Уимблдон турнири. Финал.
23.00 Янгиликлар.
23.40 «Улар мени эзгуликка ўргатишган..» Е. Весник.
00.25 Охирги киносеанс. «Декалог-1». Бадиий фильм (Польша ва Германия телевидениелари).

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
9.35—13.30
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.30 Кундузги сеанс. «Қўшнимиз Тоторо». Мультфильм.
15.00 Фильмлар премьераси.
15.15 Бир санъаткор театри З. Серебрякова.
15.35 «Тилла шпора».
16.05 «Чегарасиз футбол».

17.00—19.15
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.15 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Қизил капелла».
20.15 Россиянинг телевизион театри. Н. В. Гоголь. «III даражали Владимир». 1-қисм.
21.00 Туркия телевидениеси. Хабарлар.
21.30 Россиянинг телевизион театри. Н. В. Гоголь. «III даражали Владимир» 2 ва 3-қисмлар.
23.10 Стас Намин маркази (Эс-Эн-Си) таништиради: «Сариқ сув ости кемаси» клуби.
23.45 Тунги сеанс. «Бир бора алдаб...». Бадиий фильм.

4 ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

7.00 «Излай-излай топганим». Тўра Сулаймон қўшиқлари.
7.30 «Турналар». Телефильм.
8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм. (Ҳиндистон). 22—23-сериялар.
10.00 «Саёҳат — танга роҳат».
10.20 «Халқ ижодиёти». Абдуназар бахши Поёнов ижросида термалар.
11.05 Болалар учун фильм. «Одамлар орасидаги бўри боласи».
12.25 «Ёш спортчилар мактаби».
12.45 Инглиз тили.
13.15 «Ёшлик» студияси. «Давраға кел, дугонажон».
18.00 «Жасур йигитчалар». «Чипнинг саргузаштлари». Мультфильмлар.
18.30 Ўсмироар учун. «Умид учқунлари».
19.10 Рақслар гулдастаси.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 «Ойнаи жаҳонда».
20.15 «Кабутарим». Телефильм.
20.25 «Ҳордиқ». Дам олиш дастури.
21.00 «Ҳафтанома».
21.40 Ўзбекистонда Хизмат кўрсатган артист Маҳмуджон Азимов куйлайди.
22.25 «Тўтиқушли хоним». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
17.00—23.30
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ.
● «ОРБИТА IV»

5.45 Эрталабки гимнастика.
5.55 «Руҳни чиниқтириш».
6.55 Янгиликлар.
7.35 «Авто-шоу».
7.50 «Технодром».
8.00 «Марказ».
8.30 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.00 «Ҳамма уйдалигида».
9.30 «Спортлото» тиражи.
9.45 «Тонг юлдузи».
10.35 «Ҳарбий ревю».
11.05 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
11.30 Теннис. Уимблдон турнири.
12.10 «Орзу-умид». Ногирон болалар учун ҳайрия акцияси.
«КТВ-I» ҳамда
«Франс интернасиональ»
канали таништиради:
13.00 «Пиф ва геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.10 «Кусто командасининг сувости одиссеяси ҳужжатли фильм премьераси.
14.00 Янгиликлар.
14.15 «Саёҳатчилар клуби».
15.05 Волгоград шаҳар «Станица» фольклор ансамблининг чиқиши.
15.25 Мультфильмлар премьераси: «Қаспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
16.20 Эфирда бевосита мулоқот.
17.00 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.45 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.00 «Рус олами».
18.40 «Бу бўлганди, бўлганди...» Г. Отс.
19.05 Москва кинофестивали кундалиги.
19.20 Телеэкранда биринчи марта. «Беверли-Хиллзлик тўполончилар».
Бадиий фильм (АҚШ).
20.55 Эълонлар.
21.00 «Якунлар».
21.50 «Нима? Қаерда? Қачон?»
23.00 Янгиликлар.
23.20 Теннис. Уимблдон турнири. Финал.
00.20 «Санкт-Петербургнинг оқ тунлари». Халқаро мусиқий фестиваль концерти. 1-кун.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

7.30 Миллий баскетбол уюшмасининг энг яхши ўйинлари.
8.30 «Фольклор».
9.00 «Рост» студияси. «Азамат йигитлар». Таклифнома.
9.30 «03» кўрсатуви.
10.00 «Ати-бати...»
10.30 Кипрас Мажейка. «Кичик Европа»дан репортажлар.
11.00 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Мементо мори».

12.25—15.40
«ЎЗБЕКИСТОН»
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

12.25 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
12.35 «Жаҳон ва биз».
13.00 «Америкага саёҳат».
13.45 Америка Қўшма Штатлари эстрада мусиқаси концерти.
14.15 «Чинсэн» (корейс тилида).
14.55 «Замандас» (қозоқ тилида).
15.25 «Бу турфа олам».

* * *

16.40—18.10
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

* * *

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 Си-Би-Эс кинотеатри. «Америкачасига хизматкор». Бадиий фильм.
19.55 «Демократлар Американи шу даражага етказишди», Си-Би-Эс ва «Қувноқ болалар» бирлашмасининг кўрсатуви.

* * *

21.00 Туркия телевидениеси. Ҳабарлар.

* * *

21.20 «Юлдузлар билан суҳбатда».
21.30 «А» программаси.
22.30 «Номлар». Михаил Шуфутинский.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз»дан олинди.

«Хазина» ижодий илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси нусха кўчирувчиси Дилорам Қўчқорова ва «Қитоб» савдо фирмаси сотувчиси Шоҳасан Мансуровга онаси АҚИДАХОНИМнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзим изҳор этамиз.

«Хазина» ижодий илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси.

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги «Меъмор» ширкати **тугатилади.**

Даъво ва шикоятлар бир ой ичида қабул қилинади.

* * *

6- ўрта ҳунар-техника билим юртини 1982 йил тугатганлиги ҳақида
АШИМОВА ГУЛОЙИМ
ШАЙДАРБЕКОВНАГА
берилган № 5990 сонли йўқолган аттестат **бекор қилинади.**

* * *

Тошкент шаҳар Куйбишев туманидаги «Гранат» кооперативининг йўқолган юмалоқ муҳри **бекор қилинади.**

ҚАТРАЛАР

АРМОН

— Қанча тезлаб ўссанг ҳам мендек бўлолмайсан,— деди чинор ўзидан сал нарироқда эндигина авж олиб ўсаётган гилосга.

— Тўғри, ўсишда сизга тенг келолмайман. Баҳслашолмайман ҳам. Бошингиз кўкка етса ҳам, менга барибир. Менинг йўлим бошқа.

Тинчланган чинор ўзининг навқирон салобатидан мағрур, еллар эпкинида мазаҳ қилиб яшарди.

Вақт келиб гилос шохлари мевадан ларзон эгилди. Ўтган-кетганлар мевасини тотиб мақташар, қизалоқлар қулоқларига зирак қилиб тақишарди. Чинор эса бундай пайтда нигоҳлардан четда.

— Қизиқ,— дейди чинор бу ҳолдан хомуш бўлиб,— шунча йил яшаб, наҳотки гилосдек ҳосил туголмасам.

ЖЎХОРИ ВА ҒУМАЙ

Меҳнаткаш қўллардан ишлов еяётган «дала маликаси» яйраб кўкка бўй чўзади. Қобиқ йўргагида тўлишаётган сўта фарзандларининг келажагидан мамнун. Елда рақсга тушади.

Қуйида ўсаётган нимжон ғумай эса бундан ичэтини ейди:

— Шу пайтгача мени икки марта ўришмаганда ўсишда сендан қолишмасдим. Қип-қизил уруғлар ҳам бойлардим.

— Уруғласа яна баттар кўпаяди, экинни сиқади, дейишиб шахдингни қайтариб туришади. Қилмишингни билатуриб, ҳасад қиласан-а,— дейди жўхори.

Ғумай бундан ғижраниб, очиқда яйраб ўса олмаганидан ер тагидаги бўғин-бўғин илдизига янада зўр берар экан.

БИЛИМДОН

— Мен жўяклардан милдираб оқишим керак пайкалда. Шалдираб оқсам тупроқни ўйиб кетаман. Ниҳол илдизлари очилиб қолади,— дейди сув, сувчи уни зийраклик билан милдиратиб тараётганида.

— Бу пайкал кафтдек текис экан. Милдираб оқсам ниҳолларни эзиб қўяман,— дейди сув, сувчи уни дадилроқ тараётганида.

Сув сувчининг қўлида тўғри жиловланмаганда ўзича шундай билимдонлик қилармиди?!

КУЗГИ ДУВАРАКЛАР

Куз. «Қизил тарам» ўз томирларидаги ҳаракат кун сайин сустлашаётганидан ноҳуш ҳисларга берилди. Баҳор, ёздагидек гўзаллик, мақтовларни қўмсайди. «Бир зўр бериб, чиройлик олмалар тугсайдим яна».

Дарахтнинг тана ва шохлари ички бир дарддан зўриқди. Сийраккина гуллади. Катталиги мусичанинг тухумидек келадиган олмалар баъзиларни ром этди. Бир тишлаб мазасини тотишгач эса отиб юборишди: «Баҳорда гуллаб, ёзда ширага тўлган олмадек бўлармидинг, эҳ кузда шошилиб «пишган» дувараклар!»

Баъзилар ўз ҳаётида бемаврўд чираниб, дувараклар туккан олмадек уялиб қоладилар.

ҚИЗИЛЧА

Сабзининг хатасига экилган қизилча яхши ишловдан сўнг тўлишди. Катталиги пиёладек думалоқ юзларидан қон тирсиллаб чиқиб кетаётгандек.

— Қанд моддаси кўплигидан экинлар ичида танҳо ўзимман-ов. Кўпирган қип-қизил ширин қоним танамга сиғмай, баргимга ўтиб кетди-я,— деди у қуённинг қулоғидек шапалоқ баргларини қимирлатиб сабзига.

— Ўзингизни сал босинг,— деди сабзи ер тагидан тўнғиллаб.

— Ҳой, сабзи, унга айтгин, қанти меникидан кўп бўлса яхши. Етмаганимга кенг бўлади, деб қайтангга хурсанд бўламан,— деди қўшни эгатда ўғирдек келадиган қантлавлаги.

Қизилча баттар қизариб кетди.

ТИКАН

— Сени муҳофаза қилишим учун атрофингга ўраб қўйишди мени. Ўзингни ўнглаб олгунингча тиш-тирноғим билан ҳимоя қиламан,— деди янтоқ ёш ниҳолга.

— Бир ҳисобда сенга ҳам яхши бўлди. Мени ҳимоя қилиш баҳонаси билан кимгадир тиканингни санчсанг гинаси ўзидан,— деди ниҳол.

ТЎҒРИ ЙЎЛ

Сув ариққа деди:

— Юрган йўлимдаги ниҳол борки, мендан гуркираяпти.

— Сени мен тўғри йўлга солиб турмасам, ўзингча босган йўлингдан қандай фойда чиқарди?!

ҚАЙРОҚ

— Мусобақада ортда қолганимга таъна тошини отма, азизим. Барибир мусобақадан хурсандман. Маррага етгунча «рақибим»нинг ҳаракатидаги тажрибасини ўргандим. Ғайрат, шижоатим қайралди.

— Пичоқ ҳам ўткир бўлиши учун қайроққа қайралиб туради-ку. Мусобақа эса ҳаракатимиздаги энг бебаҳо қайроқдир, азизим.

Ғани АБДУЛЛАЕВ,
боғбон.

ҲИСОБЛАШ ТЕХНИКАСИ ТАРИХИДАН

● ҲИСОБЛАШ техникаси механик қурилмалар даврини бошлаб берган машиналардан бири немис олими Вильгельм Шиккард томонидан 1623 йили ихтиро қилинди. Бироқ мазкур ҳисоблаш машинасини узоқ вақтгача биринчи ихтирочиси 1645 йили Арифмометр ясаган француз математиги Блез Паскаль деб ҳисоблаб келинган. Лекин 1958 йили И. Кеплернинг қўлёзма ва ҳужжатлари орасидан топилган ҳисоблаш машинаси чизмаси бу борадаги биринчи ихтирочи Шиккард эканлигини узил-кесил тасдиқлади.

Қарангки, Шиккарднинг машинаси ҳам биринчи эмас экан: 1967 йили Мадриддаги миллий кутубхонада Леонардо да Винчининг нашр қилинмаган икки жилдлик қўлёзмаси топилди. Қўлёзманинг биринчи жилди деярли бошдан-оёқ механикага бағишланган бўлиб, улар орасидан ҳисоблаш қурилмасининг чизмаси ҳам чиқди. Шу чизма асосида яратилган машина қўшиш ва айириш амалларини бажарувчи қурилма эканлиги маълум бўлди. Шунга қарамай, Леонардо да Винчи XV—XVI асрлардаги ҳисоблаш машиналарининг номаълум ихтирочиларидан бири, деб ҳисоблаб келинмоқда. Механик ҳисоблаш машиналарининг тарихи эса, юқорида айтиб ўтилганидек, Паскаль машинасидан бошланади.

Ҳисоблаш машиналарида поғонали валикнинг қўлланиши механик машиналарни такомиллаштиришга кучли туртки бўлди. Булар орасида рус математиги П. Чебишевнинг арифмометри алоҳида эътиборга лойиқ. 1890 йилда бошқа бир рус математиги В. Однер ғилдиракдаги тишлар сони ўзгарувчан ва ҳозирда қўллаб келинаётган «Феликс» арифмометридан айтарли фарқ қилмайдиган ҳисоблаш машинасини яратди.

XIX асрнинг биринчи ярмида инглиз математиги Чальз Беббиж дастур асосида бошқарувчи автоматик ҳисоблаш машинасининг назариясини ишлаб чиқди. Бироқ, олимнинг фикрини қўллаб-қувватлайдиганлар XX асрда — рақамли ҳисоблаш машиналари яратилган даврдагина амалга ошди.

ҚИТЪАНИ КАШФ ЭТГАН КАПИТАН

● ЯН МАКИЯН бошлиқ Мелбурунлик бир гуруҳ ишқибозлар Мелбурундан 264 километр узоқдаги Уорнамбул кўрфази қирғоқларида қазиш ишларини бошлаб юборишди. Қитъага дастлаб кўчиб келган аҳоли томонидан ёзилган ҳужжатларга кўра худди шу ерда энг сўнгги марта 1880 йили эски португал кемасининг қолдиқларини кўришди.

Мазкур кема Австралияда машҳур бўлган. Кейинчалик кема қолдиқларини кўчма қумлар босиб кетган. Олимларнинг фикрича, узунлиги 30 метр, оғирлиги 100 тоннага яқин бўлган бу кема XVI асрда португалияликлар томонидан қурилган. Магелланнинг бутун дунё саёҳатини такрорлашга бел боғлаган капитан Мендос фойдаланган кема харитасига Ҳинд океанидаги бир қанча «сеҳрли мамлакатлар» белгиси туширилган. Шулардан бирини жўғрофий узунлик бўйича силжитилса, роппа-роса Австралия шаклига мос тушади.

Демак Австралия қитъасини Мендос кашф қилган экан.

Акбар АЛИЕВ тайёрлаган.

Хандалар

Цирк томошасида бир қизнинг шер билан бир қафасдаги машқини намойиш қилишди. Қиз бир чақмоқ қандни оғзида тутиб, шерга узатади. Шер тўппа-тўғри унинг оғзидан қандни олиб, ейди. Шундан кейин цирк директори томошабинларга мурожаат қилади:

— Ичингизда мана шу қиздай юракли, мард бўлса, ўртага чиқсин. Шу қизнинг машқини такрорлай олганга икки юз минг сўм мукофот!

Ҳамма жим. Фақат залнинг энг охирида ўтирганлардан бири ўрнидан туриб, мардлигини намойиш қилишга розилигини айтади.

— Мен такрорлайман,— дейди у,—фақат бир шартим бор: анави шерни қизнинг олдидан нарироққа олиб туринг.

* * *

Бир бола ҳамроҳидан сўрайди:

— Сувга шўнғий оласанми?

— Бўлмасамчи!

— Сув остида қанча тура оласан?

— Униси номаълум.

— Нега?

— Чунки, бу мени сув остидан қачон ва қанча вақтдан кейин қутқариб олишингга боғлиқ.

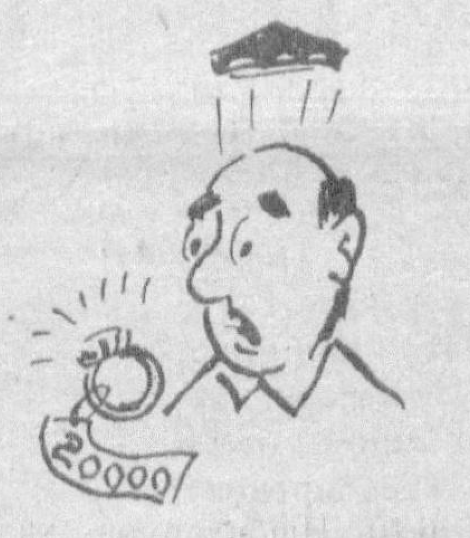

Тилла мағазин. Харидор сотувчидан сўрайди:

— Анави тақинчоқ неча пул туради?

— Ўн минг.

— Даҳшат-ку! Анави узукнинг нархи-чи?

— Униси—икки даҳшат!

* * *

Миша мактабдан: «икки» баҳо олиб қайтади.

Уни кўрган отаси:

— Ассалому алайкум,— дейди,—хўш, Мишавой, ишлар қалай?

Миша унга тумтайиб жавоб қилади:

— Кечирасиз, мен «икки» баҳо олган боланинг отаси билан гаплашмайман!

Абдулла САМАД
таржимаси.

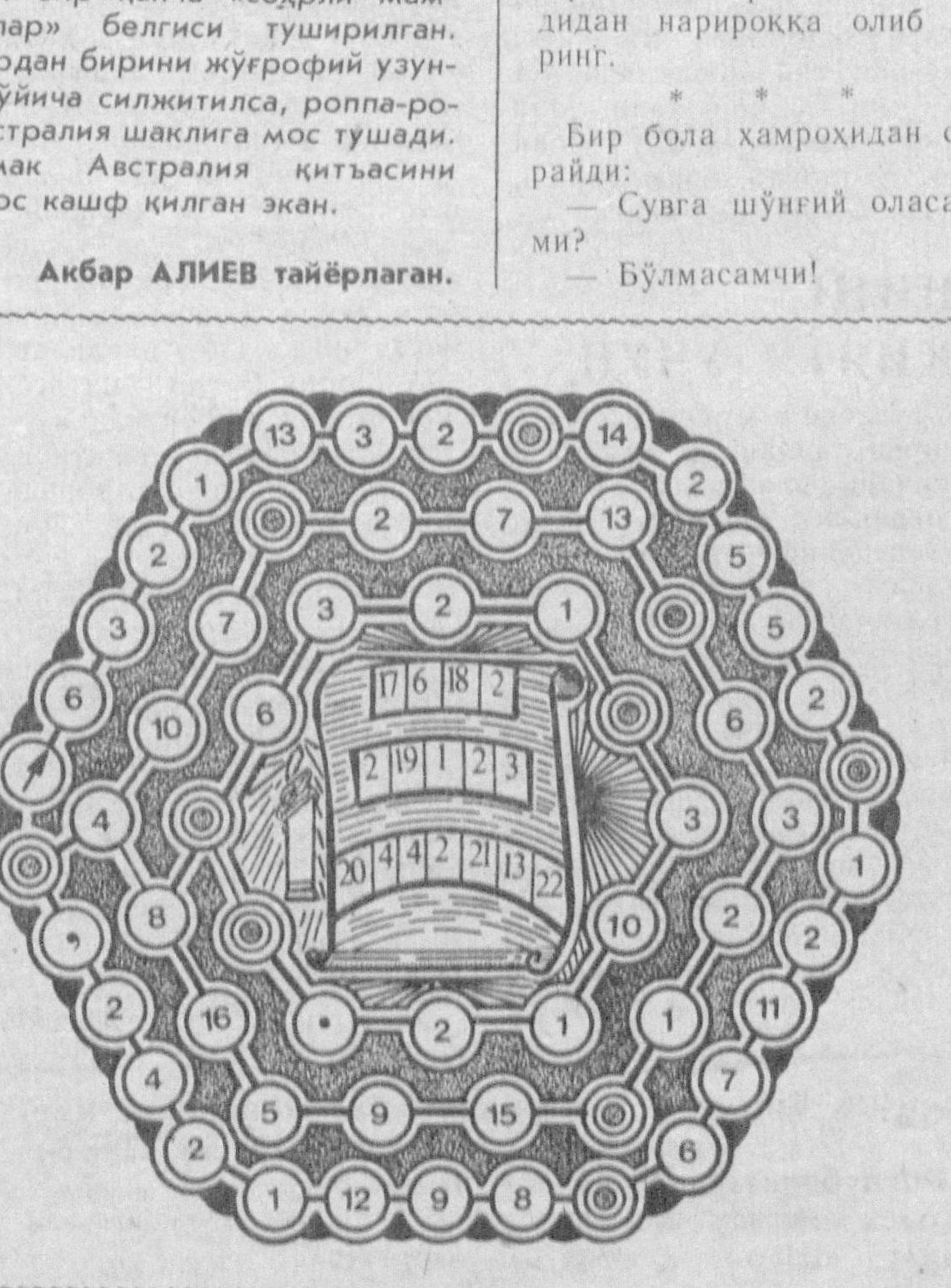

МУАММОНОМА

Азиз муштарий! Аввал қуйида таърифланган ном ва сўзларни топиб очқични ҳал этинг.

Очқич: 1. Аҳмад Яссавийга илк таҳсилни берган машҳур турк машойихи — 2, 5, 4, 12, 6, 7, 8, 6, 8.

2. «Насойимул муҳаббат» асарида Аҳмад Яссавийга юксак таъриф берган улуғ ўзбек мутафаккир шоири — 7, 12, 21, 6, 13, 22.

3. Муҳаммад алайҳис-салом айтган панд насиҳатлар ҳамда унинг ҳаёти, фаолиятига оид ривоятлардан иборат муқаддас манба — 19, 2, 5, 13, 4.

4. Ахмад Яссавий имом Юсуф Ҳамадонийдан таҳсил олган шаҳар — 8, 16, 17, 6, 5, 6.

5. Макка шаҳридаги энг муқаддас ибодатхона — 15, 2, 11, 8, 2.

6. Туркистон шаҳрининг аввалги номи — 20, 4, 4, 13.

7. Ислом динининг беш асосий рукнларидан бири — 19, 2, 18.

8. Аждодлардан авлодларга қолган илмий, адабий, маданий бойлик — 1, 10, 5, 6, 4.

9. Эл бор ерда 4, 9, 14. бор. Мақол.

Очқични тўғри ҳал этган бўлсангиз шаклдаги рақамларни жавоблардаги тааллуқли ҳарфлар билан алмаштириб муаммономани топинг. Бунда икки мисра ҳикмат ва унинг муаллифи аён бўлади.

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ.

САХОВАТЛИ ОДАМЛАР

Ҳадиси шарифда етим-есирлару касал ва ногиронларга ғамхўрлик қилиш ҳақида шундай тавсиялар борки, уларга амал қилган жамият, оила, инсонлар бу дунёнинг кўрки, таянчи десак мубоолаға бўлмас.

Ҳадиснинг «Яхшиликни кичкинасини ҳам кичик демай қилавер» деган ўгитига ўзбек халқи асосан риоя қилиб келаётганлигига кўпинча шоҳид бўламиз.

Ҳозирги даврдаги табиий қийинчиликлар мавжуд бўлишига қарамай, Тошкент вилояти, Қибрай туманидаги 77-махсус мактаб-интернатида 200 дан ортиқ ногирон, ақли заиф болалар ўқиб, касб ўрганишади. Қибрай тумани ҳокими, Ўзбекистон халқ ноиби А. Йўлчиев бу ерда тарбияланувчиларга қўлларидан келганча ҳомийлик қилмоқдалар. Жумладан «Наврўз» хайрия жамғармаси ҳисобидан мактаб-интернатимизга 60 минг сўмдан ортиқ пул ўтказилди.

Яқинда мактаб-интернатимизда яна бир қувончли ҳодиса рўй берди. Шу туманда жойлашган хўжалик ҳисобидаги наслчилик «Элевер—Зигот» комплексининг раҳбари, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Музроп Алиевич Зарипов ташриф буюриб, ўқувчиларга 200 дона янги куртка совға қилди. Мактаб-интернат ҳаёти билан танишгандан сўнг у киши ҳар куни болаларга 20—30 литрдан серқаймоқ сутни бепул юбориб туришни ташкил этди. Орадан кўп вақт ўтмай ўқувчиларимиз яна бир антиқа совға олишди. Ўз меҳнат жамоаси номидан Музроп Алиевич бир яшар асл зотли той юборди.

Республикамизда соғлом авлод учун олиб борилаётган хайрли ишларни амалга ошириш мақсадида болалар учун озуқа тайёрлаш ҳам яхши йўлга қўйилган. Бу йўналишларга республикамиз академиклари Ж. Ҳ. Ҳамидов ва Ш. А. Акмалхонов раҳбарлик қилаётирлар.

Биз бу ерда улуғ бобомиз Амир Темур «Адлу эҳсон билан жаҳон гулшани обод бўлади» деган сўзларининг нақадар мазмундор эканлигини яна бир бор ҳис этдик. Бунинг сабаби шуки, бу ерда яхшилик қилиш ўз ишчи ва ходимларидан бошланар экан, яъни бозор иқтисодига ўтиш даврида уларга маълум моддий қулайликлар яратилган экан. Шу ташкилот касаба қўмитасининг раиси Малика Ҳайдарованинг айтишича, ҳар йили хоҳиши бўлган ишчи ва хизматчиларга биттадан бузоқ ёки буқа берилар экан. Бундан ташқари уларга етарли даражада ем-хашак берилади. Ҳозирги кунда қишлоқ аҳолиси учун жуда қулай бўлган, ҳамма шарт-шароитлари мавжуд 21 коттедж қурилиши битиш арафасида турибди.

Буларни кўриб биз, балли, саховатли кишилар, омад сизларга ёр бўлсин, деймиз. Шу қатори катта хўжалик раҳбари, икки фарзанднинг отаси Музроп акага ҳам эзгу ишларида муваффақият, сиҳат-саломатлик, ғайрат ва куч тилаймиз.

Бахтиёр ДЎСТХЎЖАЕВ,
77-мактаб-интернат ўқитувчиси.

Сув бўйида ўлтирар,
Сумбул соч, хуршид жамол.

Сувда ўз аксин кўрар,
Сувдай тиниқ топсин камол.

Сураткаш: Ж. БОБОРАҲМАТ.

АНДИЖОНДА «МЕРСЕДЕС...»

● АНДИЖОНЛИКЛАР энди йўл транспорти хизматидан нолимайдиган бўлдилар. Шаҳар қатновида Жанубий Кореядан сотиб олинган автобуслар хизмат кўрсата бошлаганида улар бир қувонишган эди. Орадан ҳеч қанча ўтмай «Мерседес» фирмаси ишлаб чиқарган автобуслар ҳам андижонликларга хизмат кўрсати бошлади.

Болаларнинг бир сўмлик ўйинчоқ машинаси бир неча юз сўмга чиққан ҳозирги пайтда унта «Мерседес» автобусининг сотиб олиб, аҳолига туҳфа этилиши қувонишга арзийдиган ишда. Бу автобуслар кўриниши кўркам, ўриндиклари юмшоқ, бошқариш ҳам анча қулайлиги билан элга маъқул бўлмоқда.

Замира РЎЗИЕВА,
«Ишонч» мухбири.

ЁЗГИ ТАЪТИЛНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ УЧУН

ЁШ АВЛОД ҳақида ўйламаган жамиятнинг келажаги йўқ. Президентимиз И. А. Каримов Ўзбекистон Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессиясида бу нарсани яна бир бор таъкидлаб ўтди. Бу борадаги муҳим вазифалардан бири бўлган ўқувчилар ёзи қандай ўтаяпти?

Бозор иқтисодиётига ўтиш босқичи давридаги қийинчиликлар туфайли баъзи жойларда бу соҳага эътибор сусайганлиги сир эмас. Масалан, 1990 йилда Наманган вилояти миқёсида 100 минг ўғил-қиз турли шаклдаги ҳордиқ чиқариш масканларида соғломлаштирилгани ҳолда ўтган йилга келиб бу кўрсаткич аранг 30 минг нафарни ташкил этди. Бинобарин, касаба уюшмалари 1993 йил учун ўз иш режаларини белгилар эканлар, бу масалага катта аҳамият қаратдилар ва барча тармоқ қўмиталарига ўқувчиларни ёзги соғломлаштириш юзасидан аниқ топшириқлар берилди.

Шу маҳалгача мактаблар қошида фаолият кўрсатиб келган соғломлаштириш масканлари кўпинча расмият учунгина бўлган. Бу соҳага эътибор кучайтирилди. Соғломлаштиришнинг бу турига мавсумда 35 минг бола жалб этилади ёки бу жами ўқувчилар сонига нисбатан 10 фоизга, 1—7, синфлардаги ўғил-қизларнинг эса 25 фоизига тенгдир. Уларга тортилган ўқувчиларнинг ҳар бири учун кунига 100 сўмдан пул ажратилган бўлса, шунинг тенг ярми овқат учун сарфланади. Шаҳардан ташқаридаги сўлим масканларда 30 минг бола ҳордиқ чиқаради ва шу тариқа 65 минг ўқувчининг ёзги таътилини сермазмун ўтишига муваффақ бўлинади.

Олдинлари кўп ҳолларда шаҳар мактаблари ўқувчиларини соғломлаштириш назарда тутиб келинган бўлса, бу йил ушбу йўналишдаги бир ёқламаликка чек қўйилмоқда, қишлоқ болаларининг ҳам талаб даражасида дам олишларига эришиш учун зарур ҳамма чоралар кўрилди. Шу боисдан агросаноат мажмуаси вилоят қўмитаси масъулияти оширилди.

Ҳордиқ чиқариш масканларини таъмирлаш барвақт тугалланди. Мавжуд 37 оромгоҳдаги шарт-шароит санитария-эпидемиология станциялари ходимлари томонидан кўздан кечириб чиқилди. Мана мавсум бошланди. Мавсумда болаларга 521 тарбиячи, 75 тиббий ходим, 183 ошпаз, жами 1391 киши хизмат кўрсатишга киришди. Кадрларни танлаш ва тайёрлаш ишлари билан халқ таълими, соғлиқни сақлаш, савдо кооперацияси тармоқлари астойдил шуғулландилар ва белгиланган жойларга вақтида етиб боришларини таъминладилар.

Ёзги соғломлаштириш бўйича туғилган ҳар қандай масала ва муаммони ўз ўрнида тезкорлик билан ҳал этиш учун вилоятнинг ҳар бир туманига ўзининг махсус вакиллари тайинланди. Уларга маош касаба уюшмалари кенгаши ҳисобидан тўланади. Вакил ушбу йўналишдаги ҳар қандай муаммони туман ҳокимлиги билан мустақил ҳал этиш ҳуқуқига эга.

Бундан ташқари вилоятнинг ташкилот ва хўжаликларидан 5 минг ўқувчини «Меҳнат-роҳат» дам олиш масканларига тортиш юзасидан аризалар тушган. Бунда болалар 4 соат ишлаб вақтни жисмоний меҳнат билан шуғулланишга бағишлайдилар. Бошқа маҳалда турли кўнгилочар ва спорт ўйинларига ҳамда маданий ҳордиқ чиқаришга жалб этиладилар.

Албатта, бугунги иқтисодий бухрон шароитида йўлланмалар баҳоси қизиқтириши турган гап. Бу борада безовталанишга ўрин йўқ. Йўлланмалар нархи ҳар қанча кўтарилган бўлмасин, унинг 10 фоизинигина ота-оналар тўлайдилар, қолган қисми касаба уюшмалари ҳисобидан қопланади. Кўп болали ва кам таъминланган оилаларга бу соҳада қўшимча имтиёзлар берилади. Бошқачасига айтганда, бутунлай текинга тақдим этилиши ҳам мумкин.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ишонч

БОШ МУҲАРРИР
ТЎЛҚИН ҚОЗОҚБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Акмал АКРОМОВ
(бош муҳаррир муовини),
Абдуманноп АЛИМБОЕВ,
Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ,
Турғунбой МАДИЕРОВ,
Турғун НАЗАРОВ
(масъул котиб),
Абдурасул РЎЗМАТОВ,
Саминжон СУЛТОНОВ
(вилоят мухбири),
Муҳайё ТЎЛАГАНОВА,
Шабот ХЎЖАЕВ,
Санобар ХЎЖАЕВА,

● Бош муҳаррир қабулхонаси 56-25-36
● Бош муҳаррир муовини 56-52-89
● Масъул котиб 56-52-78

БЎЛИМЛАР

● Мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79
● Маданият, маънавият ва хатлар 56-87-78, 56-87-63.
● Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-55-85.

● ВИЛОЯТЛАРДАГИ МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:
Андижонда — 5-32-24;
Бухорода — 3-50-10
Гулистонда — 2-10-02;
Жиззахда — 2-39-54;
Навоийда — 3-52-99;
Наманганда — 6-22-10;
Нукусда — 4-19-97;
Самарқандда — 35-63-64;
Термизда — 2-70-07;
Тошкентда — 56-87-95;
Фарғона — 4-28-29
Урганч — 6-03-40
Қаршида — 5-33-71;

● Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

● Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.

● ГАЗЕТАМИЗ ҲОМИЙЛАРИ:
Ўрта Осиё электр аппаратлари илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси,
Тошкент вилояти, Ўрта Чирчиқ райони Ким Пен Хва номидаги корпорация.

● Сотувдаги нархи 25 сўм.
● ШАНБА кунлари чиқади.
● БОСИШГА 25 июнда топширилди.

● Навбатчи масъуллар:
Акмал АКРОМОВ,
Жонрид Абдуллахонов.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

● 85.840 нусхада босилди.

● Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

● Газетага 1991 йил 8 январда Ўзбекистон Матбуот Давлат қўмитаси томонидан 00068 рақамли гувоҳнома берилган.
● Офсет усулида босилди.
Формати А-3 ҳажми 4 босма табоқ.
● Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамаси Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.
● Буюртма Г-193 1 2 3 4 5 6